

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ІННОВАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(21–22 листопада 2024 р.)

ДНІПРО – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства

Кафедра англійської мови для нефілологічних спеціальностей

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
В ІННОВАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»**

21–22 листопада 2024 року

Дніпро
Видавець Біла К. О.
2024

*Рекомендовано до друку на вченій раді
факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(протокол №4 від 26.11.2024 року)*

Рецензенти:

Бобух Н. М., д-р філол. наук, проф., завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу Полтавського університету економіки і торгівлі;

Висоцька Т. М., канд. філол. наук, доц., завідувач кафедри перекладу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Редакційна колегія:

Попова І. С. – д-р філол. наук, проф., декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Гурко О. В. – д-р філол. наук, проф., завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Бесараб О. М. – канд. філол. наук, доц., доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Ворова Т. П. – канд. філол. наук, доц., доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Осадча О. В. – старший викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей;

Бовкунова О. В. – викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей;

Каліберда Н. В. – викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей;

Мудренко Г. А. – викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей.

Т 33 Тенденції та перспективи розвитку викладання іноземних мов в інноваційному суспільстві : зб. наук. праць II Всеукр. наук.-практ. конф. – Дніпро, 21–22 листоп. 2024 р. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2024. – 162 с.

ISBN 978-617-645-521-9

У науковому збірнику вміщено матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку викладання іноземних мов в інноваційному суспільстві».

Для науковців, викладачів, перекладачів, аспірантів і студентів.

УДК 378.016:81'243

Ірина Попова,

декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

**ВІТАЛЬНЕ СЛОВО УЧАСНИКАМ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ В ІННОВАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»**

Шановні учасники конференції!

Сердечно вітаю Вас з початком роботи наукового форуму! Адже, незважаючи на непрості умови сьогодення, зокрема російську військову агресію проти України, співробітники кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей продовжили усталену традицію й організували вже ІІ Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Тенденції та перспективи розвитку викладання іноземних мов в інноваційному суспільстві».

Переконана, що у зв'язку з набуттям Україною статусу кандидата на членство в ЄС сьогодні актуальним і надзвичайно важливим є незашкарубле навчання та креативне викладання англійською мовою, що сприятиме мобілізації українських студентів та безпосередній участі в міжнародних проєктах.

Основна мета проведення конференції – теоретичне обґрунтування та різноаспектне студювання новітніх тенденцій в методиці викладання іноземних мов, а також представлення інтелектуальних здобутків молодих і досвідчених науковців. Отже, формування мультилінгвальної особистості із креативним мисленням є домінантним для викладачів кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

У межах ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку викладання іноземних мов в інноваційному суспільстві»

заплановано функціонування чотирьох секцій, у яких передбачено обговорення таких основних питань: 1) концепція вивчення іноземної мови в умовах організації навчального процесу; 2) новітні технології навчання іноземним мовам на сучасному етапі; 3) актуальні проблеми перекладознавства; 4) академічне письмо в закладах вищої освіти України.

Щиро бажаю учасникам конференції та її організаторам натхнення, конструктивної роботи, мирного неба та Перемоги!

СЕКЦІЯ 1
КОНЦЕПЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Oksana Bovkunova

Oles Honchar Dnipro National University

MODERN STUDENTS AND DIGITAL LEARNING ENVIRONMENT

In a society based on the digital economy, there is a need for a transition to pedagogy with an expanded range of digital components: in learning, self-training, monitoring educational results. At the same time, a built-in system is important, which reasonably combines both contact and remote communication between a student and a teacher. One of the basic requirements for a modern university is the availability and use of an electronic information and educational environment in the educational process [1]. Manufacturability in the digital learning environment, today is determined by the degree and number of the usage of technical means: computers, interactive whiteboards, projectors, etc.

The combination of digital resources and new pedagogical technologies acts as a means of forming individual educational trajectories, ensuring interactive interaction between students and educational materials, regular monitoring and self-diagnosis of students' educational achievements. Aspects of digital learning as a pedagogical phenomenon are considered from the standpoint of each student achieving the level of personal and professional development established by the educational program. It is advisable to define the real state of using information and computer technologies in the learning process with the formats «simulator», «tutor». It is important to note that it is advisable to use «simulators» to consolidate and systematize already acquired skills and abilities. Tutoring systems are most useful when the objectives and conditions for using educational information are

clearly defined and not probabilistic. The computer acts only as a means of quantitatively strengthening the functions of the teacher, increasing the speed of information exchange between the teacher and the student, the efficiency of decision-making, etc. It is these opportunities that are trying to be used, first of all, all over the world in the process of computerization of education.

Personal characteristics of modern students should also be taken into account. The studies of Howe and Strauss proved that the values of a generation are formed «under the influence of the living conditions and upbringing of a child up to 12–14 years old» [2]. Digital technologies have firmly entered the daily life of centenials since childhood and have shaped their distinctive features. Representatives of the new generation are more practical, with an established habit of getting any information on the Internet, forums, and social networks. The flip side is the weakness of action in a multitasking environment, although switching between problems is quite fast, with a low level of concentration. Fragmentation of mental images and superficiality of judgments with a simultaneously high speed of information perception are noted [1]. Let us indicate two directions in cognitive processes noted by researchers of the modern generation of students: not the analysis of information, but its visual representation, not structuring, but searching and copying. Due to the ease of searching for information on the Internet, the importance of keeping it in memory has decreased, and the role of memorization has decreased. Representatives of the new generation have the skills of effective memorization and organization of material in memory to a lesser extent, their mnestic activity is worse formed. Thinking is characterized as clip-like (displaying a set of properties of an object, without taking into account connections) and is opposed to conceptual thinking» [1]. In one of the experiments A.F. Ward, students of two groups answered test questions. One group had access to the Internet, the other did not. As a result, verbatim copied answers evoked a sense of pride in the students of the first group for high scores. The conducted experiment stated the presence of illusions when the answers from websites were identified with their own mental abilities. «The close intellectual connection of the representatives of the modern generation of students with the Internet has led to

a cognitive distortion, as if the entire Internet has become part of personal mental abilities» [2].

It is important to take into account the prevalence of advertising in the daily life of modern society, the creators of which are fighting for the target audience. «Students, perhaps unconsciously, expect teachers to motivate them, and to present knowledge beautifully, attractively and easily» [1]. Taking into account such cognitive features, it is necessary to choose an adequate learning style focused on a specific result, a tangible goal. Focusing precisely on the goal, the student will choose his own approach to mastering knowledge and possessions. The dynamics of higher education significantly expands both the quantity and quality of educational resources and their availability. All this entails a fundamental change in the format of the educational process.

The combination of teaching aids based on digital technologies in the future of the development of the educational system ensures the achievement of high performance with lower labor and financial costs. One of the innovative approaches is blended (hybrid) learning. This approach involves a combination of the traditional approach – face-to-face communication with the teacher – and the innovative approach – teaching with the help of computer tools; a combination of forms of classroom communication with elements of digital interaction. In practice, the application of hybrid methods involves three components: classroom training; distance (remote) education; independent learning and supervision. Such an expansion of educational formats in the digital field motivates students to independently build and implement an individual learning path, vary the speed of mastering the knowledge, skills and possessions that accompany competencies. The teaching staff also has a great opportunity to develop and apply pedagogical innovations and authoring techniques. There are clearly a number of advantages in the digital environment, namely: the possibility of an innovative lecture format (for example, lectures for two, and the second lecturer can work remotely); the opportunity for students to prepare in advance for discussions or practical work by studying additional information sources (YouTube, webinar); contributes to the diversity of video and

media resources for the presentation of content depending on the contingent of the group; creates conditions for the teacher to perform tutoring functions, transferring the primary study of educational material to digital platforms; provides dynamic control of cognitive and competence-based results of students; expands the means of diagnosing educational achievements; provides for the optimal choice of information services, while the services are considered as secondary elements of the educational process. At the same time, an incompetently designed combination of traditional and digital resources and methods can nullify all costs and significantly reduce student motivation. The main goal of digitalization of education is the integration of digital technologies into the educational process in such a way that they go hand in hand, both with the teaching of certain subjects, and with the process of obtaining knowledge in general. One of the main advantages of integrating digital technologies into the educational process is that the teacher can control the practical effectiveness of the educational process, the quality of the material learned, the time spent by the student on solving any problems, the level of understanding of new information, while traditional control methods provide a «rough» assessment of academic performance (for example, based on final grades).

REFERENCES:

1. Arntz M. The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries : A Comparativen Analysis / M. Arntz, T. Gregory, U. Zierahn // OECD Social, Employment and Migration Working Papers. – Paris : OECD Publishing, 2016. – № 189. [Электронный ресурс]. – URL: <https://doi.org/10.1787/5jlz9h56dvq7-en>
2. Coursera Impact Report, 2020 [Electronic Resource]. – Access mode: <https://Coursera.org/press/wp-content/uploads/2020/09/Coursera-Impact-Report-2020.pdf>. Access:30.12.2020.
3. Ward A.F. One with the Cloud: Why People Mistake the Internet's Knowledge for Their Own. Cambridge, MA: Harvard University, 2013. P. 112–127.

***MUSIC AS A MEANS OF INTRODUCTION AND IMPROVEMENT OF
GRAMMAR AND VOCABULARY***

Grammar and vocabulary have always been the most essential constituents of any language. Although there are a lot of discussions around the priority of grammar and vocabulary in acquiring a foreign language, we agree that grammar is a tool that puts together appropriate content represented by vocabulary. It is necessary to point out that «vocabulary» implies various lexical units (separate words, word combinations, collocations, etc.), while by «grammar» we mean the entire scope of rules that go far beyond verbal categories.

Music is one of the most productive and effective ways to introduce grammar and vocabulary. It goes without saying that nursery rhymes and children's songs are widely used by modern school teachers, but in higher education setting, the role of music is often underestimated. Below, we offer a couple of examples of how music can be incorporated into teaching English to university students.

As we were discussing the topic *Relationships* with 3-year students, it was decided to use the song *Opposites Attract* by Paula Abdul, which was accompanied by an interactive exercise. To do this task, the students were split into two groups – **He** and **She**, and each group was supposed to take notes of what had been mentioned in the song about his and her lifestyle. The interactive exercise sought to help them check their answers (Fig. 1).

This activity was followed by the discussion on what makes «opposites attract», what human relationships lean on and how to overcome challenges arising between friends, family members and marriage/common law partners.

Another example of using music to teach university students was a lesson on the topic *Environment* delivered to 2-year students. Since it was the first lesson in the unit, it was important to present new vocabulary and eventually, to put it to practice.

While listening, the students were asked to write down the words related to nature, natural calamities, phenomena, disasters etc. Following up on listening, the students were offered an interactive task, whereby they were supposed to sort the words from the songs depending on whether they are connected with water, sky or both (Fig. 2).

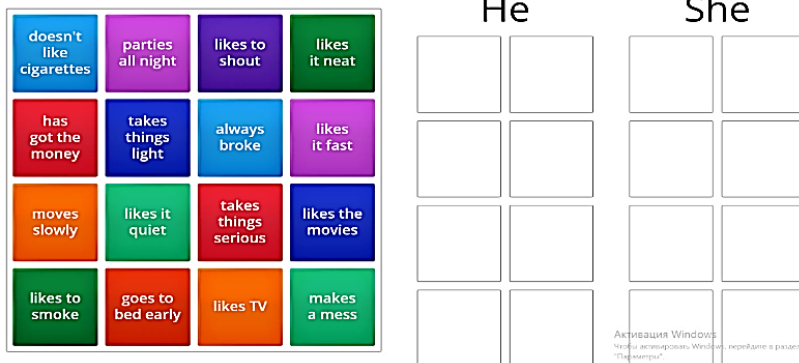

Fig. 1

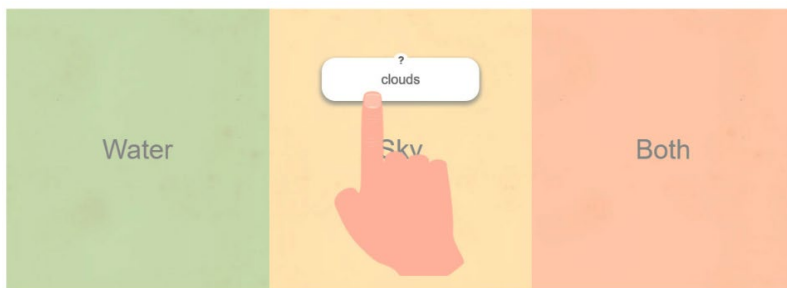

Fig. 2

The next step was a thematic discussion on natural phenomena, their role in the environment and their impact on human life. It is noteworthy that the students showed a higher engagement in the discussion than they normally do when it comes to covering environment-related topics.

Therefore, music and songs give students access to an authentic language environment, which is often neglected outside the classroom and missing from academic resources used in a conventional educational setting.

REFERENCES:

1. LearningApps: interactive exercise-making tool. URL: <https://learningapps.org>
2. Worldwall: create better lessons quicker. URL: <https://wordwall.net>
3. YouTube: file storage and exchanger. URL: <https://www.youtube.com>

Nadiia Puzyrei

Oles Honchar Dnipro National University

THE CORRELATION BETWEEN THE RELATIVE TENSES IN THE SYSTEM OF THE PAST OF THE MODERN FRENCH LANGUAGE ACCORDING TO THE THEORY OF H. REICHENBACH

Studying the system of the past tenses of the French language involves not only mastering their grammatical forms, but also understanding the correlation they form among themselves. Due to the fact that the present time is at the center of the French consciousness, the main concept, that help with creating temporal relations, are preceding, simultaneity and following the moment in reality [1, c.179].

The consideration of the basic semantics of the four forms of the past tense of the Indicative (Passé composé, Imparfait, Passé simple, Plus-que-parfait) involves understanding the role of the narrator's subjective perception of the speech situation and the meaning that is being put into the message. Depending on the interval between the event and the current situation of speech, written or spoken, verb tenses are divided into two groups: absolute and relative tenses. Such scientists as O. Espersen, H. Reichenbach, B. Comrie, R. Jakobson were engaged in the study of the relationship between them.

H. Reichenbach's theory distinguishes three main concepts on which his scientific references are based: speech point – S, point of event – E, point of referent – R. These three points can be in the position of anterior, posterior or simultaneous in relation to each other. There is also an option when the reference

point coincides either with the moment of speech or with the event, or is between them. In that case the concept of chronotopic deixis becomes relevant, which, with the help of various linguistic tools, indicates the direct connection of expressions used in speech with a point in time and space [2, c. 4]. Its main role is to correlate the moment of speech and the moment of the described situation, while projecting the temporal relations of simultaneity/asynchronicity, preceding/following [3, c. 10].

Therefore, it can be noted that in the case when S is in the position of precedence in relation to other points, then we are talking about past tenses. The correlation of points R and S divides tenses into two groups, the main defining category of which is the role of the narrator, who, firstly, plays the role of a space-time coordinate that sets the direction of action in one or another vector from the present moment. Secondly, his intention in the past to express a certain aspect of the action (uniqueness, repeatability, initiality, etc.) affects the semantic load of the chosen verb tense. In that case, understanding the relationship between the relative tenses in the French past tense system can make learning their grammatical forms and cases of usage much easier.

REFERENCES:

1. Fouillée A. *Psychologie du peuple français* (Troisième éd.). Paris. 1903. P. 435.
2. Hackmack S. *Reichenbach's Theory of Tense and its Application to English*. URL: <https://docslib.org/doc/12021139/reichenbachs-theory-of-tense-and-its-application-to-english>
3. Azzopardi S., Bres J.. *Revisiter Reichenbach? Pour une approche sémantique systématique des temps verbaux de l'indicatif (en français)*. SHS Web of Conferences 27, 12002. 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/304821523_Revisiter_Reichenbach_Pour_une_approche_semantique_systematique_des_temps_verbaux_de_l'indicatif_en_francais

Maya Smyrnova

Ukrainische staatliche Universität für Wissenschaft und Technologien

Larysa Afanasieva

Ukrainische staatliche Universität für Wissenschaft und Technologien

DIE BEDEUTUNG DES ERERENENS EINER FREMDSPRACHE

Das wichtigste und effektivste Mittel für den Informationsaustausch zwischen Menschen auf der ganzen Welt ist die Sprache. Aufgrund des unvermeidlichen Prozesses der Globalisierung benötigen moderne Arbeitgeber Spezialisten mit fundierten Fachkenntnissen und entwickelten Fähigkeiten. Am stärksten nachgefragt werden von den Arbeitgebern diejenigen, die über Kenntnisse und Fähigkeiten im Umgang mit fremdsprachlichen Informationen sowie über ausgeprägte Kommunikationsfähigkeiten in Fremdsprachen verfügen.

Die Einführung neuer ausländischer Technologien in der Produktion zwingt die Unternehmen dazu, Mitarbeiter mit Fremdsprachenkenntnissen einzustellen. Solche Mitarbeiter sind bei Geschäftsverhandlungen mit ausländischen Unternehmen von großem Wert. Nicht nur europäische Sprachen sind in der Ukraine gefragt, sondern auch Arabisch und Chinesisch. Ukrainische Unternehmen sind bestrebt, die Zusammenarbeit mit wichtigen Ländern auszubauen.

Die wichtigsten Kriterien für die Einstellung von Hochschulabsolventen sind: Selbstdarstellung, Grundkenntnisse, Fremdsprachenkenntnisse und Berufserfahrung. Gleichzeitig sind Fremdsprachenkenntnisse eines der Hauptkriterien und werden von den Personalabteilungen sehr stark nachgefragt. Um sich von den Mitbewerbern auf dem Arbeitsmarkt abzuheben, sind die Ukrainer bereit, mehrere Fremdsprachen zu sprechen. Fremdsprachenkenntnisse sind eine der wichtigsten Komponenten für eine erfolgreiche Karriere und tragen zweifellos zur persönlichen Entwicklung eines zukünftigen Fachmanns bei, indem sie seine Denktivität aktivieren [1]. Für einen Spezialisten in einem beliebigen Bereich ist es wichtig, die neuesten Errungenschaften

der Weltwissenschaft und -technologie zu kennen, und zu diesem Zweck ist es notwendig, Fremdsprachen zu beherrschen.

In den letzten Jahren haben die Veränderungen in der Ukraine dazu geführt, dass Fremdsprachen zu einem der wichtigsten Fächer an nicht-sprachlichen Universitäten geworden sind. Infolgedessen hat sich die Einstellung der Studenten gegenüber Sprachen drastisch verändert. Heutzutage sind Fremdsprachenkenntnisse ein notwendiger und wichtiger Bestandteil der beruflichen Tätigkeit von Spezialisten.

Heutzutage ist ein hochqualifizierter Fachmann nicht nur ein Experte auf seinem Gebiet, sondern auch eine weit entwickelte Persönlichkeit mit einem weiten Horizont, die in der Lage ist, sowohl berufliche als auch kreative Probleme zu lösen; eine Person mit der Fähigkeit, sich an die sich schnell verändernden Technologien der Moderne anzupassen und die Ziele ihrer beruflichen Tätigkeit klar zu definieren. In dieser Hinsicht sollte der Fremdsprachenunterricht kommunikativ, berufsorientiert und soziokulturell ausgerichtet sein [2].

Zu den wichtigsten Prinzipien des soziokulturellen Ansatzes gehören die Vermittlung fremdsprachlicher Kommunikation im Kontext des Dialogs der Kulturen sowie die Nutzung interdisziplinärer, primär berufsbezogener Kenntnisse der Studierenden. Diese Art der Ausbildung bereitet einen künftigen Fachmann auf die Arbeit in einem bestimmten Bereich vor, ermöglicht ihm, seine Tätigkeit zu verbessern und ein hohes berufliches Niveau zu halten.

LITERATURVERZEICHNIS:

1. Гапоненко, Л. П. Педагогічні умови формування готовності студентів до іншомовного спілкування. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. 2002. Випуск 45. (1), С.77–79.
2. Тарнопольський О.Б. Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілей у немовних вишах / О.Б. Тарнопольський // Іноземні мови. 2011. №3. С.23-27.

Tetyana Vorova

Nationale Universität Dnipro, benannt nach Oles Gonchar

Oksana Nowitschuk

Nationale Universität Dnipro, benannt nach Oles Gonchar

***BESONDERHEIT DES BILDUNGSPROZESSES IN DER FREMDSPRACHE
IN DER HOCHSCHULE***

Neue Bildungsstandards verlangen von Lehrkräften, dass sie über fundierte Kenntnisse sowohl über die Inhalte der unterrichteten Disziplin verfügen als auch über die Fähigkeit verfügen, einen systematischen, aktivitätsbasierten Unterrichtsansatz umzusetzen, der auf dem Einsatz von Techniken und Methoden zur Verbesserung des Lernens basiert. Der Erfolg bei der Vorbereitung von Schülern auf künftige Berufstätige wird von drei Faktoren bestimmt: a) den grundlegenden Schulkenntnissen der Schüler; b) ihre Lernmotivation; c) die Wirksamkeit des pädagogischen Systems der Universität.

In der Regel haben alle Studierenden eine hohe Erfolgsmotivation, verbinden Erfolg jedoch nicht mit aktiver pädagogisch-kognitiver Aktivität, sondern bevorzugen passive Lernformen, einfache Kontrollformen, zum Beispiel Tests. Infolgedessen können die Erfolgsmotive der Schüler im Widerspruch zu ihrem Wunsch nach aktiven Lernaktivitäten stehen.

Unter den gegenwärtigen Bedingungen werden Erfolge in der wissenschaftlichen und methodischen Ausbildung einer zukünftigen Fachkraft dann erzielt, wenn ab dem ersten Jahr des Fremdsprachenunterrichts die für zukünftige Fachkräfte erforderlichen Lehrmethoden angewendet werden. Änderungen dürften sich unserer Meinung nach zunächst einmal auf den Vorlesungsbetrieb auswirken. Solche Kurse lassen sich (bezogen auf die wesentlichen Inhaltselemente) in zwei Gruppen einteilen: diejenigen Elemente des Wissenssystems, die der Schüler selbstständig lesen und verstehen kann, und diejenigen Elemente, die die Hilfe eines Lehrers

erfordern. Zweifellos werden Elemente in den Unterricht mitgebracht, die die Hilfe des Lehrers erfordern.

Zukünftig soll die Umsetzung eines systematischen, handlungsorientierten Ansatzes darauf abzielen, die wichtigsten Fähigkeiten des Studierenden für zukünftige praktische Tätigkeiten zu entwickeln und zu trainieren. Wenn während des Lernprozesses Schwierigkeiten auftreten (wir glauben, dass solche Schwierigkeiten in jeder Phase des Lernens eines Schülers unvermeidlich sind), sind Techniken wirksam, die dabei helfen, das Denken zu aktivieren. Wir halten es für notwendig, auf einige dieser Techniken hinzuweisen: a) Intonationsvariationen und besondere Pausen in der Rede des Lehrers während des Erklärungsprozesses; b) Einbeziehung der Studierenden in selbstständiges Arbeiten; c) Schaffung einer Erfolgssituation durch die Auswahl sonderpädagogischer Aufgaben, die im Bereich der nächsten Entwicklung liegen.

Es ist auch anzumerken, dass derzeit aufgrund der größeren Öffnung der europäischen Grenzen und der Unterstützung des Kurses zum kulturellen Multipluralismus durch die Europäische Union die Bedeutung einer solchen Ausbildung zukünftiger Fachkräfte zunimmt, was zu einer Erweiterung des Verständnisses und einer besonderen Schwerpunktsetzung beiträgt Bereich im Zusammenhang mit interkultureller und interkultureller Kommunikation in Kombination mit erfolgreichen Techniken zur Interpretation von in einer Fremdsprache erhaltenen Informationen [1–3].

Das gegenseitige Verständnis zwischen Vertretern verschiedener Kulturen ist nicht automatisch gewährleistet (nur auf der Grundlage der Erklärung positiver Absichten zur Bereitschaft zu internationalen Kontakten), da leider verschiedene Völker ihre eigenen Sprachen sprechen, was unvermeidliche Missverständnisse und Verzerrungen in der Kommunikation mit sich bringt. In dieser Hinsicht ist es richtig und zeitgemäß, eine moderne Universität nicht nur als spezialisierte Bildungseinrichtung für Studierende zur Berufsausbildung zu betrachten, sondern auch als großes kulturelles Zentrum, in dem sich Vertreter vieler Nationen und Völker treffen und treffen kommunizieren.

In diesem Zusammenhang ist es ein logischer Schritt, das gesamte Spektrum der Möglichkeiten der Hochschulbildung zu nutzen, um eine vollwertige Kommuni-

kation bereitzustellen, die das gegenseitige Verständnis fördert und die Besonderheiten des Denkens, der Weltanschauung, der Religion, der Bräuche, Rituale usw. berücksichtigt Verhalten ukrainischer Studenten – etwas, das unter die Definition des interkulturellen Informationsaustauschs fällt. Alle diese Faktoren beeinflussen stark die Entwicklung der sprachlichen, sozialen und kulturellen Kompetenz der Studierenden und führen zu einer gegenseitigen Durchdringung und gegenseitigen Bereicherung der einheimischen und fremden Kultur.

Gleichzeitig sollte es als durchaus akzeptabel angesehen werden, dass sich einige Merkmale eines parallelen Prozesses manifestieren, der durch eine kritische Wahrnehmung der fremden Kultur aufgrund der Existenz bestimmter tief verwurzelter Stereotypen und Vorurteile sowie als Folge der Dominanz in gekennzeichnet ist die Weltanschauung junger Menschen des nationalen Kulturmodells gegenüber den Prioritäten des ausländischen Kulturmodells.

Die Folgen einer solchen Dominanz können erfolgreich korrigiert werden, indem mögliche Ecken und Kanten bei außerschulischen Kulturveranstaltungen (in Vereinen, wissenschaftlichen Gesellschaften, im Fremdsprachenunterricht) geglättet werden. Die Aktivitäten der Lehrkräfte sollten darauf abzielen, eine entspannte, wohlwollende Atmosphäre zu schaffen, die zum Verständnis beitragen und den Informationsaustausch zwischen Vertretern verschiedener Kulturen beschleunigen kann. Die Organisation und Durchführung informeller Treffen dieser Art liegt in der Verantwortung der Kuratoren der Studierendengruppen. Techniken einzusetzen, um einerseits den Prozess der interkulturellen Kommunikation zu verbessern und andererseits das Lernniveau der Studierenden zu steigern.

REFERENZEN:

1. Алефіренко Н. Ф. Лінгвокультурологія: ціннісно-смыслові простори мови. Київ, 2010. 250 с.
2. Тен Ю. П. Культурологія і міжкультурна комунікація. Київ, 2007. 328 с.
3. Bonvillain N. Language, Culture and Communication: the Meaning of Messages. New York, 2010. 208 p.

Tetyana Vorova

Oles Honchar Dnipro National University

Iryna Oleshkevich

Ukrainian State University of Science and Technologies

***EFFECTIVENESS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING FOR
STUDENTS OF THE FACULTIES OF ECONOMICS AND CHEMISTRY***

A systematic approach to the process of the foreign language teaching in groups of students majoring in economics and chemistry places the special demands on the quality of classes, stimulating the search for new, non-standard methods of selection and principles in organizing the language material with an emphasis on acceleration, controllability and manageability of educational dynamics [1; 2].

The existing concept of a language as a means of communication puts forward the task of a more flexible approach to the set of methods, which is determined by the ultimate goal of an educational process – high-quality assimilation of the material by students in general and especially by students of the economic and chemical departments.

Successful results achieved through the use of some progressive methods of teaching a foreign language are usually associated with the significant role of intensification of the educational process.

The intensification of the educational process begins with the formulation of goals that reveal the essence of educational activity, the creation of an unconditionally positive, approving psycho-emotional attitude of any student towards the subject being studied, and the encouragement of independent creative activity taking into account the characteristic, personal interests [3]. On the part of the teacher, it is desirable to carry out a special kind of work with students, focusing special attention on their individual way of thinking, value orientation and experience of interpersonal relationships.

In our opinion, the special attention should be paid to the differentiated teaching of role-plays and situational-thematic exercises with a clearly expressed (i.e. active,

energetic) character. In this regard, the following becomes obvious: the teacher's ability to skillfully form the appropriate mechanisms, that facilitate the interaction of speech utterances in the student with subsequent reliance on the semantic perception of what is heard in a foreign speech, acquires really particular relevance.

The main methods used during the practical classes are the exercises that help to develop different skills for the constructive interaction in diverse situations, to model the generalizing schemes, to search and find the required information, to update and expand one's own knowledge.

In the practical work of a student, certain errors almost always arise due to the inevitable influence of the native and foreign languages with their subsequent corrective interaction [1–3]. Immediate correction of such errors during the student's speech activity or after its completion does not give the desired result, as there may be a strong influence of the previously formed skills. Therefore, the teacher needs to develop a set of exercises in order to bring the correct use of problematic structures to a high level of automation.

The active use of computers and computer technologies opens up the unique opportunities for the management and intensification of numerous educational activities. With all the variety of programs, the priority is given to those that help most effectively to achieve the desired goals in the learning process. In this regard, the following main directions of computer training in the field of foreign languages are put forward: conversational interaction, interactivity, adaptability, intelligent interface.

Computers provide the opportunity to significantly increase the volume of necessary information due to the fact that it is presented in the most compact form [4]. For example, when using the programmed exercises, the display not only provides various questions and tasks, but also shows several possible answers to a particular question, from which the students choose the correct one. The computer evaluates the correctness of the answer and gives a signal to continue the action or offers some additional tasks.

Nowadays, it hardly needs to be proven that the Internet technologies significantly accelerate the pace of individual, independent acquisition of

knowledge by students and increase their adaptive capabilities, facilitate faster mastery of educational material, increase the students' motivation, contribute to the improvement of the students' knowledge and thereby give a more multifaceted form to the process of acquiring knowledge.

The existing Internet technology of synchronous communication (chats) can also be actively used at the foreign language classes and facilitate the students' communication in real time.

The use of the Internet for educational purposes in order to improve the practical skills in foreign languages has a fairly high potential, generating the genuine interest in this form of work among students. In such cases, the special programs specifically designed for language teaching can be used; the programs vary in activity levels and models of professional orientation in specific areas of activity.

In general, the acceleration and intensification of the process of teaching the foreign languages help to optimize teaching as a whole and contribute to the integration of the educational process and modern information technologies.

REFERENCES:

1. Thaine C. *Teacher Training Essentials : Workshops for Professional Development*. Cambridge, 2010. 127 p.
2. Harmer J. *How to Teach English : An Introduction to the Practice of English Language Teaching (With DVD)*. 2-nd ed. London, 2001. 190 p.
3. 25 Years of Foreign Languages Teaching at Kharkov University of Humanities «People's Ukrainian Academy» Specialized Economics and Law School: integrating traditions and innovations. Kharkiv, 2017. 74 p.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: теоретичні засади : навч. посіб. у схемах і табл. для студентів фту інозем. філології освітньо-кваліфікац. рівня «бакалавр» / Запорізьк. нац. ун-т ; уклад.: К. М. Ружин. Запоріжжя, 2012. 115 с.

Анастасія Виноградова

Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка

***ВИДО-ЧАСОВА СИСТЕМА АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА
В ЛІНГВОДИДАКТИЧНОМУ АСПЕКТІ
НА СТАРШОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ***

Видо-часова система англійського дієслова є фундаментальним компонентом мови, нерозривно пов'язаним з її граматичною структурою та значенням. Ця система охоплює взаємодію між часом, способом і станом, дозволяючи мовцям виражати різноманітні часові відношення, нюанси дії та стани буття. З точки зору лінгводидактики, особливо на просунутому етапі навчання, розуміння та застосування цієї системи стає життєво важливим для ефективного спілкування англійською мовою.

На просунутому рівні вивчення мови учні повинні засвоїти не лише основні часові форми, але й основні принципи, які регулюють їх використання. Система видо-часових форм дозволяє виражати різні часові аспекти дій або станів, наприклад, чи є вони завершеними, триваючими або звичними [2]. Наприклад, розрізнення між теперішнім простим і теперішнім доконаним часами відіграє важливу роль у передачі значення. Речення «She writes every day» вказує на звичну дію, тоді як «She has written several letters this week» – на дію, яка стосується теперішнього моменту, підкреслюючи зв'язок між минулим і теперішнім.

Впровадження системи видо-часових форм у навчальний процес передбачає більше, ніж просте заучування правил; воно вимагає глибокого розуміння того, як ці граматичні елементи функціонують у різних контекстах. Лінгводидактичні підходи, що фокусуються на контекстуалізації часових форм дієслова, допомагають учням встановити зв'язок між формою та значенням [1]. Наприклад, презентація автентичних текстів, таких як художня література чи новини, дозволяє учням спостерігати, як носії мови орієнтуються в системі видо-часових форм. Вони можуть проаналізувати, як різні часи передають тонкощі значення,

наприклад, перехід від минулого до теперішнього, щоб проілюструвати розвиток розповіді або підкреслити її актуальність.

Щоб покращити розуміння системи видо-часових форм, викладачі можуть використовувати різні методи викладання, які сприяють активній взаємодії з мовою. Наприклад, навчання, засноване на завданнях, заохочує учнів використовувати різні часи в контекстуально багатих сценаріях [3]. Розглянемо завдання, в якому учні імітують трансляцію новин: один може сказати: «The government has announced new policies», використовуючи теперішній перфект, щоб підкреслити поточні наслідки, тоді як інший може сказати: «The government announced new policies last week», використовуючи простий минулий час, щоб вказати час дії. Такий підхід сприяє розумінню того, як вибір часу дієслова впливає на зміст і комунікацію.

Інтерактивні платформи для вивчення мови, такі як Duolingo та Quizlet, пропонують цікаві вправи, які надають негайний зворотній зв'язок щодо вживання часових форм, що дозволяє учням покращувати своє розуміння в режимі реального часу. Ці платформи часто включають гейміфіковані елементи, такі як вікторини з хронометражем або системи балів, щоб мотивувати учнів, коли вони долають різні граматичні проблеми. Наприклад, тест може містити речення на кшталт «I _____ (read) a book», де учням потрібно вибрати між «I'm reading» і «I read», виходячи з контексту, наприклад, «Right now, I'm at the library». Цей сценарій допомагає учням зрозуміти, як вибір часу відображає час і характер дії, зміцнюючи їхнє розуміння системи видо-часових форм.

Деякі платформи використовують інтерактивні сценарії, де учні можуть брати участь у змодельованих розмовах. Наприклад, використовуючи такий інструмент, як Kahoot, учні можуть взяти участь у змаганні, щоб вибрати правильний час у форматі з декількома варіантами відповідей, що ще більше закріплює їхнє розуміння того, як контекст диктує відповідну форму дієслова. Завдяки таким інтерактивним елементам учні не лише отримують миттєвий зворотній зв'язок щодо свого вибору, а й глибше розуміють, як час впливає на значення в різних комунікативних ситуаціях.

Старшокласники повинні аналізувати, як різні дієслівні форми передають різні значення та імплікації. Наприклад, різниця між «He knows the answer» і «He knew the answer» означає не лише зміну часу, а й зміну точки зору мовця на знання, яке він передає. Цей тип аналізу поглиблює взаємодію учнів з мовою, спонукаючи їх замислитися над тонкощами висловлювань та впливом часу дієслова на загальне значення.

Отже, видо-часова система англійського дієслова є складною та невід'ємною частиною вивчення мови, особливо на просунутому етапі. Її роль у передачі значення через взаємодію часу, способу та стану є важливою для ефективної комунікації. Використовуючи лінгводидактичні підходи, які наголошують на контекстуальному розумінні, активному залученні та критичному аналізі, викладачі можуть сприяти всебічному розумінню цієї системи. Інтеграція технологій та автентичних матеріалів ще більше збагачує досвід учнів, дозволяючи їм впевнено орієнтуватися в складнощях системи видо-часових форм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Щур Н. М. Граматика англійської мови: часові форми дієслова: навчальний посібник для студентів I–IV для студентів усіх спеціальностей / Укладач: Щур Н. М. Тернопіль : Центр оперативної поліграфії, 2020. 102 с.
2. Жук В. А., Мойсеєнко Н. Г. «Основна іноземна мова (англійська)» для здобувачів вищої освіти рівня бакалавра, спеціальності 035 Філологія 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. 54 с.
3. Анісімова А. І. Сучасні аспекти методики викладання англійської мови. Теорія і практика / А. І. Анісімова, Л. С. Кошова. Д.: РВВ ДНУ, 2010. 326 с.

Наталія Каліберда

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Неля Блинова

Університет імені Альфреда Нобеля

***РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВІДЕОМАТЕРІАЛАМИ***

Самостійна робота студентів традиційно займає важливе місце у освітньому процесі. Однак у новій освітній парадигмі, де студент із пасивного споживача знань має перетворитися на активного суб'єкта, самостійна робота стає не просто важливою формою навчального процесу, вона перетворюється на його основу. Більше того, відповідно до нових державних освітніх стандартів змінилося і співвідношення аудиторної та самостійної роботи. Цілком очевидно, що якщо основним завданням вищої освіти є формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності, конкурентоспроможної, ініціативної, творчо мислячої [1, с. 94], то частка самостійної роботи у загальному навчальному часі студента має значно зрости.

Специфіка навчання іноземних мов така, що процес освіти має бути безперервним. Це означає, що студенти повинні бути постійно занурені в атмосферу мови, що вивчається. Однак, опанувати іншомовну комунікативну компетенцію на належному рівні, не перебуваючи в країні мови, що вивчається, завдання дуже складне. У таких умовах самостійна робота набуває особливо великого значення.

До традиційних способів самостійної роботи для розвитку іншомовної комунікативної компетенції відносяться:

- індивідуальне читання (періодичні видання, фахова та художня література);
- виконання граматичних та фонетичних вправ;

- виконання вправ на закріплення вокабуляра;
- самостійна робота з граматичними довідниками та словниками;
- створення презентацій та ін.

З деяких пір відеоматеріали також стали використовуватися як основа позааудиторної роботи студентів. Донедавна можливість перегляду відеоматеріалів у процесі навчання іноземних мов була дуже обмежена. Набір відеозаписів складався, як правило, із навчальних та художніх фільмів мовою оригіналу, які були великою рідкістю.

В умовах сучасної освітньої реальності така можливість з'явилася, і з кожним роком доступ до якісних відеоматеріалів розширюється. Тож, до основних видів відеоматеріалів, що мають цінність при формуванні іншомовної комунікативної компетенції, можна віднести:

- спеціально створені навчальні фільми, що входять до складу НМК;
- телепередачі, новини, рекламні ролики;
- документальні фільми;
- художні фільми та серіали.

Всі ці відеоматеріали мають низку переваг та недоліків з точки зору їх застосування у процесі позааудиторної роботи студентів. Розглянемо кожен із них окремо.

Навчальні фільми безсумнівно є найзручнішою формою роботи з відеозаписами для викладача. Дані відеокурси розроблені авторами спеціально для навчальних цілей, отже вони доповнюють та закріплюють навчальний матеріал, представлений в інших компонентах НМК. Такі фільми мають оптимальну тривалість та легко вбудовуються в аудиторну роботу. Їх зручно переглядати кілька разів та під контролем викладача. До мінусів можна віднести досить вузький набір тем та обмежений вибір самих фільмів.

Іншим цікавим видом з погляду формування мовленнєвої компетенції є *телепрограми* мовою оригіналу, які пропонують практично необмежений набір тем і відповідають освітнім цілям завдяки різноманітності, недовгій тривалості та доступності.

Документальні фільми також мають низку переваг з погляду розвитку комунікативної компетенції. По-перше, цей вид матеріалів дає можливість вийти за межі стандартного набору тем, використовувати субтитри (як українські, так і іншомовні), що дозволяє регулювати складність завдання за рівнем групи, можливість перегляду вдома та самостійної роботи. По-друге, вони являють собою автентичні відеофільми (фільми, які можна розглядати як своєрідні ретранслятори національної культури) [3, с. 89]. До мінусів цього виду записів відноситься повна відсутність розробленої системи вправ, у цій ситуації педагог сам повинен продумати та впровадити різні завдання на запам'ятовування, закріплення та тренування лексики чи граматичних структур, а також на розуміння переглянутого матеріалу.

Художні фільми та серіали, записані на носії та ті, які транслюються в кінотеатрах або по телебаченню, становлять великий інтерес для використання у процесі мовленнєвої компетенції у студентів. До плюсів цього виду матеріалів можна віднести практично безмежний вибір, наявність двомовних субтитрів та доступність. Перегляд художніх фільмів є природною формою проведення часу для сучасної молоді, тому легко вписується у дозвілля та позааудиторну роботу над розвитком мовної компетенції. Самостійний перегляд автентичних художніх фільмів дозволяє зануритися в реальне життя носіїв мови та сформувати як мовленнєву, так і соціокультурну компетенції. Серіали, з погляду самостійної роботи над формуванням мовної компетенції, зручні стислістю епізодів, «елементом інтриги», що спонукає студентів до подальшого перегляду та викликають позитивний емоційний відгук.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що на відміну від аудіо чи друкованого тексту, які, безумовно, можуть мати високу інформативну, освітню, виховну та розвиваючу цінність, відеотекст має перевагу, поєднуючи різні аспекти акту мовленнєвої взаємодії. Крім змістовної сторони спілкування, відеоматеріал містить візуальну інформацію про місце та подію, зовнішній вигляд і невербальну поведінку учасників спілкування в конкретній ситуації, обумовлених часто специфікою віку, статі та психологічними особливостями особистостей, які

розмовляють. Візуальний ряд дозволяє краще зрозуміти і закріпити як фактичну інформацію, так і мовленнєві особливості мови в конкретному контексті [4].

Наявність відеоряду, як правило, характерніша для сучасних студентів форма сприйняття інформації, а розважальна сторона перегляду фільмів має позитивний емоційний відгук у студентів і відповідно підвищує ефективність самостійної роботи. У процесі перегляду відео формується більш чітке та усвідомлене уявлення про культуру мови, що вивчається. Тобто на додаток до мовленнєвої компетенції формується і соціокультурна компетенція.

Робота з відеоматеріалами також підвищує мотивацію студентів, наочно показуючи, що навчання мови є не самоціллю, а засобом отримання подальшої інформації. Таким чином, можна відзначити, що основна мета використання відеоматеріалів у самостійній роботі студентів – не тільки розвиток іншомовної мовленнєвої компетенції, а й заохочення подальшого саморозвитку та самоосвіти за допомогою перегляду різноманітних відеоматеріалів мовою оригіналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білоус Т. Л. Професійний саморозвиток і самовиховання майбутніх фахівців як складові сучасного освітнього процесу в умовах воєнного стану. *Теорія і методика професійної освіти*. 2023. Випуск 61. Том 1. С. 93–97.
2. Шевченко М. Аналіз автентичних відео як засобів, що покращують навчання на заняттях із англійської мови технічного спрямування в технічних університетах. *Педагогічні науки*. 2019. Вип. 3 (67). С. 315–318.
3. Мунтян А. О. Використання автентичних письмових та аудіо/відеоматеріалів при навчанні іноземної мови. *Англістика та американістика*. 2015. Вип. 12. С. 88–94.
4. Соловйова О.В. Інтерактивні методи навчання при викладанні іноземної мови. *Новітні педагогічні технології у викладанні мов іноземним студентам*: матеріали семінару, м. Харків, 20 лютого 2020 року. Харків: ХНАДУ, 2020. С. 136–138.

***КОНЦЕПЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ***

Вивчення іноземної мови є одним із найважливіших компонентів сучасної освіти, оскільки знання мов відкриває можливості для міжнародної співпраці, професійного зростання та культурного обміну. У контексті глобалізації і швидкого розвитку технологій, навчальні заклади стоять перед завданням організації ефективного навчального процесу, що максимально сприятиме успішному оволодінню іноземною мовою.

Однією з ключових умов для досягнення цієї мети є розробка комплексної концепції вивчення мови, яка враховує індивідуальні потреби учнів, їхній рівень підготовки, а також впровадження сучасних підходів та технологій. Організація навчального процесу вимагає чіткої структури та методів, які стимулюють студентів до активного залучення та вдосконалення мовних навичок у реальних комунікативних ситуаціях.

Концепція вивчення іноземної мови ґрунтується на інтеграції кількох ключових аспектів: когнітивного, комунікативного та культурного. Кожен з цих аспектів відіграє важливу роль у формуванні всебічних знань та навичок, необхідних для ефективної міжкультурної комунікації [1, р. 54].

Когнітивний аспект акцентує увагу на розвитку когнітивних здібностей учня: сприйняття, мислення та запам'ятовування. Для ефективного навчання важливо, щоб навчальні матеріали були адаптовані до рівня підготовки студентів та сприяли поступовому ускладненню мовних завдань. Використання мнемонічних стратегій, методів активного слухання та контекстуального запам'ятовування допомагає учням засвоювати нову інформацію швидше та з меншими зусиллями.

Сучасні методи навчання іноземної мови орієнтовані на розвиток комунікативних навичок, тобто здатності спілкуватися на мові, яку вивчає учень,

у реальних життєвих ситуаціях. У центрі цього підходу стоїть використання мови як інструменту для взаємодії. Практичні вправи на усну та письмову комунікацію, рольові ігри та проєктна робота сприяють активному залученню учнів та дозволяють їм розвивати впевненість у власних мовних здібностях.

Оволодіння мовою нерозривно пов'язане з розумінням культури, в якій вона функціонує. Вивчення культурних особливостей носіїв мови дає змогу не лише осягнути нюанси спілкування, але й уникати міжкультурних непорозумінь. Включення до навчального процесу тем, пов'язаних із культурою, звичаями та традиціями, збагачує мовну практику і робить її більш змістовною [2, р. 93].

Організація навчального процесу передбачає гнучкість та варіативність. Сучасні технології, такі як інтерактивні платформи, мобільні додатки та дистанційне навчання, відкривають нові можливості для більш ефективного засвоєння матеріалу. Використання змішаного формату навчання, що поєднує традиційні заняття з онлайн-компонентами, дозволяє оптимізувати процес вивчення мови відповідно до індивідуальних потреб кожного студента.

Таким чином, концепція вивчення іноземної мови в умовах організації навчального процесу базується на багатовимірному підході, що поєднує когнітивні, комунікативні та культурні елементи, та спрямована на досягнення високих результатів у розвитку мовних навичок у сучасному освітньому середовищі.

Одним із важливих принципів сучасного вивчення іноземної мови є індивідуалізація навчального процесу. Врахування особистих потреб, інтересів та рівня знань кожного учня сприяє підвищенню мотивації і кращому засвоєнню матеріалу. Застосування діагностичних тестів, індивідуальних планів розвитку, а також створення персоналізованих завдань допомагає кожному учню працювати у власному темпі і приділяти більше уваги тим аспектам, які потребують додаткового опрацювання [3, р. 156].

Індивідуальний підхід також передбачає використання різноманітних методів навчання. Наприклад, для одних учнів ефективними можуть бути традиційні заняття з викладачем, тоді як інші можуть досягти успіху завдяки інтерактивним методам або самостійному опрацюванню матеріалу за допомогою онлайн-ресурсів. Така варіативність дає можливість зробити процес вивчення мови більш гнучким та підлаштованим під індивідуальні особливості студентів.

Сучасні технології суттєво вплинули на процес навчання іноземної мови. Використання цифрових інструментів, таких як мобільні додатки для вивчення мов, відеоконференції, онлайн-курси та інтерактивні платформи, робить процес навчання більш доступним і динамічним. Вони не тільки надають учням можливість практикувати мову у зручний для них час, але й сприяють інтерактивному навчанню, де учні можуть активно взаємодіяти один з одним та з викладачем. Додатково, використання таких платформ, як Moodle або Google Classroom, дає змогу зручно організувати роботу з навчальними матеріалами, тестами та завданнями, що полегшує управління навчальним процесом.

Вивчення іноземної мови є складним, але надзвичайно захоплюючим процесом, який вимагає системного підходу, підтримки мотивації та активного використання сучасних технологій. Інтеграція когнітивного, комунікативного та культурного підходів, а також індивідуалізація навчання дозволяють створити умови для максимально ефективного засвоєння мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Richards, J.C., & Rodgers, T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press. 2014.
2. Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education. 2015.
3. Brown, H.D. *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Longman. 2007.

***СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ФАХУ***

Питання вивчення іноземної мови є вкрай важливим та константно-актуальним. За своєю сутністю іноземна мова знімає обмеження на наявність певного виду та особливо кількості інформації. Опанування іноземною мовою розкриває додаткові можливості.

Не дивно, що концепція вивчення іноземної (зокрема, англійської) мови у закладах вищої освіти, на нашу думку, повинна відповідати часу загально та водночас актуальним вимогам та потребам глобалізаційного суспільства. Вивчення мови має рефлексувати нові реформи та зміни у медичній галузі.

Очевидною є доцільність академічної мобільності наших студентів та працівників освіти, яку можна реалізувати за умов відповідності компетентним критеріям.

У контексті медичної освіти необхідно приділити увагу обидвом аспектам водночас: мовленнєвому та писемному. Надто актуальним є питання обміну інформацією між фахівцями у цифровому просторі, беручи до уваги різність країн походження медичних працівників. Обмін досвідом у цьому є одним з найважливіших чинників успіху розвитку галузі у нашій державі.

У зв'язку з бурхливим розвитком науки та техніки, перед освітою постає завдання забезпечити навчальними матеріалами та технічними можливостями здобувачів медичної освіти так, щоб англійська мова була засвоєна на достатньому для міжнародної комунікації рівні. Англійська мова має бути провідником до прогресивних технологій та їхньому якнайскорішому впровадженню у нашій країні.

Нинішня ситуація вимагає часткової двомовності у писемному та термінологічному аспектах медичної сфери. Це стосується знання медичної

латинської або похідної з неї термінології, яка складає неабияку частку усередині англійської. Водночас з цим, спілкування суто латиною у міжнаціональній комунікації все ж таки обмежене, порівняно з міжнародною англійською мовою. Це порушує питання володіння мовленнєвими навичками взаємодії між людьми.

З зазначеного постає потреба паралельного викладання англійської та латини для здобувачів вищої освіти медичного фаху. Отже, варто збільшити кількість годин, і як наслідок – підкорегувати навчальне навантаження за рахунок мовленнєвих занять та аналогічне зменшення граматичного вектору. На наше переконання під час занять з латини потрібно увагу зосередити на термінологічному аспекті дослідження, що є лексичним складником.

Через вкрай важливу роль латини в англійській, ці дві мови можна поєднувати у медичному контексті та пояснювати для наших здобувачів освіти через латину значний пласт англійської професійної термінології. Яскравий приклад сумісництва англійської та латини продемонстровано у навчальному посібнику «English for medical students», в якому у контексті англійського *sanitation* слушно згадано латинське джерело етимології слова: латинське «*sanitas* означає здоров'я» [1, с. 205].

З огляду на це логічним є висновок, що у кожній іноземній мові є своя роль, а для медичної галузі важливо різноаспектно студіювати англійську та латину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Англійська мова для студентів-медиків: навч. посібник / Р. Лотовська, Г. Гурська, С. Сенів. К.: Вища школа, 1994. 271 с.

СЕКЦІЯ 2
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Yevheniia Aidarova-Petrushkevych

Oles Honchar Dnipro National University

CONTEMPORARY OPPORTUNITIES OF LEARNING ENGLISH
FOR PUBLIC SERVANTS

Improvement of the language skills of public servants is an important task for the Euro-integration course of Ukraine as well as for reform of state service. Implementation of this task will improve the quality of state administration, promote international cooperation and create new opportunities for development of our country.

The topic has become especially actual after the adoption of the Law on the use of English in Ukraine of June 4, 2024. The law was adopted to enhance Ukraine's European and Euro-Atlantic integration process, determine the international image of our state in the world-wide globalization processes, improve its competitiveness, investment and tourism attractiveness.

The law requires that applicants for certain positions of civil service, military officers, police officers, prosecutors, customs officers and tax officials, heads of local state administrations and their deputies to be proficient in English.

The Law also provides the examples when Ukrainian public and local authorities should use English in correspondence with foreign authorities, international (interstate) organizations, foreigners and stateless persons and foreign legal entities [1].

The Law emphasizes the importance of English proficiency as one of the key competencies of public servants.

The regulation on the professional training system of civil servants, heads of local state administrations and their deputies, officials of local self-government and

deputies of local councils of February 6, 2019 envisages improving their foreign language proficiency. The regulation provides such measures as online trainings using distance learning platforms, language courses and other forms of education and self-education [2].

According to the research «The requests and the challenges on the path of learning English among Ukrainians» conducted by the Kyiv International Institute of Sociology in September-October 2023, surveyed servants pointed out the necessity of learning business English, which is necessary for the professional growth and sometimes in daily work [3, p. 6].

The most important skill for respondents is speaking, and they believe that language learning apps and speaking clubs are the most useful methods for improving speaking skills [3, p. 8].

Our country provides the opportunities for improving language skills of public servants. Now some successful solutions and projects are implemented. They offer the options for study for a wide range of servants without extra competitions and substantial financial expenses.

In 2023 the government launched «The Future Perfect» project as a comprehensive and accessible program for learning the English language, open to everyone regardless of their financial status or place of residence [4].

An important component of the project is the Eng4PublicService program.

The program is implemented by the National Agency of Ukraine on Civil Service in partnership with the educational organization EF Language Learning Solutions. Thanks to the program the civil servants from all over Ukraine can learn English for free on the «EF (Education First)» multimedia online platform.

The advantages of learning English on the platform include access from various devices, an interactive interface, practical tasks, a choice of learning pace and progress monitoring. The training modules, adapted to Ukrainian realities, include grammar, listening, reading and speaking skills practicing [5].

According to information of the Agency, as of July 2024, more than 21 thousand public servants had already studied English on this educational platform [6].

Apart from that, the Knowledge Management Portal NAUCS regularly offers professional (certification) and short-term programs that are aimed at improvement of the English proficiency level. Among the proposed programs are «English for professional purposes», «Business English», «English Communication in public administration», «Everyday communication», «Business correspondence» etc.

Program participants will be able to learn a number of different professional topics in English including: the structure and functioning of public administration, communications in public authorities, teamwork in local government, professional activity of a civil servant, activities of local state administration, project development and so on [7].

The problematic aspect of implementation of the program should be noted. For example, prosecutors who are subject to the Law and should have a good level of language and use English in their daily work don't have access to the Eng4PublicService program.

Summing up all the above-mentioned it is necessary to mark that contemporary system of learning English for public servants has great potential for development. The success of the planned measures requires, on the one hand, the available programs for education and training, and, on the other hand – the high level of servant's motivation and their desire for knowledge.

REFERENCES:

1. Про застосування англійської мови в Україні : Закон України від 04 червня 2024 р. № 3760-IX. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text> (дата звернення: 17.10.2024).
2. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших

заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад: Постанова від 6 лютого 2019 р. № 106. / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.10.2024).

3. Запити та виклики на шляху опанування англійської мови серед українців : результати дослідження. URL: <https://drive.google.com/file/d/142uEPJNhhY8wCT3-B5ivUh2oq1SYG5FM/view> (дата звернення: 17.10.2024).

4. Future Perfect: a national project to popularize the English language is starting in Ukraine. URL: <https://mcsc.gov.ua/en/news/future-perfect-a-national-project-to-popularize-the-english-language-is-starting-in-ukraine/#:~:text=The%20Future%20Perfect%20program%20offers,language%20courses%20for%203%20years> (дата звернення: 16.10.2024).

5. Eng4PublicService project for free English language learning by public servants of Ukraine. URL: <https://nads.gov.ua/en/eng4publicservice-project-on-free-english-language-learning-by-civil-servants?v=64d644601a534> (дата звернення: 16.10.2024).

6. Наталія Алюшина в ефірі «Суспільного» розповіла про механізми вивчення публічними службовцями англійської. URL: <https://nads.gov.ua/news/nataliia-aliushyna-v-efiri-suspilnoho-rozpovila-pro-mekhanizmy-vyvchennia-publichnyumu-sluzhbovtsiamy-anhliiskoi> (дата звернення: 16.10.2024).

7. Портал управління знаннями Національного агентства України з питань державної служби URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/courses> (дата звернення: 17.10.2024).

***FROM PASSIVE TO ACTIVE: EXPLORING THE POTENTIAL AND
PITFALLS OF FLIPPED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE
ACQUISITION***

The flipped classroom model has grown in popularity and is now advocated by many contemporary educators as an innovative way of organizing the teaching and learning process [1; 2; 3]. In a traditional classroom, the direct instruction part is done in the classroom, and the practice part is given as homework. The flipped classroom model inverts the classic teaching process. When a flipped classroom is used, direct instruction moves from the group learning space to the individual learning space (in the form of videos, PowerPoints presented in PDF format, online modules, required reading, pre-recorded content, podcasts, etc.), and the resulting group space is transformed into a dynamic, interactive learning environment where the educator guides students as they apply concepts and engage creatively in the subject matter. Most of the initial efforts are focused on the initial four components of the flipped teaching and learning model; however, the connections between lecture preparation and the range of available technologies to support it typically include blogs, podcasts, vodcasts, video sharing, and web conferencing.

The flipped classroom supports collaborative learning and encourages critical thinking, integrates digital technology in education, is aligned with subject standard expectations, and is based on best practices for contemporary education [2]. The flipped classroom method allows for creating authentic, personalized, and collaborative learning opportunities and provides students with the responsibility to access content materials on their own. It enhances student engagement by giving English language learners some time to work on assigned tasks before meeting with teachers in class. Furthermore, the flipped classroom offers language students the option to access the contents of materials numerous times until they become familiar with the material.

The flexibility of the flipped classroom approach also enables teachers to better differentiate instruction to meet the specific needs of different English language learners.

However, in academic studies, several challenges in the flipped classroom process have also been identified. The first is the digital divide. Many English language learners come from low-income families and attend English schools with poor internet facilities. English students may also face a variety of challenges in adopting e-learning technologies. Students may also come from schools with traditional academic cultures that rely heavily on direct, teacher-led instruction. Some of the students may also have little experience designing and implementing learning and inquiry by themselves, which is a key feature of the flipped classroom. The degree of readiness in flipped classrooms varies, and teachers must be aware of this situation before making their own decisions [3].

One of the main issues in the flipped classroom is the role of the teacher, especially in a developing country. Teachers may be very passive in flipped lessons because they are not used to speaking in class. Moreover, creating quality video content and materials is time-consuming for teachers. Adapting the existing curriculum to the flipped model requires significant effort. As a result, continuous in-service professional development for teachers is a necessary mechanism throughout the evolving area of flipped classrooms.

REFERENCES:

1. Mehring J., & Leis A. Innovations in Flipping the Language Classroom: Theories and Practices. Springer, 2018. P. 115–118.
2. Turan Z., & Akdag-Cimen B. Flipped classroom in English language teaching: a systematic review. *Computer Assisted Language Learning*, 33(5-6), 2020. P. 590–606.
3. Zainuddin Z., & Halili S. H. Flipped classroom research and trends from different fields of study. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 17(3), 313-340, 2016. P. 352–367.

***MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING AND LEARNING
FOREIGN LANGUAGES***

In terms of the amount of information and thematic coverage, the publicly available multilingual universal resources have become a must-have option while studying and teaching a foreign language at any level of education. Therefore, encyclopedia Wikipedia, for example, is considered the most comprehensive encyclopedia ever created. One of the main advantages of Wikipedia as a universal encyclopedia is the ability to create articles on any topic by any user. Wikipedia is a multilingual encyclopedia, so it can be used as a source of information. The selection of such information develops reading – browsing, studying and searching. Articles posted on Wikipedia can be used for group or individual work of students. In particular, the teacher can organize work with the text (reading and discussion). Written language skills are developed through writing and editing articles in a foreign language. This, undoubtedly, can be a powerful tool of learning a foreign language both in the form of a self-study and as a part of group education supervised by a teacher.

A video conference is a real-time conversation where participants can hear and see each other using video monitors. At the same time, they can be at any distance from each other. With the advent of high-speed data transmission technologies in the network, higher education institutions have the opportunity to conduct small video conferences for educational purposes, including the study of foreign languages. During a video conference, students can communicate with a native speaker, send and receive video images, and participate in discussions. This helps to improve their speaking skills. The presence of several communicators during the discussion of any topic contributes to the development of a cooperative or argumentative dialogue, which in turn arouses students' interest and helps them improve such language skills as information transfer, argumentation of their point of view, quick response to questions, etc.

An integral part of learning any foreign language is to build up your vocabulary. You can find a large number of online dictionaries on the Internet that will help you learn a foreign language. The most popular dictionaries include: Cambridge Dictionary, Collins Dictionary, Oxford Dictionary of English, Macmillan Dictionary, Dictionary.com, etc. The use of online dictionaries will contribute to the readiness for further self-education in the field of foreign language proficiency.

YouTube is the largest video hosting service in the world. Hundreds of videos are uploaded to its server every minute, most of them in a foreign language. Learning a foreign language with YouTube allows you to:

- include authentic materials (text, audio) in the training program;
- search for information independently as part of any project;
- learn a foreign language on your own, eliminate gaps in knowledge, skills and abilities;

Learning a foreign language using YouTube helps you develop your listening and speaking skills. It is very important not only to learn a foreign language but also to understand others, in particular, it is important to understand different accents. YouTube gives you the opportunity to listen to people of different nationalities speaking English or another foreign language.

Watching foreign-language movies helps you learn a foreign language. In particular, it improves listening comprehension, increases vocabulary, and helps to understand how a foreign language is used in real life. For those learning a foreign language, it is highly recommended to download the Netflix app. It is mainly used to learn English. Netflix allows you to learn two languages at the same time by turning on a movie in English and subtitles in German or vice versa. However, it should be remembered that Netflix is a paid service. Meanwhile, nowadays there are plenty of options for using free of charge applications on a daily basis. Duolingo, Rosetta Stone, Memrise, HelloTalk are among them: easy to use, interesting to practice and effective despite the age of the learner. One of the greatest advantages of using the applications of this kind is the ability to use them on any affordable device: tablet, laptop, PC, phone giving the learner an opportunity to study everywhere and at any appropriate time [1].

Taking into the account all mentioned above, we can conclude that modern technologies in teaching foreign languages including the digital ones are implemented on the basis of various platforms aimed at learning a foreign language. The role of such methods in foreign language learning has been recognized by leading Ukrainian higher education institutions.

Innovative technologies in the process of teaching a foreign language can also qualitatively improve the general cultural development of young people, contributing to the further improvement of their computer skills. This contributes to the formation of language competencies, increase motivation in learning a foreign language [2].

When teaching foreign languages, Ukrainian university teachers use a large number of digital methods: M-Learning, Web Quest, Language portfolio, Online-Diary, etc. The implementation of these methods involves the use of various digital technologies. The most popular tools for video conferencing with students are Zoom, Skype, Microsoft Teams, WhatsApp, and Viber. As for the online learning platforms, they can be universal (used to study all academic subjects) and specialized (designed exclusively for learning foreign languages). Among the universal online platforms, Google-classroom is popular, where teachers create assignments for students and evaluate their performance in the form of tests or final papers. Equally popular is the Moodle platform, which is used as the main means of organizing foreign language learning activities for students of mixed or distance learning. The tools offered by the platform allow productive teacher-student interaction.

REFERENCES:

1. Tkhor N.M. Modern technologies in teaching English. Записки з романо-германської філології. 2023. Випуск 1 (50). URL: (PDF) MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH (researchgate.net)
2. Terletska L. Modern technologies of teaching English language of students of pedagogical specialties. Pedagogy of the formation of a creative person in higher and secondary schools. 3 (69). 2020. P.129–132. URL: (PDF) MODERN TECHNOLOGIES OF TEACHING ENGLISH LANGUAGE OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES (researchgate.net)

***AI IN LANGUAGE TEACHING AND LEARNING –
AN INSURMOUNTABLE CHALLENGE?***

The world of technology is changing faster than one may apprehend. Even more so, every little bit of such change almost immediately radiates onto concomitant fields of science, communication, mass media and education, which are inclined to assimilate all the latest technological advances at an impressive rate. Much like computer-mediated communication (CMC) and its advent to language learning and teaching from 1990s to mid-2000s, the rise of the technology-rich environments of 2010s with its mobile-assisted language learning (MALL), e-learning, web learning and other once «technological wizardry» at the service of teachers and students alike, the general shift in technology was bound to occur. The new breakthrough came in the form of Artificial Intelligence (AI), the powerhouse of rising processing power of modern computers and the long-sought collection of intelligence systems that operate independently of human intelligence, emphasizing capabilities that may surpass human cognitive processes [1]. The onset of transformation that AI has caused truly sent waves through scientific and educational communities across the globe in the past decade. The bulk of AI-powered tools remain a source of heated debate and controversy as well as a point of heightened interest among scholars and laymen.

AI is in a way revolutionizing the essence of linguistics research and foreign language educational effort. As emphasized by Groenewald, Pallavi et al., Artificial Intelligence (AI) has emerged as a transformative force in linguistics research, offering innovative methodologies and tools for investigating language acquisition and analysis [2]. The Vice-Chancellor of the University of Buckingham A. Seldon aptly refers to artificial intelligence (AI) being on the cusp of transforming schools as well as colleges and universities across the world [3]. He goes on to describe the impact that AI has on the overall educational landscape as The Fourth Education

Revolution, obviously alluding to the fact that AI in education may be placed on a par with basic learning by watching and repeating (the first – millions of years ago), organization of first schools (the second – 5000 years ago) and the invention of printing press that allowed disseminating knowledge beyond the monastery walls (the third – roughly 500 years ago) [4].

The emergence of artificial intelligence tools for education (AIED) has seen the largest impact on education since the time of the first implementation of the computer assisted language learning (CALL). As argued by Luckin et. al (2016) the AI-powered education «offers the possibility of learning that is more personalised, flexible, inclusive, and engaging. It can provide teachers and learners with the tools that allow us to respond not only to what is being learnt, but also to how it is being learnt, and how the student feels» [5]. In a survey «Artificial intelligence and English language teaching: Preparing for the future» undertaken by the British council published in July 2024, it is expressly stated that ELT professionals across the globe are employing AI-powered tools for a multitude of tasks (up to 76 % of teachers from survey's scope). The majority of implementations are related to language learning apps, language generation AI and chatbots among other. More than 50% of surveyed teachers resorted to the use AI to elicit lesson material and aid learners in practicing language fluency [6]. In their field investigation of AI in schools Baker and Smith (2019) split the existing AI tools in education into three sub-categories: a) learner-facing – AI software that helps the students to learn b) teacher-facing – teacher-oriented systems aimed at bringing down the workload and making the output more efficient via task automation, in the likes of learners' assessment, plagiarism detection, providing feedback and c) system-facing – aimed at educational management and monitoring faculty and educational institution levels [3]. Taken the latest trends in natural language processing, advances in networked learning, and the growing adaptability to handle big data, the contemporary AI is the next big thing for language studies on the whole, as well as foreign language education, specifically. As pointed out by Kannan & Munday, 2018 the recent move from CALL to ICALL (Intelligent Computer Assisted Language Learning) has been an inevitable one,

in the same vein as CALL opened up the new area of MALL (Mobile Assisted Language Learning) with progress in mobile technology and their implementation in language learning [7].

Among the ways that AI is capable of being incorporated into foreign language education one must note various forms it takes to tend to every educational need, for instance: 1) generation of personalized learning scenarios and materials with AI-powered tools by adjusting learning materials for a particular learner, course or faculty; 2) employing machine translation tools, despite being disregarded by teachers for being learner's failure, disruption or even breach in academic integrity [8], remains one of the effective tools for student's language skills enhancement, preferably under teacher's scrutiny; 3) use of AI writing assistants aids in solving issues with the writing process every step of this strenuous way, simultaneously helping with grammar and channeling writer's effort into a correct stylistic field; 4) conversations with chatbots and eliciting simulated human language interaction which may positively affect student's language confidence and improve cognitive adaptation; 5) various AI-powered language platforms, intelligent tutoring systems (ITS) as well as Adaptive and Intelligent systems for Collaborative Learning Support (AICLS systems) which encourage both teachers and students to cooperate, exchange ideas and create within a reality-simulated virtual environment. The potential is inexhaustible taking into consideration the growing trends for seeking a more technological solution and automation of learning and teaching tasks, alike.

The advent of AI presents a challenge of sorts for teachers and students, being united in their capability to craft measurable feedback from essentially a single system. AI based systems ensure language learners have a favorable environment where they are able to select their specific way and pace of learning, and where students are in more control over their self-study. AI powered systems boost learners' decision-making skills and increase their learning autonomy. Students can engage digitally with native speakers all around the globe or employ AI-powered tools for conversing in the form of chatbots to sharpen their learning skills without teacher's input. Language learners are able to become deeper involved into the learning process rather

than remain passive knowledge recipients. At the same time, teaching ensues to be more learner-centric as the learners are expected to become the decision-makers and responsibility nodes in terms of their independent work and achievement. The teacher relinquishes his/her previous unique role as a sole authority and decision-maker, becoming rather a facilitator and supporter of learners [9; 10].

Despite a certain number of shortcomings of AI-powered tools for education, being mostly attributed to relatively marginal computer literacy among certain educators and possibly students, technical limitations and budgetary issues in terms of paid solutions, as well as reluctance and lack of motivation on the part of students and teachers to implement and actively use the said solutions, the potential boost the AI technology brings to the table for educators and learners outweighs the majority of rather debatable flaws.

Implementation of AI into educational expanse creates new value for both learning and teaching. The AI-powered tools help create sophisticated educational environments where learning may be more personalized, teaching more flexible, and management more inclusive [2]. Such tools may become instrumental in acquiring the knowledge and skills that contemporary techno-centric society yearns for and is willing to fund. AI in language learning has resulted in the emergence of ICALL (Intelligent Computer-Assisted Language Learning) which, with the help of diverse AI-powered tools in the form of machine translation tools, personalized learning scenarios, chatbots, special language learning software, AI writing assistants, is becoming the next big leap towards learner-centric education with teacher being not a towering authority figure with unique knowledge but rather a facilitator that seeks to give impetus to learners for independent discovery and autonomous acquisition of learning expertise.

REFERENCES:

1. Envisioning technology research institute and advisory. NHI (Non-Human Intelligence). URL: <https://www.envisioning.io/vocab/nhi-non-human-intelligence>

2. Groenewald E.L. et al. Artificial Intelligence in Linguistics Research: Applications in Language Acquisition and Analysis. *NATURALISTA CAMPANO*. Volume 28 Issue 1, ISSN: 1827-7160. 2024. P. 1253–1262.
3. Baker T., Smith L. Educ-AI-tion Rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges. *Report*. February 2019. P. 1-55. URL: <https://www.nesta.org.uk/report/education-rebooted/>
4. Seldon A. The Fourth Education Revolution. 10 October 2023. *Nord Anglia Education*. URL: <https://www.nordangliaeducation.com/insights/2023/issue-1/the-fourth-education-revolution>
5. Luckin R. et al. Intelligence Unleashed. An argument for AI in Education. *Open Ideas; Pearson Education, London*. 2016. P. 1-59.
6. Edmett A. et al. Artificial intelligence and English language teaching: Preparing for the future. *British Council 2023. 2nd edition: July 2024*. P. 1–80. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/publications/case-studies-insights-and-research/artificial-intelligence-and-english-language>
7. Kannan J., Munday P. (2018) New Trends in Second Language Learning and Teaching through the lens of ICT, Networked Learning, and Artificial Intelligence. In: Fernández Juncal, C. and N. Hernández Muñoz (eds.) Vías de transformación en la enseñanza de lenguas con mediación tecnológica. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* 76. 2018. P. 13–30. URL: <http://dx.doi.org/10.5209/CLAC.62495>
8. Case M. Machine Translation and the Disruption of Foreign Language Learning Activities. *eLearning Papers*, issue 45. 2015. P. 4–16.
9. Bancheri S. A language teacher's perspective on effective courseware. In Randall P. D., & Margaret A. H. (Eds.) *Changing Language Education through CALL*. New York: Routledge. 2006. P. 31–47.
10. Rilling S., Dahlman A., Dodson S., Boyles C., & Pazvant O. Connecting CALL theory and practice in pre-service teacher education and beyond: Processes and Products. *CALICO Journal*, 22(2). 2005. P. 213–235.

Oksana Bovkunova

Oles Honchar Dnipro National University

Olena Nazarenko

Dnipro State Agrarian and Economic University

FACTORS, TRENDS AND WAYS OF TRANSFORMING EDUCATION

Technological discoveries have a significant impact on changes in the education system. The expansion of the capabilities of modern information and communication technologies (ICT) in the near future will have an impact on the formation of supply and demand in the labor market, adjust the requirements for the skills and qualifications of working citizens. In this context, a serious challenge arises for the education system: on the one hand, it is already critical to ensure the training of specialists with digital competencies and skills, on the other hand, to adapt its internal organizational and institutional logic to maintain its own competitiveness.

An equally significant factor in the digitalization of education is the socio-psychological attitudes of young people receiving or preparing to receive education today. They are seriously different from the attitudes and preferences of their predecessors. «Digital natives» for the most part are already «immersed» in the Web. For more than 90% of them, the Internet is an important or absolutely indispensable source of educational and professional information. At the same time, those professions that they master or are preparing to receive may soon be absorbed by technological solutions. These trends rightly cause concern at the state level.

Against the backdrop of a change in the technological order, the growth rate of the world economy is slowing down, and international competition is intensifying. In search of a way out of the emerging difficulties, some states are switching to a protectionist economic policy, the directions and volumes of investment cooperation are being revised, and their orientation towards the localization of production and technologies is becoming more obvious. Knowledge under these conditions becomes

both a promising object of investment activity and a key resource for ensuring competitiveness. To achieve these goals, comprehensive programs of the digital agenda are being developed and implemented at government levels today. All of them in one way or another involve the modernization of the state educational policy, supplementing it with digital infrastructure. Programs for the development of the digital economy are currently operating in Ukraine, the USA, China, India, and the European Union. A wide range of factors influencing the nature and intensity of the processes of digitalization of education predetermines different ways of their development. One of the most significant trends in the digitalization of education should be recognized as the expansion of the educational space.

Current digital technologies (online learning, Big Data, network practices) significantly change its architecture. The virtualization of education contributes to the practical implementation of one of the meanings of the concept of «digital» – discreteness, «discontinuity». Education ceases to be limited by the walls of educational institutions, the boundaries of regions and even nation-states. Under these conditions, educational institutions cease to be the «owners» of their regions. There are several reasons for this plot twist. On the one hand, employers are not always satisfied with the quality of training of graduates of educational institutions, the content of educational programs does not fully correlate with the demands of the labor market. With the growing demand for digital knowledge and skills, this asynchrony in the expectations of employers and graduates is increasing. In fact, having hired a certified bachelor or master, the employer is forced to retrain him.

At large enterprises, the practice of creating their own centers for advanced training and additional education, corporate universities is increasingly common. On the other hand, the increase in the results of social media monetization attracts new participants to the market of educational services. Individuals and startups launch their own, often narrow-profile educational projects. Under these conditions, the differences that had a certain significance in the era of the formation of the industrial period are erased: the localization of educational centers (the capital – the periphery, domestic – foreign), their physical accessibility (full-time – correspondence forms).

The concept of Life long learning, formulated back in the 20th century, acquires a literal meaning in these conditions. Apparently, soon national educational institutions will have to compete with international companies in the educational services sector. If earlier technological solutions only allowed to automate the educational process to some extent, today the changes relate to the tools and methods of managing the system itself, the possibilities of ensuring continuous communication between students, teachers and educational institutions. Such technologies significantly reduce the labor costs of teachers and administrative workers, inspection bodies and accreditation agencies. For example, with the development of data processing technologies and machine learning, a significant number of time-consuming tasks can be fully automated – from checking homework to moderating student discussions using chat bots.

Modern software solutions allow you to automate the processing of information about the nature and dynamics of the educational process (students' behavior, their susceptibility to the proposed material, the speed of its development, etc.), its control, learning strategies and requests from students. Experts associate the development of this segment of educational technologies with the possibilities of practical transformation of the education system from the «education for all» model to the «education for everyone» model. In fact, we are talking about creating an individual learning structure with a specific personalized trajectory that takes into account the needs of a particular student.

The digitalization of education has become especially noticeable since the start of the coronavirus pandemic. But in fact, digitalization processes began much earlier. The use of digital media in education is a worldwide phenomenon. The scale of the phenomenon is at least evidenced by the size of the market for educational digital technologies (this market is called EdTech) – by 2025, according to the World Economic Forum, it will reach 342 billion US dollars. Last year, 100 million listeners studied online on the Coursera platform alone. Digitalization is no longer the future, but an inevitable reality and there is no alternative to it, so universities need to rebuild and achieve digital maturity. In modern realities, even

the full-time format of education is being transformed, some elements of distance interaction between a student and a teacher will remain in it forever. But the digitalization of education does not mean that electronic tools will replace the entire educational environment, and even more so teachers. Research results testify against this – formats where learning is built offline and partially online are, as a rule, more effective than complete distance learning and absolute rejection of modern digital tools. And practice shows that quality education always implies a live experience of interaction with a teacher and fellow students – both an online course without any feedback, and a boring lecture, after which no one asks questions, are equally of little use.

REFERENCES:

1. Jin J., Ball S. J. Meritocracy, social mobility and a new form of class domination // *British Journal of the Sociology of Education*. 2020. Vol. 41, №1. P. 64–79.
2. Koutsouris G., Anglin-Jaffe H., Stentiford L. How well do we understand social inclusion in education? // *British Journal of Educational Research*. 2020. Vol. 68, №2. P. 179–196. DOI: 10.1080/00 071 005.2019.1 658 861.

Oleksandra Budilova

Oles Honchar Dnipro National University

GAMIFYING THE FOREIGN LANGUAGE LEARNING PROCESS FOR ADULTS

It is often hard for many adults to find motivation for learning new skills or acquiring new knowledge, as they are mostly committed to their work, families, or both. This often feels overwhelming, and adult students struggle with prioritizing the learning process.

Another hindrance on the adults' way to new skills acquisition is their low self-esteem: mature people often feel anxious about learning new things, or experience

lack of confidence in their abilities. Therefore, the need arises to create a supportive learning environment that builds confidence and self-assurance, can help adults overcome their fears and achieve their goals.

One of the ways to do so is to introduce something that will facilitate comprehension, ensure adult learners' comfortable functioning in the classroom (either physical or virtual) and foster their academic excellence. This «something» can be gamification, that is, game-based learning elements to make it fun, interactive, and engaging: «particularly suited to language learning because linguists have found that successful language acquisition requires the learner to be in a positive emotional state (not bored or anxious), and for them to feel the content is compelling» [2]. Furthermore, gamification creates a sense of competition and achievement, which drives adult learners to apply more effort to achieve their goals. In addition, gamification can facilitate knowledge acquisition by breaking complex concepts into smaller, more manageable tasks. This enables adult learners to grasp difficult concepts more easily, as they can focus on one aspect of the learning process at a time: «language learning experiences are becoming more interactive, engaging, and personalized» [1].

Depending on the available facilities and the classroom, gamification methods can be as follows:

- Introducing rewards and challenges to motivate learners to complete tasks and achieve objectives. This approach creates a sense of achievement and provides instant feedback that encourages learners to continue their progress.
- Accelerated learning, which involves creating a sense of urgency and making learning more exciting by setting time limits, using visuals, and incorporating bilateral elements. By making the learning experience more interactive, immersive, and enjoyable, accelerated learning can increase motivation, improve retention, and help learners achieve their goals more quickly and efficiently.
- Games and activities: they provide a fun and engaging way to learn new concepts and reinforce existing knowledge. By incorporating games and activities, learners can test their knowledge and skills while having fun.

- Personalization of the learning process, which can be achieved through adaptive learning technologies or by giving learners choices in their learning journey. By tailoring the learning experience to the individual needs of learners, it becomes more relevant and meaningful to them.

Despite the indisputable benefits of gamification, certain challenges arise when it comes to introducing it in the classroom. For instance, one of the biggest challenges is adapting games to the needs of adult participants. Unlike children, adults have different learning styles and preferences, and not all games may suit them. Therefore, choosing games that align with adult learners' learning objectives and preferences is crucial. Another objection is gaining support from employers and educational institutions. Some employers and institutions may not see the value of gamification in learning, making it difficult to implement such programs. Therefore, it is important to communicate the benefits of gamification in schools to these stakeholders and demonstrate how it can improve employee or student engagement and performance.

To sum up, gamification is a technique that involves using game-based elements to make learning more fun, interactive, and engaging. Gamification can facilitate knowledge acquisition, improve academic performance, and help with skills development. If used properly, gamification can revolutionize how we approach adult learning and schooling and engage lifelong learners.

REFERENCES:

1. Gamification in Language Learning: Making Education Fun and Interactive. 2024. URL: <https://smartico.ai/gamification-in-language-learning/>
2. What is Gamification in Language Learning? 2024. URL: <https://www.fabulingua.com/blog/gamification>

***USING MODERN AI TO CREATE A PERSONALIZED DICTIONARY
FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES***

The advancement of Artificial Intelligence (AI) technologies, particularly in Natural Language Processing (NLP), has revolutionized the field of language learning [1]. Accessibility and ease of use of these technologies for regular user, creates great opportunity for their implementation in everyday life as a smart helper.

This paper explores the potential of AI-driven tools, specifically Large Language Models (LLMs), to create personalized dictionaries that cater to individual learners' needs, preferences, and learning styles. Traditional language learning resources, such as printed or static online dictionaries, often fail to adapt to the unique pace and proficiency of learners. Modern AI, however, offers an opportunity to overcome these limitations through dynamic and customizable content generation.

This research proposes a framework for developing an AI-powered personalized dictionary that evolves based on user behavior, vocabulary proficiency, and specific learning objectives. A framework utilizing the LLM ChatGPT [2] as a dictionary generator, combined with the multiplatform program Anki [3] as a flashcard-based word learning app that employs the spaced repetition memorization method.

The proposed system leverages LLMs and machine learning techniques to:

1. Curate vocabulary lists tailored to the learner's language level and context of use (e.g., academic, conversational, or professional settings).
2. Provide contextualized word usage examples derived from authentic texts or conversational data.
3. Adapt learning paths based on real-time progress tracking.

4. Introduce spaced repetition algorithms to reinforce long-term retention.

The framework guides the user through every step of creating and utilizing a personalized dictionary for learning a foreign language. Those steps are: creating GPT account, personalising chat, generating dictionary based on user preferences, adding examples, compiling Anki-type dictionary file, adding this file to the app, setting up and utilising app, updating dictionary.

The integration of AI with language learning not only enhances engagement by providing tailored feedback but also accelerates vocabulary acquisition by focusing on relevant content. The personalized dictionary model addresses individual learner diversity, offering a more efficient and effective means of foreign language acquisition.

Ultimately, this research seeks to contribute to the ongoing development of intelligent language learning tools that empower learners by providing personalized, interactive, and data-driven resources for mastering foreign languages.

REFERENCES:

1. Christopher D. Manning, Human Language Understanding & Reasoning, *Daedalus* 151(2), American Academy of Arts & Sciences 2022.
URL:<https://www.amacad.org/publication/human-language-understanding-reasoning>
2. ChatGPT, web resource URL:<https://chatgpt.com>
3. Anki app, web resource URL:<https://apps.ankiweb.net>

***FOREIGN LANGUAGE SIGNIFICANCE IN TRANSFORMATIVE
MANAGEMENT OF INNOVATION-ORIENTED ENTERPRISE
IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION***

The present-day digitized economy necessitates the acquisition of foreign language skills for effective management of innovation-driven enterprises. The rapid globalization of the world brings the possibility to do business in other countries beyond the borders of the nation, which requires that employees should get not only technical training but also acquire foreign language skills in order to communicate effectively with international partners. This idea (suggestion) is still true for innovative businesses that are trying to work with more complex technologies and creative ideas that are usually developed in other countries.

The digitalization of the economy is considerably changing the traditional procedures in the companies and creating new challenges for businesses. The introduction of new technologies and the automation of processes require companies to be adaptable to the rapid changes. On the other hand, these transformations also provide for conditions for creativity, thus enhancing production efficiency and streamlining management processes. In this context, foreign language skills are not only helpful in working with modern digital solutions more efficiently but are also relevant since most advanced technologies and software come from abroad and their implementation requires knowledge of relevant terminology and effective communication with suppliers [1].

Creative companies increasingly often collaborate with foreign partners. The fruitful dialogue with remote suppliers, buyers, and investors generates for businesses the new ways of getting into the markets and finding possible partners. Language proficiency is seen as a necessity for international negotiations, signing agreements, and establishing mutual understanding in the multicultural environment. Each of the enterprises willing to enter the European market should not only have

the knowledge of the market's economic conditions but also the language competencies to be able to work with local partners [2].

Foreign language skills make it easier for managers to draw from the experience and expertise that the world has to offer. This is especially true in a digital context characterized by volatility where a single decision greatly affects the growth of a company.

Through the utilization of foreign sources of information, managers can be informed about the latest developments in technology and management methods, which in turn would help them innovate faster than their competitors.

Another important thing is staff training to be able to work in the global market. Many companies arrange language courses for their employees to make them competent in and ready to work in a foreign language environment. Language courses for employees are now part of the corporate development strategy, as they make it possible to have a high level of communication in international projects [4].

On the contrary, language skills are important for companies to form multicultural teams that are essential for successful operations all over the world. Employees who can use several languages are able to communicate better with their colleagues from other countries, which makes it possible to create a team that is able to consider different cultural characteristics and approaches. In multinational companies, language skills not only enable faster resolution of conflicts but also help to avoid misunderstandings, which has a positive effect on teamwork [3].

Needless to say, foreign language skills have a great significance in the digital transformation of enterprises, especially in innovation-oriented ones.

Linguistic resources also empower the seamless embrace of digital tools, the negotiation of contracts with global enterprise partners, and the important composition of the multicultural teams. Besides, language skills create the necessary conditions for multilingual communication, thus giving businesses the opportunity to find the world's top talents and inventions, which is the most important factor of staying competitive in the market due to rapid changes.

To sum up, training of language skills for the employees of companies not only ensures the success of a company but also opens the doors for more development and growth in the international market.

REFERENCES:

1. Siebel T. M. Digital Transformation: Survive and Thrive in an Era of Mass Extinction. T. M. Siebel, 2020. URL: <https://principus.si/2022/04/24/thomas-m-siebel-digital-transformation-survive-and-thrive-in-and-era-of-mass-extinction>
2. Cavusgil T. Knight G. Riesenberger J. International Business: The New Realities, 2021. P. 37.
URL:https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9781292303307_A39514637/preview-9781292303307_A39514637.pdf
3. Livermore D. The Cultural Intelligence Difference, 2015. P. 69. URL: <https://culturalq.com/wp-content/uploads/2016/06/CQ-Difference-Chapter-1.pdf>
4. Hess T. Managing the Digital Transformation, 2019. P. 11–32.

Artem Kliuiev

Oles Honchar Dnipro National University

DIFFERENT TYPES OF ASSESSMENT IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES ONLINE: CHALLENGES, STRATEGIES AND CAUTIONS

Modern educational environments increasingly involve the use of *distance learning*, especially in the process of teaching foreign languages. Thanks to advances in technology, students can learn languages anywhere and anytime. However, this format poses new challenges for teachers, particularly in the area of assessment. Assessing students in a distance format requires adapting traditional approaches as well as finding new and effective strategies. Forced distance learning has presented teachers with difficult **challenges**: how to organize student learning in

the context of covid and then in the context of a terrible war, when the teacher cannot be there. And, of course, how to understand whether a student has learned something when traditional assessment methods are not available.

Assessment is the determination of the level of students' learning achievements in mastering the content of the subject in accordance with the requirements of current programs [1]. If technically possible, teachers should assess learning outcomes using various distance learning platforms.

Receiving learning materials and communication between participants of distance learning is ensured through the transmission of *video, audio, graphic* and *textual* information in *synchronous* or *asynchronous* mode. These can be written works, for example, independent and control works, paraphrases, including individual tests, competency tasks as well as a training project, filling in tables, building diagrams, models, etc. Works can also be collected in a student portfolio. If necessary, students' assignments can be monitored through any messenger that has a callback (*Zoom, Skype, etc.*).

In the process of teaching foreign languages online, teachers use various *types of assessment* to evaluate the level of knowledge and skills of students:

1) **Formative assessment.** Formative assessment involves regular monitoring of student progress throughout the learning process. This can include online quizzes, interactive exercises, after-class reflections, oral responses via video, or project assignments. Teachers can use digital platforms for video conferencing, which allows them to assess students' oral skills in real time [2].

2) **Summative assessment.** Summative assessments summarize students' learning outcomes over a period of time and are usually conducted in the form of final tests, written papers, or oral exams. In a remote format, such exams can be organized using video conferencing platforms or specialized testing systems that allow monitoring the process of completing tasks.

3) **Automated assessment.** In the distance learning format, teachers often use automated testing systems that allow them to quickly test students' knowledge and

reduce the workload of the teacher. Such systems can assess both grammar skills and comprehension of texts and audio materials.

Various opportunities to receive feedback can be found on *distance learning platforms*. The Moodle platform is a free, open source distance learning management system. It allows you to use a wide range of tools for educational interaction between teachers, students, and the administration of an educational institution. In particular, it allows you to present educational material in various formats (text, presentation, video, web page; a lesson as a set of web pages with possible intermediate test tasks); test and survey students using closed-ended (multiple choice and comparison) and open-ended questions; perform tasks by students with the ability to send relevant files.

In addition, the system has a wide range of tools for monitoring students' learning activities. For example, the total time a student spends working with a particular course, relevant topics or components of the educational material, the overall performance of a student or class in completing test tasks, etc.

Cloud services such as **Office365**, **Google** are used for student and teacher collaboration. The **Google Drive** cloud service provides opportunities to create a multifunctional user environment that is productive and convenient for students and teachers to share, structure, and store files in one place.

Google Forms. You can collect answers from students and then automatically evaluate test results.

Classtime. There is a library of resources, but there is also the ability to create questions.

LearningApps. Allows you to create different types of exercises on different topics or use ready-made ones.

Despite the convenience of distance learning, student assessment in the online environment is accompanied by certain **challenges** [3]:

1) **Ensuring academic honesty**. One of the main challenges of distance assessment is avoiding plagiarism and cheating during assignments. Students are able to use third-party resources or the help of others, which makes it difficult for the teacher to control the process.

2) **Technical problems.** Not all students have the same access to technology, such as a stable internet connection or the necessary equipment, which may affect their ability to participate in remote exams or complete assignments.

3) **Lack of personal contact.** Foreign language assessment requires close interaction between the teacher and the student. This becomes more difficult online, as the lack of physical presence can affect the quality of communication and understanding of instructions. It is important to remember that you should not only collect *feedback* from students, but also give them your own: what was done well, what needs to be worked on, where the student's development zone is the closest. Try to provide children with **more support than criticism**, as they already suffer from social isolation and forced stay at home.

To overcome the challenges of distance assessment, teachers can use a variety of **strategies** to promote effective assessment:

1) **Combined assessment.** Using different assessment methods, such as interactive tests, oral assignments, written papers, and projects, allows for a more complete assessment of a student's knowledge and skills. This helps the teacher to see how the student applies their knowledge in practice, not just assess their theoretical level.

2) **Flexibility** and **adaptability.** Since students have different technical capabilities and learning environments, it is important for instructors to provide flexibility in choosing the time and format of assessment. For example, allow assignments to be completed at different times or provide alternative assessment options for those who have difficulty accessing technology.

3) **Feedback** and **support.** Regular feedback from the teacher helps students understand their mistakes and improve their performance. Teachers can use video communication or written comments to provide feedback that promotes a deeper understanding of the material.

Remote assessment also has certain **cautions** that should be followed to ensure that the process is fair and effective [4]:

1) ***Avoiding overload.*** Teachers should avoid overloading students with numerous assignments and tests, as this can lead to a decrease in motivation. It is important to maintain a balance between the number of assignments and the amount of material so that students have the opportunity to learn well.

2) ***Accessibility for all students.*** Given that students may have different technical capabilities and needs, it is important to ensure that assessments are accessible to all, including students with special educational needs.

3) ***Quality control of test items.*** Test items should be carefully designed to avoid accidental or incorrect scoring. This includes regularly updating tests and adapting tasks to different levels of student knowledge.

Thus, assessing students in a distance format requires adapting traditional methods and implementing *new strategies* that take into account the specifics of the *online environment*. Teachers need to be flexible and ready to innovate to ensure effective teaching and assessment of students while avoiding potential problems and risks.

It is important that the assessment system in the distance format not only controls knowledge but also *motivates* students to continue learning foreign languages independently, contributing to the development of their skills in the modern environment [5].

REFERENCES:

1. Baker, E. L. *Technology assessment: Policy and methodological issues for training*. Intelligent Tutoring Systems, Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates. 2002. P. 243–263.
2. Chapelle, C. A. *English Language Learning and Technology: Lectures on Applied Linguistics in the Age of Information and Communication Technology*. 2003. URL:https://www.google.com.ua/books/edition/English_Language_Learning_and_Technology/6QDDQgAACAAJ?html
3. Clark, R. E. *Assessment of Distance Learning Technology*. Hillsdale, N.J.: Lawrence Erlbaum. 2022. P. 7–10.

4. Warschauer, M. *Laptops and Literacy: Learning in the Wireless Classroom*. 2006. URL:https://www.google.com.ua/books/edition/Exploring_Technology_for_Writing_and_Wri/BN2WBQAAQBAJ?hl=ru&gbpv=0
5. Winn, W. *Visualization in learning and instruction*. Educational Communication and Technology Journal, 30(1). 2018, P. 3–25.

Iryna Nikitina

Dnipro State University of Internal Affairs

USING ChatGPT TO SUPPORT INTERACTIVE LEARNING

In the modern educational process, the role of technologies is rapidly increasing. One of the most discussed tools in recent years has become ChatGPT, an artificial intelligence model developed by the OpenAI company. This model is able to interact with users in text form, answer questions, help with homework and even teach new skills. Let's consider how ChatGPT can support interactive learning, its main advantages and possible challenges when implementing it in an educational environment.

One of the main advantages of ChatGPT is its ability to instantly provide information. Students and teachers can ask questions on any topic, receive brief and clear explanations, and clarify difficult points. ChatGPT helps a child find answers to their questions. Do you know how the light bulb was invented? ChatGPT knows for sure and will give you a full text answer on this topic in just a few clicks [1]. He can find information on any topic and present it in an understandable form. Unlike traditional search engines, ChatGPT provides specific answers without the need to filter multiple sources. This significantly speeds up the process of acquiring knowledge and allows you to use your time more effectively.

Chat is a wonderful opportunity to improve their skills. It provides information about grammar, spelling and punctuation. It can also teach schoolchildren a lesson on reading and writing foreign words, phrases, and spoken words to help them practice learning new language skills [2].

ChatGPT can also help the students master their skills with foreign language. Chat can help children learn new words, combine them with native language, translate phrases and speech from native language into foreign language, and so on. This approach to learning English can significantly improve their skills in speaking, understanding and writing foreign language.

So, ChatGPT has some advantages that make it useful in online teaching:

- It is available at any time, allowing students and teachers to ask for help regardless of their class schedule.
- ChatGPT can act as a support tool, freeing teachers from routine tasks such as checking simple assignments or explaining basic concepts.
- With ChatGPT, teachers can diversify the methods of delivering material and maintain student interest [2].

Despite the obvious advantages, using ChatGPT in the educational process is associated with a number of problems. Firstly, you shouldn't rely entirely on the bot's words as the complete truth – artificial intelligence can make mistakes and this should be taken into account. In addition, students may abuse the model by assigning it to do homework or write essays. This poses the task of controlling the use of such technologies for educational institutions. It cannot completely replace a person – its answers need to be checked, proofread and adjusted [3].

Using ChatGPT to support interactive learning opens up great opportunities for the educational environment, making the learning process more accessible, engaging, and personalized. When properly integrated, ChatGPT can become an indispensable tool in developing students' skills and increasing their engagement in the learning process. At the same time, it is important to consider the challenges associated with ethical aspects and the accuracy of the information provided in order to maximize the potential of this technology.

REFERENCES:

1. Як дітям використовувати ChatGPT для успішного навчання. URL: <https://unicorn.itstep.org/blog/how-children-can-use-chatgpt-for-successful-learning>

2. Штучний інтелект в освіті: цікаві ідеї, як вчителям використати ChatGPT для уроків. URL: https://24tv.ua/education/chatgpt-dlya-vchiteliv-yak-vikoristati-chat-bot-dlya-urokiv_n2265779
3. Проблеми ChatGPT, про які ніхто не говорить: чому ШІ все частіше стикається з обмеженнями. URL: https://24tv.ua/tech/shho-ne-tak-chatgpt-normativni-problemi-roboti-shi_n2309022

Nataliia Styrynik

Oles Honchar Dnipro National University

***MODERNISING FOREIGN LANGUAGE CURRICULA
IN UKRAINIAN UNIVERSITIES: DNU'S INTERNATIONAL
PARTNERSHIP THROUGH THE ERASMUS+ DigiFLEd PROJECT***

In the 21st century, the demands for high-level foreign language proficiency have intensified, driven by international partnership and digital innovations. Ukrainian universities, facing challenges in updating and enhancing their foreign language curricula, participate actively in international projects. This paper examines the modernisation of foreign language curricula in Ukrainian universities, emphasising the critical role of international partnerships, particularly through the Erasmus+ project *Modernisation of University Education Programmes in Foreign Languages by Integrating Information Technologies* (DigiFLEd). This project is a vivid example of how cross-cultural collaboration can help modernise and improve educational practices. The study also investigates the impact of the DigiFLEd project with a focus on how international cooperation fosters innovations and addresses the specific needs of Ukrainian higher education.

The project is an initiative involving three European and seven Ukrainian universities: Tampere University (Finland), National University of Ireland, Maynooth (Ireland), University of Western Macedonia (Greece) V. N. Karazin Kharkiv National University, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ternopil

Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, State Higher Educational Institution Donbas State Pedagogical University, Oles Honchar Dnipro National University, and Vasyl Stus Donetsk National University. The project's main aim is to modernise foreign language curricula in Ukrainian higher education institutions by integrating ICT tools and digital teaching methodologies.

Ukrainian universities have historically relied on traditional methods of foreign language instruction, often based on memorisation and grammar-translation techniques. However, the shift toward communicative language teaching and the integration of digital tools in education has highlighted the need for curricular reforms. DigiFLEd aims to support the development of innovative teaching methods, digital literacy and modernised curricula across the participating countries.

International partnerships, like those forged through Erasmus+ projects, play a vital role in reshaping educational programmes. In the context of foreign language education, the benefits of mutual work will help exchange the best practices between Ukrainian and European educators. For instance, collaborating with partner-universities from Finland, Ireland, and Greece enables Ukrainian higher institutions to adopt proven foreign language teaching methods, including the use of digital technologies, student-centred approaches, and intercultural communication training. Ukrainian teachers involved in the project benefit from professional training, workshops and exposure to innovative pedagogical methods. This not only strengthens their ability to adapt and modernise their teaching practices but also equips them with the skills to implement cutting-edge strategies in their classrooms. As a result, they play a key role in driving curriculum reform, ensuring that education in Ukraine becomes more aligned with global standards and more responsive to the needs of students in a digital, interconnected world.

As one can understand from the name of the project itself the DigiFLEd project emphasises namely the role of digital tools in language education, enabling students to engage with interactive platforms, online resources, and multimedia content. This helps shift from traditional approaches to more dynamic, engaging,

and effective methods. As an example, we can use the first study visit to Maynooth University in May 2024 where DNU team were taught a variety of essential topics related to digital education: «The Benchmarking Visit of DigiFLEd in Maynooth was a resounding success, blending academic rigor, cultural enrichment, and professional development» [2].

We explored the digital tools that can be used for creating online courses. These tools, like Moodle and interactive platforms like *Kahoot!* help create engaging and flexible learning environments, «provided valuable insights and practical skills for enhancing online teaching platforms» [2]. They allow for real-time collaboration and feedback, strengthening both teacher-student interaction and student engagement. These tools can help us in improving students' engagement through interactive and multimedia elements. For us teachers, it is helpful in creating the activities easily and managing students' interactions. The focus was on how these tools promote personalised learning and make education more accessible, as students can engage with materials anytime and anywhere. We discussed the importance of balancing technology use with traditional methods to ensure the whole learning experiences.

The core principles of effective online teaching and learning, for example, Zoom, Microsoft Teams and Flipped Classroom were studied deeply. This included understanding how to create an engaging learning environment, setting clear objectives, maintaining students' motivation, and encouraging active participation in online discussions.

We looked at various models of online and blended learning, exploring the differences and benefits of each. The discussions covered fully online courses, blended models that combine face-to-face and online components, as well as hybrid structures. We considered how each model fits different learning contexts and the flexibility they offer to both teachers and students.

Key learning theories that support the design of effective online courses were examined, including constructivism, behaviourism, and connectivism. This included constructivism, behaviourism, and connectivism, with a focus on how these theories guide course design to foster deeper learning and ensure student-centred instruction.

We discussed the critical role of teacher presence in online learning environments. Maintaining a strong presence – through timely feedback, active participation in discussions, and personalized support – was highlighted as key to building student trust, motivation and engagement in the virtual classroom.

Strategies of writing-enriched Curriculum (WEC) were explored. This approach is helpful for integrating writing assignments into online courses. The focus was on using writing to reinforce learning, encourage critical thinking, and assess student comprehension. We looked at how to design writing tasks that align with course goals and enhance the learning process in a digital environment.

During this visit we examined the role of Open Educational Resources (OER) in modern education, focusing on their unique features and how they support flexible, accessible learning. OER include freely available digital materials such as textbooks, videos, and interactive modules, which we can adapt and reuse. We also explored the ways in which OER foster innovation in teaching by encouraging teachers to tailor materials to their specific context. However, we acknowledged that the quality of OER can be inconsistent: integrating them into courses requires careful selection and adaptation to ensure alignment with learning objectives.

We studied how social media platforms are being used to teach grammar to Generation Z. With their familiarity with platforms like Instagram, TikTok, and YouTube, students engage with educational content in a more interactive way. This approach makes learning more accessible, particularly for Gen Z, who are already active users of these platforms. However, it is important to find a balance between being entertaining and providing meaningful educational material for better learning outcomes.

Finally, nowadays trends of digital transformation in higher education were experienced. This includes the integration of technologies such as AI. Discussions about AI use in the education helped us understand its importance and find the way to implement it in studying process. The benefits are clear: greater accessibility, flexibility, and efficiency in teaching and learning.

At Oles Honchar Dnipro National University we can implement practices from our colleagues of partner-universities by using the abovementioned digital

tools to create more engaging and flexible online courses. These tools will enhance teacher-student interaction, encourage active learning and allow personalised education by making materials accessible anytime. Blended and online learning models will be used to offer flexible teaching methods, combining face-to-face and digital components. Writing-enriched curricula and Open Educational Resources can be added into courses to foster critical thinking and deeper learning. Using social media for teaching and exploring AI integration will modernise the educational process in DNU, making learning more engaging and adaptable for students.

In general, there are a lot of advantages for DNU's participation in projects such as DigiFLEd:

- significant improvements in its foreign language programmes, ensuring that they remain competitive and match global trends in education;
- establishment of relationships with European universities which enables future collaborative research and academic exchanges;
- improved e-learning infrastructure, teacher training and international project management experience, positioning the university as a leader in educational innovation in Ukraine;
- promotion of Ukrainian language and culture, fostering global appreciation of Ukraine's rich heritage.

Such projects foster strong international partnerships that enhance academic quality and research work. Project members gain access to global best practices and cutting-edge teaching methodologies, which they can apply in their home institutions.

Among the abovementioned benefits, there can be some drawbacks. For instance, some Ukrainian universities still lack the necessary technological infrastructure to support digital learning. Expanding access to reliable internet, digital devices and language learning software remains a key priority. The implementation of new methodologies requires continuous professional development. Ensuring that teachers are well-equipped to use digital tools is crucial for success.

The Erasmus+ DigiFLEd project serves as a model for how international partnerships can effectively modernise foreign language curricula in Ukrainian

universities. Using digital tools, fostering cross-cultural collaboration and supporting professional development, the project has contributed to the transformation of language education in Ukraine. While some challenges remain, the progress made through this international teamwork underscores the potential for continued innovation and growth in foreign language teaching. As Ukrainian universities move forward, the practices and experiences learned from DigiFLEd project will continue to shape the future of language education and prepare students for success in their career.

DigiFLEd project *Modernisation of University Education Programmes in Foreign Languages by Integrating Information Technologies* represents a significant step forward in the modernisation of foreign language education in Ukrainian universities, including Oles Honchar Dnipro National University: «this collaboration has set the stage for an exciting and productive partnership» [1]. By integrating ICT into curricula, expanding international collaboration through Erasmus+ and enhancing the professional development of university staff, the project is expected to have benefits for both students and teachers.

By participating in international projects Oles Honchar Dnipro National University will strengthen its position in higher education environment. As Ukrainian universities continue to embrace digital transformation and global collaboration, projects like DigiFLEd will play a pivotal role in shaping the future of higher education in the Dnipropetrovsk region.

REFERENCES:

1. DigiFLEd Project Kick-off. 2024. URL: <https://digifled.eu/digifled-project-kickoff/>
2. The First Benchmarking Visit of DigiFLEd: A Resounding Success in Maynooth, Ireland. 2024. URL: <https://digifled.eu/the-first-benchmarking-visit-of-digifled-a-resounding-success-in-maynooth-ireland/>

***ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПЕРСПЕКТИВИ І ПРОБЛЕМИ***

Цифровізація в освіті означає інтеграцію цифрових технологій у повсякденне навчання, наприклад онлайн-курси, віртуальні класи та цифрові підручники. Процес цифровізації освіти – явище вже не нове, але саме за останні 5 років, в силу певних обставин (всесвітня пандемія, пізніше повномасштабне вторгнення в Україну) воно розвивається шаленими темпами. Діджиталізація розповсюдилася на всі аспекти життя суспільства, однак, найбільше вона відчутна в освітньому просторі. Цифрові технології стали рушійною силою соціальних змін у всьому світі. Це актуалізує і проведення теоретичних досліджень у цій сфері, і навчальних семінарів, і тренінгів.

Серед основних компонентів цифровізації освітнього процесу – освітні сервіси та платформи; послуги для управління освітнім середовищем та надання контенту; різні цифрові інструменти, які використовуються в навчанні (віртуальна реальність, гейміфікація тощо), а також міжнародні проєкти, спрямовані на імплементацію інноваційних технологій та методологій у навчальний процес. Сьогодні серед ресурсів найбільш поширених у вищій освіті є Microsoft Teams – застосунок для командної роботи в Office 365 від Microsoft, який інтегрує користувачів, вміст і засоби, необхідні команді для ефективної роботи [1]. Цей застосунок об'єднує все і всіх учасників навчального процесу вишу у спільному робочому середовищі, яке містить чат для нарад, файлообмінник та корпоративні програми: Forms (онлайн програма для створення форм опитувань і тестів), Microsoft Outlook (застосунок-органайзер з функціями поштового клієнта для роботи з електронною поштою і групової роботи, з функціями календаря, планувальника завдань) та багато інших.

Другою конкурентноспроможною і такою, що широко використовують ті виші, які не обрали собі для навчання Microsoft Teams, є навчальна платформа Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Це навчальна платформа, призначена для об'єднання викладачів, адміністраторів і студентів в одну інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища [2]. Moodle – це безкоштовна, відкрита система управління навчанням.

Програмні особливості цифрової освіти полягають у відсутності відповідних уніфікованих універсальних платформ для навчання у межах всієї країни. В контексті засад самоврядування у різноманітні цифрових освітніх ресурсів кожен виш сам вибирає собі єдину систему, платформу для надання освітніх послуг, яка однаково буде прийнятна для всіх можливих предметів і навчальних курсів всіх факультетів саме цього вишу.

Звичайно, необхідність імплементації цифрової освіти була неабияким викликом для традиційної освіти. Наразі професорсько-викладацький склад вишів не без складнощів, але успішно подолав перешкоди, адаптувався до вимог часу і умов роботи, а за роки онлайн напрацював непогані цифрові навички. Однак, з різних причин можуть зберігатися певні відмінності у рівні цифрової обізнаності і навичок, що залежить і від попереднього досвіду використання digital технологій та цифрові освітні ресурси зокрема, і від віку, і від технічного забезпечення учасника навчального процесу. Подібні розбіжності, цифрова нерівність може виникати і між студентами, і у тандемі «вчитель-учень», і серед викладацької спільноти, між колегами, які володіють цифровими технологіями на різних рівнях, або між викладачами та адміністрацією, які мають різні погляди на цифровізацію навчального процесу.

Позитивною якістю онлайн ресурсів є можливість здійснювати навчальний процес як у синхронному режимі, так і в асинхронному. Синхронізація взаємодії між викладачами та студентами досягається за допомогою різних цифрових інструментів, що дозволяє спілкуватися та ділитися контентом у «реальному часі»: вебінари, відеолекції, спільна онлайн робота над документами, або прями

трансляції в соцмережах. Асинхронний режим дозволяє студентам у зручний для них час (коли є доступ до Інтернету, електроенергії тощо) виконати певні завдання, прослухати матеріал лекцій, завантажити виконані завдання, створені презентації. Обидва варіанти, і синхронний, і асинхронний активно використовуються у всіх закладах освіти, особливо університетах.

Використання мобільних цифрових освітніх ресурсів, під якими слід розуміти чітко організований, контрольований, цілеспрямований процес взаємодії викладача та студента за допомогою мобільних пристроїв, здійснюється із застосуванням відповідного змісту освіти (згідно відповідних програм ОП) та технічних можливостей електронного ресурсу, що спростило процес цифрової взаємодії в плані часу та місця його реалізації. Найпоширеніший спосіб використання мобільних цифрових ресурсів у вищій освіті – це додатки, а також мультимедійні освітні веб-ресурси.

Завдання додаткової, неформальної освіти (онлайн стажування, тренінги) реалізуються за допомогою мобільних технологій фрагментарно, як окремі вузько направлені цифрові ресурси, призначені для вирішення конкретних завдань у різних напрямках просвіти і розвитку суспільства. Популярності набирають масові онлайн курси з отриманням сертифікату, які у ігровій формі, із застосуванням лаконічних, але змістовних відеоматеріалів, яскравих презентацій дають великий спектр теоретичних знань та можливість відпрацювання на відповідних завданнях. Підсумовуючи вищезазначене, можемо стверджувати, що домінуючими є позитивні риси цифрового розвитку освітньої сфери, адже він дає можливість зберігати навчальний процес на належному рівні та збагачує його цікавими новими інструментами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Microsoft Teams for Education adds assignments and grading features.
URL: <https://www.microsoft.com/uk-ua/microsoft-teams>
2. Moodle.
URL: https://docs.moodle.org/27/en/About_Moodle#Built_for_learning.2C_globally

**ОНЛАЙН НАВЧАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ:
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ**

В умовах сьогодення під час імплементації навчального процесу заклади вищої освіти стикаються з низкою питань. З урахуванням того, що навчання відбувається здебільшого в режимі онлайн, неабияку роль відіграє викладач у процесі результативної взаємодії зі здобувачами вищої освіти.

У межах нашої наукової розвідки вважаємо за потребу з'ясувати сутність поняття онлайн навчання та виокремити його переваги та недоліки. На наше переконання, онлайн навчання здебільшого корелює з прийомами офлайн навчання, адже здобувачі вищої освіти аналогічно відвідують заняття в реальному часі, перебуваючи за межами університету, що сприяє розширенню сфери освітньої діяльності.

До переваг онлайн навчання уналежнюємо:

- 1) швидку інтеграцію до будь-яких інформаційних платформ;
- 2) високу ефективність через використання інтерактивних інструментів, а саме: легкість демонстрації презентації та відео, можливість багаторазового перегляду заняття;
- 3) доступність навчальних матеріалів, адже цифрове середовище дає більшу можливість для представлення матеріалу;
- 4) мобільність, спричинену швидким зв'язком з викладачем;
- 5) здатність до навчання осіб у віддалених регіонах країни;
- 6) надання освітніх послуг у комфортних умовах;
- 7) використання новітніх технологій на кшталт автоматизованих систем оцінки.

Отже, варто зауважити, що для того, щоб розпочати онлайн навчання потрібен лише комп'ютер, телефон або ноутбук та доступ до інтернету,

натомість відпадає потреба щоденного відвідування занять в очному режимі. Крім того, атестація здобувачів вищої освіти проходить переважно у форматі онлайн тестів, що унеможливило вплив суб'єктивної оцінки, оскільки на систему не діятиме успішність студента з зазначеної дисципліни й соціальний статус.

Серед недоліків навчання в режимі онлайн виокремлюємо:

- 1) навчальну мотивацію;
- 2) відсутність належного зворотного зв'язку з викладачем;
- 3) труднощі у сприйнятті матеріалу в онлайн режимі;
- 4) здатність викладача презентувати власні напрацювання за допомогою вербального ресурсу, стилю спілкування, міміки тощо;
- 5) ідентифікацію здобувача вищої освіти;
- 6) відсутність чи то мінімальний особистий контакт між здобувачами вищої освіти та викладачем унеможливило розвиток навичок комунікабельності;
- 7) соціальну ізоляцію.

З зазначеного постає, що потреба у наявності сильної мотивації, зокрема достатньої сили волі, самоконтролю та відповідальності вкрай необхідна задля успішної реалізації навчального процесу в режимі онлайн. На нашу думку, употужнити навчальну мотивацію можна через стимулювання додатковими балами за своєчасність виконання представлених завдань.

Крім того, варто зауважити, що сьогодні досить проблемними є питання щодо формування повного уявлення про зміст навчальної дисципліни та сприйняття онлайн навчання як беззаперечного компоненту освітнього процесу, адже всі учасники освітнього процесу мають дієво та кваліфіковано переорієнтуватися на новітні підходи у навчанні з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, онлайн навчання є неодмінною реальністю вищої освіти, проте воно має свої переваги та недоліки. На наше переконання, важливим є зосередження уваги на індивідуальному підході та ціннісних орієнтаціях, концентрація й активна взаємодія в аспекті викладач-студент, а також

можливість навчатися у прийнятному для кожного здобувача вищої освіти темпі, спираючись на записані відео-лекції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Василенко В. Ю. Дистанційне навчання: особливості взаємодії викладача та здобувача вищої освіти. *Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень*. 2021. С. 10-13.
2. Джеджера К. В., Джеджера О. В. Навчальна мотивація здобувачів вищої освіти як проблема вимушеного дистанційного навчання в умовах карантину. *Tasks and problems of science and practice : abstracts of XIII International Scientific and Practical Conference. Berlin, Germany*. 2021. С. 237–239.
3. Задорожна О. М. Особливості комунікативної взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в освітньому середовищі із застосуванням дистанційних технологій. *Освітній дискурс*. 2021. № 33 (5). С. 42–53.

Тамара Кирпита

Український державний університет науки і технологій

Тетяна Давидова

Український державний університет науки і технологій

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ SMART NOTEBOOK В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасні технології все глибше інтегруються в освітній процес, надаючи нові інструменти для вчителів та можливості для учнів. Одним із таких інноваційних засобів є програма SMART Notebook, яка стала невід'ємною частиною інтерактивного навчання в багатьох навчальних закладах. SMART Notebook пропонує не лише базові можливості для створення презентацій, а й розширені функції для активізації навчального процесу. Використання цієї

програми сприяє підвищенню зацікавленості учнів, покращує засвоєння матеріалу та дозволяє вчителям створювати інтерактивні завдання, адаптовані до індивідуальних потреб кожного учня.

Програма SMART Notebook є потужним інструментом для інтерактивного навчання, що надає різноманітні можливості для покращення навчального процесу:

1. Інтерактивні презентації: SMART Notebook дозволяє створювати презентації з візуальними матеріалами та інтерактивними елементами, які утримують увагу учнів і покращують засвоєння матеріалу.

2. Підтримка активного навчання: Завдяки інтерактивним функціям, програма стимулює учнів до участі в процесі навчання, що підвищує їхню мотивацію та активізує пізнавальну діяльність.

3. Інтерактивні вправи та вікторини: Програма підтримує створення вікторин, які допомагають перевірити знання учнів у захопливий спосіб. Це ефективний метод для закріплення лексичних і граматичних навичок.

4. Підтримка аудіо- та відеоматеріалів: SMART Notebook дозволяє інтегрувати аудіо та відео, що є корисним для розвитку навичок сприйняття на слух і візуального навчання, особливо на уроках іноземної мови.

5. Персоналізований підхід: Програма дозволяє налаштовувати навчальні матеріали під індивідуальні потреби учнів, що забезпечує диференційоване навчання.

Особливо актуальною програма стала в умовах дистанційного навчання. Інструменти програми дозволяють викладачу створити презентацію, з якою можна взаємодіяти. Так, інструмент «ширма» приховує частину екрану, його можна рухати під час презентації. Інструменти «ручка», «маркер», «пензлик» і «гумка» використовуються для роботи з текстом або зображеннями.

Програма сприяє активній участі учнів у процесі, дозволяє використовувати мультимедійні елементи для кращого засвоєння матеріалу та забезпечує можливість диференційованого підходу до навчання. Завдяки широкому спектру функцій, SMART Notebook відкриває нові можливості для інтерактивного

навчання, роблячи його більш гнучким та захопливим для учнів різного віку і рівня підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Nichols, B. E. The Interactive Classroom. *General Music Today*. 2015. № 28(3). P. 28–32. URL: <https://doi.org/10.1177/1048371314568372>
2. Програмне забезпечення SMART Notebook. URL: <http://www.smartboard.com.ua/catalog/15/20/>
3. Тренінг з програмного забезпечення для користувачів SMART Board. URL: http://www.smartboard.com.ua/support/documents/SMART%20Notebook%20Level%20_UKR.pdf

Тамара Кирпита

Український державний університет науки і технологій

Ольга Посудівська

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

КОРПОРАТИВНЕ НАВЧАННЯ: БАЗОВІ ПРИНЦИПИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

На сьогодні дослідники виділяють три основні моделі взаємодії здобувачів освіти у процесі навчання: міжособистісну, індивідуалістичну й корпоративну.

Учні або студенти повинні навчитися ефективно взаємодіяти в усіх трьох моделях взаємодії, а також вміти обирати відповідну модель взаємодії відповідно до ситуації. Міжособистісна, конкурентна ситуація характеризується негативною взаємозалежністю цілей, коли одна людина виграє, а інші програють. В індивідуалістичних навчальних ситуаціях учні є незалежними один від одного і працюють на власний успіх. У ситуації кооперативного навчання вони працюють разом у малих групах, наприклад, допомагаючи один

одному вивчити слова, щоб потім кожен з них міг скласти тест. До оцінки кожного учня додаються бонусні бали, якщо група успішно здає тест.

Існує різниця між роботою учнів у групі та структуруванням груп учнів для спільної роботи. Кооперативна група має почуття індивідуальної відповідальності, що означає, що всі студенти повинні добре опанувати матеріал, щоб вся група була успішною.

Учні мають два обов'язки в ситуаціях корпоративного навчання: 1) вивчити заданий матеріал і 2) переконатися, що всі члени групи засвоїли заданий матеріал. Позитивна взаємозалежність сприяє ситуації, в якій студенти бачать, що їхня робота приносить користь товаришам по групі, і навпаки.

Позитивна взаємозалежність цілей – це коли студенти вважають, що вони «тонуть або плывуть разом», і піклуються про те, як багато дізнаються один про одного. Викладач має сформулювати чітку групову або спільну мету. Можна додати спільну винагороду, щоб доповнити взаємозалежність цілей, наприклад, групову оцінку за загальний результат роботи групи та індивідуальну оцінку за результатами тестів. Учні повинні об'єднати свої ресурси для досягнення поставлених цілей, коли вони мають обмежені ресурси або коли вони отримують частини необхідних ресурсів, які потім група повинна об'єднати разом.

Позитивна рольова взаємозалежність між учнями створюється тоді, коли вчителі призначають їм взаємодоповнюючі ролі, такі як читач, записувач, перевіряючий, мотиватор та поглиблювач знань. Такі ролі є вкрай важливими для якісного навчання. Позитивна взаємозалежність може існувати, коли створюється розподіл праці, встановлюється взаємна ідентичність, група змагається з іншою групою або створюється ігрова ситуація. Дослідження показують, що позитивна взаємозалежність забезпечує контекст, в якому відбувається сприятлива взаємодія, і що взаємозалежність цілей і винагород збільшує досягнення порівняно з самою лише взаємозалежністю цілей.

Учні вчаться ефективно взаємодіяти з іншими для досягнення спільних цілей у групах, що співпрацюють. В умовах корпоративного навчання вони

оволодівають соціальними навичками, необхідним для якісної співпраці, і завдання викладача – мотивувати здобувачів освіти до їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Johnson R. T., Johnson D. W. An Overview of Cooperative Learning. *Creativity and Collaborative Learning*. Baltimore: Brookes Press, 1994. P. 1-21.
2. Кондратьєва А. О. Кооперативне навчання як провідна форма організації освітнього процесу НУШ. URL: <https://naurok.com.ua/tehnologi-kooperativnogo-navchannya-yak-veducha-forma-organizaci-osvitnogo-procesu-nush-373950.html>

Ганна Мудренко

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

USE OF TASK-BASED LEARNING TECHNOLOGY IN TEACHING SPEAKING

In modern higher education institutions, the problem of using modern pedagogical methods and technologies is becoming more and more significant. This is conditioned by the need to improve the educational process, to introduce innovative approaches in order to realize the natural potential of the individual.

It is noted that the development and application of new info-communication technologies have changed the system of pedagogical methods and technologies as well as the system of organization of interaction between professional communities in the global context and the system of professional training of specialists, enriching its didactic and methodological tools [1]. In this regard, it is relevant to talk about such a teaching technology as Task-based learning, as it allows conducting classes where not only the result is important, but also the process itself, the opportunity to express yourself, the opportunity to choose a problem or situation for discussion.

Task-based learning is a technology of learning to assimilate foreign-language information, a technology of oriented learning for EFL learners (English as a foreign language), which was developed in the framework of Communicative Language Learning Teaching (CLLT) approach.

Communication is a living process of information exchange, including the transfer of opinions, ideas, feelings, values and worldview principles. The success of communication depends not only on the ability to correctly formulate and express thoughts, but also on the skills of understanding the interlocutor as well as using additional non-verbal means adequate to a certain situation. Since the main indicator of communicative competence development is the ability to communicate directly in a foreign language, it is necessary to emphasize speaking as a type of speech activity.

The purpose of teaching speaking in foreign language classes is to master speech skills for their application both in educational practice and in situations of everyday communication.

The main tasks of the teacher in teaching speaking are:

1. to teach a logical and consistent unfolding of thought;
2. to teach to express a complete thought;
3. to teach speaking at a certain pace and speed, without long pauses [1].

The methods of speaking development at foreign language classes should include exercises of speech character, teaching oral speech in its different forms: dialogic, monologic, polylogic within the limits of communicative tasks. Examples of such exercises are: role or business games, work in pairs or groups, conferences, discussions, conversations, presentations, debates – round table, etc.

Role-playing games are a very effective method of teaching speaking, because they allow you to practise the use of a foreign language in an environment that is as close as possible to real conditions [2].

Special attention should be paid to motivation, which is one of the main determinants of the success of learning speaking in foreign language classes, as its presence or absence directly affects the result. Accordingly, motivation of learners

in many ways helps to overcome the difficulties of mastering this type of speech activity.

Different approaches involve all kinds of technologies. For example, Task-Based Learning (TBL) is considered to be part of the communicative approach.

TBL provides learners with the opportunity to focus not only on the language, but also on the process of learning to speak a language, and considers the learner's personal experience as an important part of the pedagogical process.

The method assumes that learners already have a certain amount of grammar and vocabulary on the topic, therefore it is important to understand how ready they are to use the language consciously and perform tasks using it. It is often recommended to introduce the methodology to those learners who have already achieved the Pre-Intermediate level.

The focus is on the task itself, not the grammatical or lexical units, because the goal is not to learn the structure, but to perform the task. Language becomes a communication tool which is aimed at helping the learner to succeed in the task. Learning takes place in the process of communication and interaction [1]. Thus, language is learned not as a set of linguistic phenomena, but in its «social context», i.e. it is associated with the situation of communication, in which certain lexical and grammatical units are typically used by speakers. «TBL» refers to a technology that considers the performance of meaningful tasks through authentic communication as an effective way to increase language proficiency in natural, practical and functional use in artificially created conditions. Assessment is primarily based on the outcome of the task rather than on the accuracy of the prescribed language forms.

Thus, task-based learning helps, improves and develops learners' knowledge of a foreign language by interacting with tasks and then using the target language to perform communicative tasks. This process will also demonstrate the new language and provide learners with a variety of approaches to improve their overall language skills. The advantage of the «TBL» methodology is that it allows the communicators to focus on actual communication, before beginning to do any serious language analysis, to clearly define for themselves what they know, what they don't know and

what they need to work on [2]. TBL is well suited for groups with different levels of language proficiency language, which is especially important in university practice of foreign language teaching; one and the same task can be successfully performed by weaker and stronger learners with more or less accuracy and correctness. It is important that both develop communication skills and recognize their individual learning needs.

REFERENCES:

1. Willis J. A Framework for Task-Based Learning. England, Longman, 1996. P. 183.
2. Межуєва І. Ю., Сльцова С. С. Концептуальні підходи до навчання англійської мови в немовному вузі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2017. №29 том 2. С. 138-140.

Ольга Посудівська

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ПІДХІД CLIL В УКРАЇНСЬКІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ: ЕКСПЕРИМЕНТ З ТРАДИЦІЄЮ

У сучасній методиці викладання іноземної мови в західноєвропейських та американських закладах освіти важливе місце займає інноваційний підхід – CLIL (Content and Language Integrated Learning, укр. – предметно-мовне інтегроване навчання). Як показують західні фахівці, «дворівневе» заняття, побудоване згідно із принципами CLIL, має подвійну спрямованість на мову та контент [1, с. 124]. Це – не традиційний урок з іноземної мови та не урок з фахового предмету, що викладається іноземною мовою. Адже викладач приділяє увагу вивченню спеціалізованого матеріалу та мовних засобів його висловлення «у рівній мірі» [2, с. 387]. Як пояснюють експерти, мова використовується для вивчення предмету та як засіб комунікації, а фаховий контент визначає мовний матеріал, який необхідно вивчити. Таким чином, викладач мови стає одночасно викладачем фахового предмету. Практика організації навчального процесу

у західноєвропейських та американських закладах освіти свідчить про те, що навчати згідно з принципами CLIL може також викладач спеціалізованої дисципліни, який володіє іноземною мовою на достатньому рівні для того, щоб розвивати мовні навички студентів [3, с. 47]. Західні методисти рекомендують супроводжувати текстовий матеріал ілюстраціями, щоб студенти могли «візуалізувати те, про що читають», а також виокремлювати структурні маркери у текстах для полегшення роботи студентів при опрацюванні контенту – наприклад, заголовки та підзаголовки [4].

У цьому контексті слід виділити дослідження Дороті Земач, де надається таке визначення мети підходу: CLIL-уроки мають «розігріти», мотивувати та підготувати студентів до опрацювання нового фахового матеріалу та повторення знайомих тем [5]. Планування CLIL-заняття фахівець рекомендує розпочинати з визначення фахової теми та засобів її опрацювання (через читання тексту, перегляд відео або проведення експерименту). Причому усі заняття CLIL-курсу мають бути пов'язані змістовно між собою та із заняттями з фахового предмету. Приводячи орієнтовні плани занять для учнів середньої та старшої школи, де опрацьовується матеріал, наданий на уроках з фізики, дослідниця зазначає, що викладачеві іноземної мови, який обирає підхід CLIL, необхідно постійно консультиватися із викладачем спеціалізованого предмета для узгодження навчальних завдань. Адже тільки після визначення фахового контенту курсу викладач мови зможе виділити необхідні мовні зразки та визначити комунікативні навички, які знадобляться студентам для опрацювання спеціалізованої теми [5].

«Створення піднесено-мотиваційної атмосфери» навчального процесу, коли мова стає «передумовою для вивчення фахового матеріалу», розвитку фахових компетенцій та здійснення професійного зростання [6, с. 113] – всі ці переваги підходу CLIL не можуть не привертати уваги українських спеціалістів. Як відомо, викладачі українських вишів мають свободу у виборі методики викладання іноземної мови, тому багато з них прагнуть побудувати структуру уроків згідно із принципами CLIL або принаймні частково запровадити елементи цього підходу в освітній процес [6, с. 113].

Спроба наслідувати традиції CLIL втілилася в експеримент викладачів з Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського, в якому взяли участь чотири групи студентів факультету менеджменту та маркетингу. Дві групи вивчали традиційний курс іноземної мови професійного спрямування, а двом групам надавався текстовий матеріал з фахового предмету «Статистика» англійською мовою. У навчальному процесі використовувалися спеціальні розробки – презентації лекційного матеріалу та завдання до семінарів. Крім того, студенти отримали список ключових економічних термінів з перекладом англійською мовою. Слід звернути особливу увагу на те, що студентам була надана можливість звертатися за допомогою під час виконання завдань не тільки до викладача англійської мови, але й до викладача статистики [6, с. 113]. При цьому комунікація між викладачами та студентами проводилась як у реальному часі (під час консультацій), так і за допомогою електронної пошти та соціальних мереж. Як показують дослідники, все це «значно полегшило» процес опрацювання студентами фахового матеріалу та пошук додаткової інформації зі спеціальності в Інтернеті [6, с. 115].

А ось викладач Криворізької Центрально-Міської гімназії О. С. Білозір вважає «надзвичайно доцільною і плідною» інтеграцію іноземної мови саме з інформатикою, адже, як відомо, мови програмування базуються на англійських службових словах, і навіть прості користувачі можуть зіткнутися з відсутністю інтерфейсу програми українською мовою [7]. Фахівець пропонує викладачам іноземної мови спочатку використати CLIL лише на декількох уроках – для опрацювання однієї з тем предмету, що допоможе сформуванню в студентів «необхідний рівень компетентностей...для використання та розширення його і в інших напрямках», для опрацювання інших тем [7]. Крім того, як стверджує дослідниця, в студентів одночасно відбуватиметься розвиток компетентностей з іноземної мови та з інформаційно-комунікаційних технологій, що сприятиме розвитку «здатності орієнтуватися у множині англійських програмних засобів» та «підвищенню ефективності» вирішення майбутніх професійних завдань [7].

Як бачимо, українські викладачі іноземної мови поступово освоюють інноваційний для них підхід CLIL. Важко переоцінити важливість спроб фахівців запровадити у навчальний процес принципи CLIL, що стали традиційними в західній методиці: одночасне вивчення мовного та фахового матеріалу, навчання студентів лексико-граматичним структурам, які використовуються в професійній комунікації. Проте через недостатній досвід впровадження підходу в методику викладання іноземної мови в українських навчальних закладах, CLIL-курси, що розробляються освітянами, у багатьох випадках поки що нагадують експериментальні розробки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Awan M., Sipra M. CLIL: Content based Instructional Approach to Second Language Pedagogy. *Arab World English Journal*. 2018. Vol. 9, n. 1. P. 121-133. URL: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol9no1.9>
2. Hussain S. Content and Language Integrated Learning (CLIL) in ELT as a Link between Language Learning and Content Development. *Arab World English Journal*. 2022. Vol. 13, n. 2. P. 386–400. URL: <https://osf.io/preprints/socarxiv/58kwm/>
3. Banegas D. CLIL teacher development: Challenges and experiences. *Latin American Journal of Content and Language Integrated Learning*. 2012. Vol. 9, n. 1. P. 46–56. URL: <https://doi.org/10.5294/laclil.2012.5.1.4>.
4. CLIL: A lesson framework. *TeachingEnglish*. British Council. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/articles/clil-lesson-framework>
5. Zemach D. Engaging Sample CLIL Lesson Plans for the ESL/EFL Classroom. *Pedagogy (TESOL/TEFL Strategies & Methodology)*. BridgeUNIVERSE. 2022. URL: <https://bridge.edu/tefl/blog/clil-lesson-plans/>
6. Kuzminska N., Stavytska I., Lukianenko V., Lygina O. Application of CLIL methodology in teaching economic disciplines at university. *Current Foreign Languages Teaching Issues in Higher Education*, 2019. P. 112-117. URL: <https://ae.fl.kpi.ua/article/view/167150/166850>

7. Білозір О. С. CLIL-уроки як засіб розвитку компетентності з іноземних мов. *Теорія та методика навчання*, 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/346812226_CLIL-UROKI_AK_ZASIB_ROZVITKU_KOMPETENTNOSTI_Z_INOZEMNIH_MOV

Тетяна Прищеп

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Анастасія Хамурда

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Академічне письмо є невід'ємною складовою освітнього процесу у закладах вищої освіти України. Воно не лише сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок студентів, але й допомагає формувати науковий стиль, необхідний для професійної діяльності в різних галузях. В умовах сучасної глобалізації та зростаючої ролі інформаційних технологій академічне письмо стає ключовим інструментом для вираження думок, обміну знаннями та участі в міжнародних академічних дискусіях.

Одним з основних викликів, з якими стикаються студенти під час опанування академічного письма, є потреба дотримання чіткої структури, логічної послідовності та обґрунтованості викладення. Академічні тексти вимагають ретельної аргументації, вміння аналізувати та синтезувати інформацію з різних джерел, а також правильно посилатися на них, що особливо важливо для уникнення плагіату [1, р. 42].

Крім того, часто виникає складність у використанні академічного стилю мови. Він відрізняється від повсякденного спілкування більшою формальністю,

точністю та відсутністю емоційно забарвлених виразів. Для багатьох студентів така мова є новою і потребує поступового адаптування.

Важливим аспектом є також інтеграція академічного письма в навчальний процес. У закладах вищої освіти України все більше уваги приділяється розробці курсів та програм, спрямованих на розвиток академічного письма у студентів. Викладачі заохочують студентів писати есе, наукові статті та дослідницькі роботи, що сприяє формуванню навичок критичного мислення та самостійного навчання.

Однак, попри значні зусилля, багато студентів все ще потребують додаткової підтримки для вдосконалення своїх навичок академічного письма. Це відкриває перспективи для впровадження нових методів навчання, таких як інтерактивні онлайн-курси, воркшопи з письма, а також співпраця з міжнародними партнерами, які вже мають досвід у цій сфері [2, с. 94].

Отже, академічне письмо є важливою складовою освіти у закладах вищої освіти України, спрямованою на розвиток критичного мислення, наукового підходу та здатності до ефективної комунікації в академічному середовищі. Розвиток цієї навички допомагає студентам краще орієнтуватися в наукових джерелах, проводити ґрунтовні дослідження та викладати результати своєї роботи в чіткій і структурованій формі.

Попри наявні виклики, зокрема труднощі з адаптацією до академічного стилю та потребу в додатковій підтримці, українські заклади освіти активно впроваджують сучасні методи і підходи для покращення навичок письма у студентів. Успішне оволодіння академічним письмом надає можливості для подальшого академічного та професійного розвитку, розширює доступ до міжнародних наукових публікацій і дозволяє студентам брати участь у глобальному науковому діалозі. Таким чином, академічне письмо залишається однією з ключових навичок, необхідних для успіху у сучасному освітньому та науковому середовищі. Інтеграція кращих практик, а також залучення сучасних технологій можуть суттєво підвищити ефективність цього процесу та сприяти підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних робити вагомий внесок у розвиток науки та суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базиль, І. О., Кузнецов, В. М. *Основи академічного письма: теорія та практика*. Київ: Наукова думка, 2019.
2. Колесникова Т. В. *Методичні підходи до викладання академічного письма*. Чернівці: ЧНУ, 2019.

Світлана Рябовол

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

THE BENEFITS OF MOODLE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING AT HIGHER EDUCATION INSTITUTION

Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) is a learning content management system. With the help of this system, the lecturers are able to create electronic methodological complexes, and conduct both classroom training and distance training.

Martin Dougiamas, the creator of the Moodle e-learning platform, asserts that the primary objective was to develop a system that differed from existing alternatives on the market. This system was designed to consider pedagogical aspects based on the principles of cognitive psychology, which posits that students are active subjects who independently construct their own knowledge systems by drawing upon the resources available to them. Concurrently, the role of the teacher is primarily to motivate and support their students by preparing tasks for independent study, evaluating the results of their implementation, and adjusting the knowledge of students.

The Moodle platform offers the following opportunities: the implementation of tools for the development of distance learning courses for educators; the placement of educational materials (lecture texts, practical tasks and independent works); additional materials (books, handbooks, manuals, methodological developments). Additionally, the platform supports the integration of PDF formats, as well as video, audio and presentation materials in various formats and through the use of

supplementary plugins. It also facilitates the incorporation of diverse course elements, the swift modification of educational materials, the deployment of an array of assessment tools, the automation of knowledge verification processes, the generation of student performance reports and the compilation of reports on students who have completed tests. Furthermore, the incorporation of various plugins into the course enables educators to harness a range of third-party software tools for distance learning [2].

Cooperation with students is conducted in both synchronous and asynchronous modes, which permits the combination of disparate learning formats and the application of two distinct types of modules. The categories of «Activities» and «Resources» are available for review. The initial group of modules, comprising the various types of activities, offers the option of devising tasks for assessment purposes. These objects facilitate communication with students (i.e, the «Forum», «Chat», «Feedback» and «BigBlueButton» modules), student assessment (the «Tests» module), the execution of tasks that involve the uploading of files with work results (e.g., the «Assignment», «Workshop» or «Lesson» modules), the placement of elements for collaborative work (the module «Wiki») and others [1].

The use of the Moodle system offers several advantages for educators including the structured educational and methodological support for the discipline, convenient recording and monitoring of students' educational activities, the setting of required deadlines for assignments. The system allows for the swift and straightforward modification, expansion, supplementation and adjustment of the teaching and methodological materials pertaining to the discipline. It also facilitates the administration of computer-based assessments to gauge students' knowledge, employing a range of question formats. Additionally, an automated rating system for students' independent work is available [3, p. 15].

The advantages for students are as follows: the platform provides logically structured and complete educational and methodological support for learning, which will facilitate independent mastery of the content of the academic discipline, particularly in mixed learning environments. It also offers self-testing and task completion tools [4, p. 138].

It can be concluded that the Moodle system fulfils all the principal criteria of educational process effectiveness at university. In terms of functionality, the system offers a comprehensive set of features at various levels, including forums, chats, and the analysis of student activity. It also provides robust tools for course and study group management. In terms of reliability, the system is highly accessible and straightforward to administer and train users. It also provides a high degree of content protection against external actions and robust stability across diverse operational modes and user activity. The system also includes the tools for the development and editing of educational materials, as well as the integration of various materials for different purposes. Furthermore, it contains a system for checking and evaluating students' knowledge online, including tests, assignments, and the monitoring of forum activity. Additionally, the system is designed with user convenience, including intuitive learning technology, such as the ability to easily access the help menu, seamless transitions between sections, and clear communication with lecturers.

REFERENCES:

1. Бодик О. П. Особливості створення дистанційного курсу для студентів-філологів засобами платформи Moodle. URL: <https://2021.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=18>
2. Заїка В. М. Особливості застосування платформи «Moodle» під час дистанційного навчання студентів. VI Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Віртуальний освітній простір: психологічні проблеми». URL: <https://www.newlearning.org.ua/content/opublikovano-tezy-vi-mizhnarodnoyi-naukovo-praktychnoyi-internet-konferenciyi-virtualnyu>
3. Стрілець С. І., Запорожченко Т. П. Основи роботи в середовищі Moodle. Чернівці: Десна Поліграф, 2015. 60 с.
4. Франчук В. М., Франчук Н. П. Особливості використання системи Moodle під час змішаного навчання. Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 6 квітня, 2023). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 136-138.

СЕКЦІЯ 3
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Olha Anisova

Oles Honchar Dnipro National University

***SPECIFICS OF FOREIGN LANGUAGE USE
IN THE ARBITRATION PROCESS***

In contrast to the requirements of the current procedural legislation of Ukraine, which clearly and unequivocally defines the language of legal proceedings in national courts as the state language, which is used as the language of proceedings in any legal process regardless of the jurisdiction and jurisdiction of the dispute, the normative regulation of international commercial arbitration allows variability and freedom in the choice of the language of the arbitration process.

Thus, the Article 22 of the Law of Ukraine «On International Commercial Arbitration» No. 4002-XII of 24 February 1994 states that: «The parties are free to agree on the language or languages to be used in the arbitration proceedings. In the absence of such an agreement, the arbitration tribunal shall determine the language or languages to be used in the proceedings. This agreement or determination, unless otherwise specified therein, shall apply to any written statement by a party, any hearing and any award, decision or other communication by the arbitration tribunal».

Similarly, the Rules of the International Commercial Arbitration Court at the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (which came into force on 15 July 2024) (hereinafter referred to as the Rules) in Part 1-3 of the Article 40 «Language (languages) of the arbitral proceedings» stipulate that: «1. The parties are free to agree on the language or languages to be used in the arbitral proceedings. When failing such an agreement, the Secretary General of the ICAC upon the receipt of the Statement of Claim shall determine the language or languages to be used at

the stage of the preliminary case preparation. The language of the contract, the language of the parties' correspondence, location of the parties and other circumstances are taken into account therein. The issue of the language of the arbitral proceedings is ultimately decided upon by the Arbitral Tribunal, the due regard being given to circumstances of the case, parties' positions presented in the course of the arbitral proceedings as well as any other circumstances related to the case. 2. The language of the arbitral proceedings shall be applied to any written statement and request of a party, any hearing and any award, rulings, orders and decision or other notifications of the ICAC. 3. The Arbitral Tribunal or the Secretary General of the ICAC may order that any statements and documentary evidence shall be accompanied with a translation into the language or languages agreed upon by the parties or determined according to this Article (Part 1)».

Therefore, in the arbitration process, the parties are not limited in their choice of the language of the arbitral proceedings and can choose it at their own discretion. The availability of the above-mentioned opportunity and its regulatory consolidation is due to the fact that, firstly, as a rule, the parties in an arbitration dispute are residents of different countries and, accordingly, have different languages of communication; secondly, most of the disputes referred to the ICAC at the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (hereinafter referred to as the ICAC) are related to foreign economic contracts executed under the jurisdiction of different countries, so, contractual documents and documents in the process of contract execution are drawn up in the languages used in such countries; thirdly, the location of the commercial arbitration and the place of the arbitration may not coincide with the countries of the presidency of the parties (both or one), that also results in differences in the languages used.

Thus, the arbitration parties, as a rule, at the stage of formulating the arbitration clause, decide on the language of the arbitration proceedings, the choice of which is a kind of compromise designed to ensure the efficiency and optimization of the dispute proceedings.

According to the Reports of the ICAC on the activities of the ICAC for 2018-2023, arbitration cases were considered in the following languages (Table 1).

Table 1

The language of arbitration proceedings in cases considered by the ICAC	Number of cases, % (of the total number of considered cases in the calendar year)					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Russian	73,7	64	62,4	57,4	53,1	58,2
Ukrainian	24,2	32	31,4	37,6	40,2	35,6
English	2	7	9,2	8	6,2	9,1
Romanian					0,5	

The choice of the language of arbitration necessitates the translation of all statements, documents and written evidence into that language, that is, the involvement of a professional translator is needed. When translating documents and written evidence, the parties independently choose the translator whose services they use.

Separately, the Rules of the ICAC determine the possibility of the involvement of an interpreter by the arbitration court during the oral hearing of the case at the request of the party and at its expense (part 5 of Article 40 of the Rules), that is in this case, the selection of the translator and his involvement is carried out directly by the ICAC. This possibility is relevant in the situation when the representative of the party participating in the arbitration proceedings does not speak the language of the arbitral proceedings. Such an interpreter may be presented with a reasoned appeal by a participant in the arbitration proceedings (Part 6 of Article 33 of the Rules).

Summarizing all the above-mentioned, we can state that the expertise and competence of the translator involved in the translation of documents and evidence in the arbitration process, as well as in the translation during the oral hearing of the case, is a guarantee of an effective and efficient resolution of the dispute submitted for consideration by the ICAC.

REFERENCES:

1. ICAC activity reports by year URL: <https://icac.org.ua/statystyka-ta-praktyka/zvity/>
2. The Rules of the International Commercial Arbitration Court at the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (that are effective as of 15 July 2024). URL: https://icac.org.ua/wp-content/uploads/Reglament_EN_2024.pdf

3. Приходько А.В. Теоретико-правовий аналіз існуючих альтернативних засобів врегулювання спорів у сфері міжнародного приватного права. *Європейські перспективи*. 2014. № 8. С. 178–185.
4. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. № 4002-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 25. С. 198.
5. Хрімлі О.Г. Міжнародний комерційний арбітраж: теоретико-правові питання функціонування інституту. *Юридична Україна*. 2016. № 7–8. С. 24–29.

Oksana Bovkunova

Oles Honchar Dnipro National University

Nataliya Bondarchuk

Dnipro State Agrarian and Economic University

APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS

The introduction of new educational technologies also contributes to a significant expansion of the educational space, one of them is the practice of mass open online courses. The key difference between these programs and the classical distance education format is the possibility of direct participation of students in the educational process, its virtualization through the creation of remote laboratories, the introduction of virtual and augmented reality technologies. The complexity of attention to digitalization at all levels allows us to judge the extent of the influence of this process on all spheres of public relations. In the field of education, these changes occur at the level of space and time, the ontology of the education system itself is changing. Digitalization is becoming a mainstream direction of its development. Classical approaches to the organization of the educational process are beginning to be described as incapable of adequately preparing a person for an «online» life. In scientific discourse, ideas that the «analogue» (classical) education system is

significantly inferior to its «digital» (modern) version are gaining dominant positions. A significant drawback of modern online education is its focus on meeting shortterm or, at best, medium-term tasks. A specialist who has mastered a limited set of knowledge and does not have fundamental basic training can only rely on intellectual «add-ons», the stability of which is illusory. To a certain extent, this is facilitated by the abundance and availability of information, the possibility of its quick search at the user's request. In addition, the redundancy of information often leads to its superficial perception, significantly increasing the susceptibility of students accessing the Internet to destructive attitudes and risks of manipulation of consciousness. The experience of introducing digital technologies into the educational process cannot be considered fully studied by now. Concern is caused by the ambiguity of the prospects for their influence on the quality of fundamental and applied training of students, the demand for classical full education in the future. So, already in October 2018, a number of the largest American corporations (Google, Hilton, Apple, Bank of America) reported on the possibility of hiring applicants without education [2]. Summing up, we are to note: the digitalization of education is a process as necessary as it is inevitable. But in the transition to «digital» it is critically important to preserve the true «analogue» wealth that forms the foundation of the classical education system. Graduates of educational institutions will need not only digital competencies, but also fundamental knowledge, critical thinking skills, not everything in life will be «online».

The main drivers of digitalization of education are the following:

1) increasing the competitiveness of an educational institution by increasing the attractiveness of education for students and other students, as well as reducing the volume of the «classic» classroom load and increasing the teaching staff (the possibility of individualizing the time trajectory of the educational process, individualizing the content of educational programs, improving the dynamics of updating education and etc.)

2) Increasing the availability of educational services and expanding the contingent of students of educational institutions. This is due to the increase in the target

audience of the educational institution and is primarily focused on foreign students. It also includes exceptional marketing opportunities that are available with the introduction of information and communication technologies (ICT).

3) Search for reserves to improve management efficiency. Here, the key points are finding trigger points for making managerial decisions, the ability to simulate the consequences of the development of situations, monitoring a specific situation in «real time» mode.

As the expected results of the digitalization of education, the following are often distinguished:

- formation of a unified information and academic space «online» and «offline», expansion of opportunities for university communication, teamwork;
- creation of a digital profile of a student as an alternative to a classic gradebook and a digital profile of a teacher, taking into account the results of pedagogical, scientific and innovative activities;
- ensuring the possibility of forming an individual educational trajectory for students through the expanded use of electronic resources and modern control and diagnostic tools;
- automation of the planning of the educational process and material support for its implementation, the use of data on the progress of training in making managerial decisions.

It can be summarized that digital transformation is the use of digital technologies as a tool for reengineering business processes.

At the same time, uniform models and approaches to the implementation of digital transformation in higher education have not yet been developed, and the current stage is characterized by the active use of digital solutions in practice and the accumulation of both primary data and best practices. The discussion of methodological approaches to using digital transformation mechanisms in educational institutions allows us to identify the following stages of their digital maturity: at stage I, primary digitalization takes place: creating databases, maintaining digital

records of processes and electronic document management, organizing access to data using information systems and websites; stage II is characterized by digital optimization: formation of an integrated information system of the university, automation of data collection, reengineering of business processes into end-to-end ones, implementation of electronic interaction based on EDS (electronic digital signature), creation of personal accounts for users of an integrated information system with event notification mechanisms; at stage III, the transition from digital optimization to digital manageability is formed: automation of business processes with an assessment of their implementation according to key performance indicators; stage IV of the presented model characterizes the complex digital transformation of business processes using elements of robotics and digital competency profiles. The implementation of this stage requires not only appropriate resource provision, but also a very high level of human resources, which is available primarily to leading institutions of higher education with a developed information infrastructure. Learning effective solutions in each of the areas is one of the important practical tasks that creative teams at universities are currently working on. An analysis of trends in the development of educational content shows the evolution of a consistent transition from conventional textbooks and methodological aids presented in the form of computer files to electronic educational and methodological complexes and further to educational resources of a new generation: modular open training courses that can be placed not only in the university e-learning system, but also on various distance learning platforms. At the stage of primary digitalization, there is an accumulation of electronic basic manuals and materials built on a modular basis and interconnected. Further, in order to form reference points for learning, electronic materials are divided into separate types of work aimed at achieving certain learning outcomes. Each type of work is characterized by quantitative indicators: deadline, complexity, evaluation, etc. If there is a bank of types of work, we can talk about the formation of general and individual trajectories for mastering disciplines, as well as automating the processes of checking and evaluating the results of their performance by students.

REFERENCES:

1. Koutsouris G., Anglin-Jaffe H., Stentiford L. How well do we understand social inclusion in education? // *British Journal of Educational Research*. 2020. Vol. 68, №2. P. 179–196. DOI: 10.1080/00 071 005.2019.1 658 861.
2. Owens J., De St. Croix T. Engines of social mobility? Navigating the discourse of meritocratic education in an unequal society // *British Journal of Educational Research*. 2020. Vol. 68. P. 1–21. DOI: 10.1080/00 071 005.2019.1 708 863.
3. Ward A.F. *One with the Cloud: Why People Mistake the Internet's Knowledge for Their Own*. Cambridge, MA: Harvard University, 2013. P. 112–127.

Polina Horielova

Oles Honchar Dnipro National University

TRANSLATION OF CULTURALLY MARKED VOCABULARY IN HRYHIR TIUTIUNNYK'S PROSE

Ukrainian prose has been translated into different languages for many decades or even centuries. However, today the necessity of such translations only rises because of the growing global interest in Ukrainian history and culture. Therefore, we have to pay special attention to those layers of vocabulary that reflect the realities of Ukrainian life and some important concepts of Ukrainian mentality – namely, certain cultural factors.

According to O. Yashenkova, modern linguistic studies emphasize that the effectiveness of language communication largely depends on cultural factors that significantly affect not only the elements of the language code (for example, the semantics of individual words or phrases), but also the actual process of communication, its components, principles, rules, strategies and tactics [1]. As A. Sheliakina says, culturally marked (sometimes also called «nationally marked») vocabulary consists of proper names, idioms, proverbs, etc. It constitutes a significant part of a language's lexical and phraseological levels and, therefore, is

a significant cognitive component of intercultural communication. Without proper consideration of this vocabulary, an act of communication is often impossible [2]. Therefore, proper methods of translation are needed to transform a text containing such words. We can use general transformations (such as addition, omission, generalization, concretization, explication, etc.) or methods applied specifically to non-equivalent units (such as transcription, transliteration, and calque). According to V. Kulish and O. Garakh, these methods have to be used in cases of the absence of an equivalent in the translation language or to convey words' coloring and additional meanings [3].

In this article, translation methods of culturally marked vocabulary are considered in the example of H. Tiutiunnyk's short story «Три зозулі з поклоном» («Three cuckoos with greetings») [4] and its translation into English made by A. Bilenko [5]. According to the researchers of H. Tiutiunnyk's work (such as E. Balla [6]), it is one of the greatest stories written by the writer. «Three cuckoos with greetings» does not contain as many culturally marked words as other stories by the writer because it describes events happening not only in Ukraine, and the story is quite short compared to others.

However, certain culturally marked words can still be found in «Three cuckoos with greetings». Even its name has certain folklore-rooted symbolism: a cuckoo is a symbol of coming grief and sadness in Ukrainian folk songs [7]; the phrase used as the name of the story is also used in its central part, the letter of the main character's father to his wife where he asks her to tell another woman that loved him that he has «sent her three cuckoos with greetings» [5] – it is a so-called distant repetition [8]. To show the symbolic meaning of this image, the translator explains it with a footnote: «In Ukrainian folklore, a cuckoo is a harbinger of parting and sorrow» [5].

Some other units are translated in an attempt to perceive their initial meaning but in other ways. For instance, the word *бандурист* [4] which means a musician playing a traditional plucked-string folk instrument is translated as *bandura player* [5]. This translation can be called a mixed one since the root of the word is

transliterated (*бандур(а)* – as *bandura*), while the suffix *-ист-* denoting a person of a certain profession (including a musician: *зімаруист, флейтуист*) is transformed (with concretization) into the word *player*. One word is separated into two because of the general difference between Ukrainian and English: Ukrainian is synthetic, and English is analytical, so it tends to use separated words and not morphemes to express a certain meaning.

Finally, one more layer of culturally marked vocabulary (proper names) is translated either with transliteration (*Карпо* [4] – *Karpo* [5]) or adaptation (*Марфа* [4] – *Martha* [5]); in the first case, the national coloring is preserved, while in the second – omitted.

Therefore, we can sum up that A. Bilenko's translation of H. Tiutiunyk's short story «Three cuckoos with greetings» deals with culturally marked vocabulary quite adequately preserving the meaning of certain words by explication or calques, and their coloring – by transliteration. However, some units are domesticated with adaptation.

REFERENCES:

1. Tyutyunnik H. Three cuckoos with greetings. Kyiv: Dnipro publishers, 1986. P. 20–24.
2. Балла Е. Ю. Проза Григора Тютюнника в перекладі угорською мовою. *International scientific and practical conference. Venice, Italy, October 30-31, 2020*. P. 209–212.
3. Балла Е. Ю. Поетика заголовків у малій прозі Гр. Тютюнника. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Ужгород, 2007. Вип. 15. С. 11–16.
4. Вічна загадка любові: Літературна спадщина Григора Тютюнника, слогади про письменника / укл. А. Шевченко. Київ: Радянський письменник, 1988. 496 с.
5. Куліш В. С., Гарах О. М. Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. *Молодий вчений*. № 12 (88). 2020. С. 64–68.
6. Тютюнник. Г. Три зозулі з поклоном. С. 256-259. URL: http://ukrlit.org/tiutiunyk_hryhir_mykhailovych/try_zozuli_z_poklonom

7. Шелякіна А. В. Культурно маркована лексика як когнітивний компонент міжкультурної комунікації (на матеріалі американського варіанту англійської мови). *Science and Education a New Dimension. Philology*. VI (51), Iss. 176, 2018. P. 65-68.

8. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

Anton Kutovyi

Oles Honchar Dnipro National University

***THE PROBLEM OF ADEQUACY AND EQUIVALENCE
OF THE SCRIPTURES' TRANSLATIONS: HISTORICAL ASPECT***

In order to get closer to the true understanding of the meaning of a particular text, it is always desirable for the reader, especially the subject researcher, to familiarize themselves with the original primary source which has undergone as few revisions and corrections as possible and is written in the language in which it was created by the author, also known as the source language.

However, it is obvious that as a result of the long and irreversible process of formation and separation of the world's languages, the opportunity to communicate in one language was lost: the text created in one language community becomes unintelligible for the other. Thus, there is a need for translation, i.e. transfer of the source text through the means of another language system to ensure access to the information contained in it by the target recipient.

Since the very creation of writing, the art of translation has always accompanied the social and cultural life of people and has been the key to the technological and cultural development of mankind. Unfortunately, the existence of a translation that is perfect in all aspects and which would ideally transmit the form and content of the source text in another language without any compromises is a complete utopia.

Either in the aspect of its correspondence to the source text and its system of signs, or in the aspect of its adequacy and conveyance of content, the translation will always be flawed and not the same as the source text, and the translator's professionalism lies in their ability to find the appropriate balance without resorting to complete formalism and literalism on the one hand, and without sacrificing the essential substantive unity of the source on the other.

The question of translation is especially relevant when it comes to a group of texts of such historical and cultural importance as the Bible. Obviously, the language barrier became one of the first obstacles that the Christian church had to overcome on its way to spread the new faith, and for this, it had actively involved translation. Acquaintance with the source through a translation that is chronologically closest to this source text is a guarantee that the reader and researcher are working with a text that has undergone the least number of changes, for we can only imagine the extent of the losses that a text translated from a translation undergoes in comparison with the one that was first translated from the source.

In addition, it is important to note that the central sacred and cult book of Christianity – the Bible – was not created all at once as a complete book, but is a collection of ancient manuscripts that have survived to this day in various ways. Manuscripts were copied to preserve and transmit «the Word of God» to the next generations, but at different times there was a certain political and linguistic influence on the copyists and translators of the manuscripts, and therefore different manuscripts had different features from the source [1].

That is why, to understand the transformations of the Bible throughout the history of mankind, and, as a result, to get as close as possible to the essence of the Holy Scriptures, it is of the utmost importance to study the chronology of their translations, as well as to study their common and distinctive features, and the peculiar historical context of their creation and the biographical data of their (supposed) authors. Therefore, it was always relevant for bibliographers to search for such a translation of the Bible, which would be the first translation in line next to

the primary source, because such a text underwent the least number of corrections and errors in the process of post-translations [1].

Considering the vast number of manuscripts of the Holy Scriptures of the most diverse origin, authorship and time of writing, the languages and dialects in which they were written are also radically different. Thus, despite the fact that the first language of ancient Rome was Latin, the apostle Paul wrote his letter to the Roman Christians in Greek, and this was not unusual, because the majority of Roman citizens knew both languages. Or, for example, most of the books of the Old Testament were written in the ancient Hebrew language, with the exception of some parts of the book of the prophet Daniel and the book of Ezra, which were written in Aramaic in the period from the 3rd century A.D. [2, p. 213].

In this context, it is also necessary to mention the crucial role of the translation of the books of the Old Testament from Hebrew into ancient Greek, which is known as the Septuagint. This translation received its name from the number of seventy translators from Alexandria, who were assigned in the timeframe of the III-I centuries B.C. to gradually perform an accurate translation of the source Hebrew Scriptures with later additions [3].

REFERENCES:

1. Bricker V. The History of Bible Translation. 2022. URL: <https://www.ibelieve.com/faith/the-history-of-bible-translation.html>
2. Canellis A. Introduction: From Jerome's work to the Vulgate. Abbeville: Éditions du Cerf., 2017. 544 p.
3. Septuagint biblical literature. *Encyclopaedia Britannica*. 2024. URL: <https://www.britannica.com/topic/Septuagint>

***THE ENGLISH AEROSPACE TERMINOLOGY
AS A COMPLEX SYSTEM***

The relevance of the study of the aerospace industry terminological system is determined by the rapid development of the industry itself, as well as the development of its commercial sector. This is the reason for the emergence of new terms, many of which are associated with the business world, for example: *Commercial Space, The Space Economy, Space Enterprise, The Space Sector, New Space, New Space Race*, etc.

The aerospace terminological system does not exist separately from the terminological systems of other industries. The inter-branch connections of these term systems are manifested in the fact that aerospace terminology is constantly replenished with terms from other scientific fields, such as mathematics, biology, ecology, mechanical engineering, aviation, electronics, cybernetics, telecommunications, etc., interaction with which determines the development of the aerospace industry and, accordingly, terminological base as a whole.

The terminology of aeronautics is a complex system. This explains the presence of synonymous units in it, which, in principle, for terminology is a lack and complicates the work of both translators and studying this terminology of students and specialists. Among the synonymous terms, you can specify the following: airliner – air liner, aerobatic – the highest aerobatics, interceptor – spoiler, heat trap – a false thermal target. There are in this terminological system and terms close in meaning that can be called analogues. These are, for example, the terms approach (to the target) – entry (for landing), display – indicator. However, the number of synonymous terms and analysis of analogues is not very large.

Abbreviated lexical units are often a big problem for translation. In dictionaries there are some abbreviations or contractions indicating the full form of the word or

definition, for example: 1) SAF Acronym for Spacecraft Assembly Facility; 2) SCLK Contract of Spacecraft Clock; 3) t an abbreviation of «Time» for Launching A Spacecraft. The Countdown to Launch Is Expressed as «T Minus» Hours, Minutes, or Seconds. During a Space Shuttle Launch, The Crew Begin Pre-Flight Systems Checks at T Minus 1 Hour, 30 Minutes. Just Before Launch, At T Minus Seconds, The Shuttle's Computers Check That Engines have Reached Their Correct Power. It should be noted that the use of abbreviations in both oral and written speech is an integral characteristic of terminology and, in wider sense, vocabulary of the aerospace industry. Most often, the abbreviations of the names of organizations, centers, simulators, spacecraft, missiles, engines, systems and subsystems, experiments and processes are given.

The most frequently used affixes of derivatives are the suffixes –er/–or, used to form verbal nouns designating devices producing the effect (*Simulator, Scanner, Tracker, Thruster, Stinger, Sunseeker, Sensor, Sustainer, Transponder*); Suffix –ing (*Safing, Staging, Tracking*).

A special place among complex terms in the specified fragment occupies composed terms with connected supporting components: –Meter in the names of measuring instruments (*Scatterometer, Spectrometer*), –Naut (Scientist –*Astronaut, Taikonaut*), –craft (*SpaceCraft, SHUTTETELE Raining Aircraft*), –Down (*Shutdown, Splashdown, TouchDown*).

Continuing the study of the English–language terminology of the aerospace industry from the point of view of its stratification, it should also be mentioned that the layer covering the general terms, the origin of which is directly related to the words of the common language; these units are used to refer to concepts that are special and excellent in terms of content from their general linguistic correspondences: *Scrub, Space, Star, Thrust, Throat*, etc.

When discussing the translation of terminology, it is important to emphasize that most terms have established generally accepted equivalents. Moreover, the equivalent can be not one, due to the fact that the volume of concepts in different languages may not coincide. For example, three English terms are equivalent to

the Ukrainian term «ракета»: *Projectile, Rocket, and Missile*. However, modern controlled rockets are indicated by the term Missiles. In relation to uncontrollable devices, the term *Rocket* is used, and the term *Projectile* is nominated by a projectile launched as a rocket, but does not change its position after starting.

Depending on the degree of specialization, the terms are divided into three groups:

1. General scientific terms that are used in almost all branch terminology, for example: system, tendency, concept, theory, analysis, synthesis, etc. It should be noted that such terms can specify their meaning within certain terminology. This category also includes general technical terminology: machine, appliance, aggregate.

2. Interdisciplinary terms are terms that are used in several related or distant fields (economic science has a common terminology with other social and natural sciences), for example: amortization, ecological taxation, sanitation, technopolis, reflection, real time.

3. Highly specialized terms are words or phrases that denote concepts that reflect the peculiarities of a specific field, in particular aerospace, for example: upper atmosphere research satellite, meteor, lunar module.

Like any other terminology, the terminology of the aerospace industry is characterized by systematicity and thematic grouping and is a complex entity, the structure of which contains separate subsystems.

REFERENCES:

1. Липінська А. В. Науково-технічна термінологія. Київ: Університет «Україна», 2007. 219 с.
2. Труднощі науково-технічного перекладу: URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1408>
3. Тягло Л. В. Термінологія ракетно-космічної галузі в лексикографічних працях. *Філологія: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27 липня 2015 р.* Прага, 2015. С. 153–156.

***PERSONAL ASPECT AS AN ELEMENT OF INFLUENCE
ON THE TRANSLATION RESULT***

Translation is not merely a linguistic act, it is an art that requires a deep understanding of cultural peculiarities, emotional intelligence, empathy, contextual relevance as well as individual perception and interpretation of the material. It is important to realize that the whole process of translation occurs in the mind of the translator based on his cognitive and emotional experiences. Therefore, a translator with a personal interest in the material is likely to convey the original text deeper. For instance, a translator who has experienced similar life events as those depicted by the author may intuitively express the underlying emotions, leading to a more accurate and precise translation. This emotional resonance intensifies the reader's experience and preserves the author's intent.

For years most translation studies were focused on the linguistic and sociolinguistic determinants of translation quality and only with the development of Emotional Intelligence Theory the impact of translators and their emotional characteristics on translation quality have become of scholars' interest. The related information can be found in the works of J. House, D.E. Alexander, G. Pescaroli, H. Zhang, Q. Meng, G. Hansen, G. Qiu, A. Ravakhah, H.V. Dastjerdi, M. Ravakhah, P. Newmark and others.

A recent study of the COVID19 pandemic emotional effects on the translation conducted by A.M.R. Lopez, B. Naranjo reveals that creativeness and quality of the translated text have been influenced by translators' feelings. Therefore, positive feelings increase the attention span and develop flexible and creative thinking, while negative emotional states decrease attention span and foster critical thinking and particular problem-solving manners. The investigation of the positive and negative feelings effect on the translation process, done by A.M. Rojo Lo'pez and M. Ramos

Caro indicates that different positive and negative emotional states cause different translation styles as a cognitive process. More to that, positive emotional states result in translators' more creative thinking, while negative emotional states lead to precise and regular processing.

Translators' personal connection to the material from the cultural point of view often leads to a deeper understanding of the context from which it originates. This may allow implementing idiomatic expressions, cultural references, and societal norms more accurately and to the point. For example, translating humor or satire requires an awareness of cultural subtleties that may be lost on someone without that connection.

Although, it is worthwhile mentioning that personal relevance can not only enhance translation outcomes, but also pose challenges. An emotional involvement of the translator may lead to bias or subjective interpretations that deviate from the original text. Furthermore, not all translators will have personal experiences related to every text they encounter, making it essential to balance personal insight with professional objectivity.

G. Qiu investigations on the psychological traits of translators point out numerous aspects encompassing the human nature of translators, such as the influence of their viewpoints, individualized characteristics, resilience, positive and negative feelings on the translation procedure and so on.

By recognizing and developing the relationship between personal interest and translation quality, we can enhance the art of translation and its impact on cross-cultural communication. When translators are immersed in the material, they are more likely to dedicate time and effort to research and refine their translations. This commitment often results in higher-quality outcomes, as the translator eagers to pay respect to the original work.

Based on the review of the literature, it can be recommended for the translators to:

- encourage personal engagement: so that translators should select projects that resonate with them personally whenever possible.

- balance emotion with objectivity: translators' educational and training programs should emphasize the importance of maintaining professional objectivity while implementing personal insights.

- foster cultural awareness: workshops on cultural studies can help translators build connections with materials' cultural diversity, enhancing understanding and effectiveness.

Thus, the profound impact of a translator's personal connection to the material on the outcome of translation is undeniable. Emotional match, personal interest to the material, cultural insight, and strong motivation contribute to more authentic and sophisticated translations. However, translators must remain aware of potential biases and strive for a balance between personal interpretation and devotion to the original text. Ultimately, fostering a personal interest can enrich the translation process and lead to greater results for readers.

REFERENCES:

1. Guanghua Qiu. Towards the effects of translators' emotional intelligence and anxiety on their translation quality. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/373250025_Towards_the_effects_of_translators'_emotional_intelligence_and_anxiety_on_their_translation_quality/
2. Jiayi Han. The Role of Emotion in the Translation Process from the Perspective of Embodied Cognition. 2023. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=127332>
3. Mohsen Varzande, Esmaeil Jadidi. The Effect of Translators' Emotional Intelligence on Their Translation Quality. 2015. URL: <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v6n8p104>

THE IMPACT OF ABSTRACT CATEGORIES ON THE LEXICAL DIVERSITY OF LANGUAGE

In general, the article presents the problem of the development of the lexical composition of the modern English language. Abstract units, in particular nouns, are an important component of any vocabulary. Abstract nouns, as one of the most numerous groups of nouns, are of particular scientific interest, as they are the least studied and, at the same time, the most productive in grammatical and semantic aspects. Abstract nouns are one of the most interesting and difficult to study lexeme groups. Abstractness is characteristic of any language and is observed at all levels of its structure. The category of abstractness is of considerable interest for various sections of linguistics. Despite the constant development of language as a means of communication, abstractness occupies an important place for consideration and study at the level of structural features, grammar, lexicology, cognitive linguistics, psycholinguistics.

Abstract vocabulary has repeatedly been the subject of specialized linguistic research. The category of abstractness in noun composition has been explored by scholars such as O. Potebnya, I. Kovalyk, V. Nimchuk, L. Poliuga, O. Hordiichuk, among others. On one hand, abstract nouns are studied as a linguistic phenomenon to explain certain characteristics, such as their usage with articles or the formation of quantitative paradigms. On the other, the human ability to abstract and its manifestation in language attracts the attention of scholars who seek to answer the question if this ability is innate to humans and universal across cultures, and how is the ability to create and use abstract vocabulary developed [6].

Research has shown that abstract, conceptual notions are inherent to human nature and are not necessarily tied to the desire or lack thereof to create philosophical concepts. Abstract nouns are present in the languages of all cultures, regardless of their level of development. Despite a number of existing studies

on abstract vocabulary, certain issues remain unexplored, particularly the criteria for defining abstractness [2].

The aim of this article is to analyse and synthesize existing definitions of abstract vocabulary. The research material includes the English–Ukrainian dictionary by V. K. Müller and the «Oxford English Dictionary».

The term «abstract», as defined by the Foreign Words Dictionary, is «the result of mental isolation from all characteristics, properties, and relations of a concrete object to its essential, most general aspects» [5]. In scientific literature, terms like «abstract noun», «abstract word», and «abstract vocabulary» are often used synonymously with the term «abstraction», which has multiple meanings: «mental rejection of some properties and relations of an object of cognition to isolate those aspects and relations that are the subject of cognition; a product of cognition in relation to concrete reality, an abstract concept; a scientific research method involving the mental isolation of essential features, relations, aspects of an object» [5]. Thus, in a broad sense, this term denotes the process of abstraction, and in a narrow sense, the result of abstraction.

According to the definition in philosophy, the term «abstract» denotes «incomplete, one-sided knowledge of the object under study, scientific concepts obtained through the method of idealization; a level of cognition achieved through thought, which is opposite to sensory, concrete, and visual understanding» [7]. In logic and philosophy, abstractness is an inseparable aspect of concreteness, manifesting based on it; every concrete concept consists of a set of abstract representations that constitute it. In language, however, abstract vocabulary functions independently and stands on an equal footing with concrete vocabulary.

Logical and philosophical categories easily enter language, become assimilated, and gradually gain lexical and grammatical status, as language always records the results of cognition and reflection on surrounding reality. Therefore, the reinterpretation of this logical-philosophical category has led to the formation of the lexical-grammatical category of abstract nouns and the corresponding word-formation category [6].

We conducted a comprehensive selection from «The Oxford English Dictionary» edited by J. Simpson and E. Weiner and «The Large English-Ukrainian Dictionary» by V.K. Müller, which yielded over 150 units. Based on this, thematic classes can be defined by which a noun is identified as abstract. Thus, abstract nouns denote:

1) states and enduring qualities: *silence, dream, gladness, sorrow, care, motherhood, pain, honesty;*

2) processes: *movement, walk, running, recognition;*

3) feelings and emotions: *love, hope, trust, compassion, despair, enthusiasm;*

4) qualities, characteristics of subjects: *quality, clearness, creativity, luxury, darkness, brightness;*

5) personality traits, intellectual level: *knowledge, wisdom, intellect, politeness, well-brought-up, fury;*

6) forms of politeness: *greeting, farewell, apology;*

7) scientific terms: *science, medicine, mathematics, linguistics, information;*

8) natural phenomena: *rain, frost, thunder, autumn, mist;*

9) «social» concepts: *mystery, dependence, individuality, society, friendship, peace;*

10) types of arts: *belief, dream, faith, thought, idea;*

11) ideas and concepts: *belief, dream, faith, thought, idea;*

12) names of diseases: *diabetes, diphtheria, scarlet fever, mumps;*

13) objects and scientific disciplines: *chemistry, agriculture, accounting, literature, phonetics, advertising;*

14) various activities, including sports: *reading, traveling, dancing, smoking, volleyball.*

Considering only the semantic criterion, abstract words could include not only nouns but also adjectives, verbs, and other parts of speech. However, in domestic linguistics, the question of abstractness mostly concerns nouns, as grammatical markers are also considered. It is established that nouns with concrete meanings express concepts denoting objects in the surrounding reality perceived through

the senses (names of objects, phenomena, people). However, sensory perception does not provide a complete representation of reality. Therefore, thinking, by operating with the highest abstractions, «overcomes the limitations of sensory perception and fully reproduces reality». Accordingly, «nouns with abstract meanings denote concepts that a person cannot directly perceive with the senses».

Grammatical features of abstract nouns include their inability to form singular and plural correlatives (most are used only in the singular) and their inability to combine with definite quantitative numerals. Abstract names are predominantly derived formations, with words based on non-derived stems constituting a relatively small group.

Researchers note that the boundaries between concrete and abstract terms are flexible, and depending on context, a noun can denote either a concrete or abstract concept. This is one reason why the issue of classifying words within the category of abstractness remains controversial and unresolved.

Some researchers claim that this category can be distinguished morphologically, as most abstract nouns are derived, formed from adjectives or verbs using suffixes. In studies dedicated to abstract nouns in Russian, English, and German, certain suffixes have been highlighted as potential markers for identification (for example, -acy/-cy, -ance, -ancy, -age, -dom, -ence, -ency, -hood, -ice, -ic/tic, -ics, -ine/-in, -ing, -ism, -ment, -ness, -ship, -th, -tude, -ure, -tion, -ity, -ety, -ing). However, this method of definition cannot be deemed sufficient: firstly, there are words formed with these suffixes that are primarily concrete in meaning (e.g., *population*) or in one of their meanings (e.g., *abbreviation*); secondly, not all abstract nouns are derived or contain the listed suffixes (for example, *sense*, *treason*).

Thus, none of the listed criteria for identifying abstract nouns is adequate on its own, while the general criterion for this class remains semantic, namely, the absence of a concrete, material referent. Nevertheless, some researchers (Polyuga L. M., 1991; Toma M. N., 2001; Toma N. M., 2012) argue that it is impossible to rely solely on extralinguistic factors when examining word classes. Indeed, the most rational approach seems to be to consider all characteristics: semantic (such as the absence of a material referent, identification through defining

words, relationships of synonymy and antonymy with other lexical items) and formative (the absence of a full number paradigm, specific use with indefinite articles, word formation peculiarities, and the capacity to expand into sentences).

Thus, we can state that an abstract concept is an indirect, universal notion based on isolating the essential properties of certain phenomena, actions, persons, etc. (e.g., *kindness, beauty, sadness, flight*) in contrast to a concrete concept, which refers to specific material objects and names them.

In summary, researchers highlight that the distinction between concrete and abstract nouns is fluid, as a noun's classification can shift depending on context. Abstract nouns are generally identified by the absence of a material referent and are formed through morphological patterns, often derived from adjectives or verbs using specific suffixes (e.g., *-ness, -ment, -tion*). However, these suffixes alone are not definitive indicators, as some nouns with these suffixes remain concrete in certain meanings. Thus, classification relies on a combination of semantic and morphological features.

This blend of approaches suggests that abstract nouns encompass terms for states, actions, qualities, ideas, and concepts that cannot be directly perceived. Ultimately, abstract nouns serve to express universal ideas detached from sensory experience, distinguishing them from nouns that denote tangible, physical objects.

Thus, after analysing thematic classes of abstract nouns, we can conclude that in language, the category of abstractness is expressed through noun-based abstractions that convey ideas, concepts, and general notions, which cannot be perceived by the five human senses. Thematically, these include lexemes that denote states, processes, emotions, qualities, characteristics of objects, personality traits, intellectual level, forms of politeness, scientific terms, natural phenomena, types of art, social concepts, and more. Future research could focus on analysis of methods for interpreting abstract nouns in lexicographic sources.

REFERENCES:

1. Matuznaya, N. A. Grammaticheskoe sodержanie i klassifikacija imen sushhestvitel'nyh v sovremennom anglijskom jazyke. [Grammatical content and

- classification of nouns in modern English], Dis. cand. filol. sciences. Odessa, 1990.
2. Schmidt, H. J. English abstract nouns as conceptual shells: from corpus to cognition. Berlin and NY, Walter de Gruyter, Vol. 34, 2000.
 3. Volokh, O. T. Suchasna ukraïns'ka literaturna mova. Morfologija. Sintaksis. *Modern Ukrainian Literary Language. Morphology. Syntax*. К. : Vyscha school, 1989. 334 p.
 4. Polyuga, L. M. Ukraïns'ka abstraktna leksika HIV – pershoï polovini HVII st. Ukrainian abstract vocabulary of the 14th – the first half of the 16th century К. : Naukova Dumka, 1991. 240 p.
 5. Slovník inšhomovnih sliv. Glossary of the words of the Slavs К. : Science. Dumka, 2000. 680 p.
 6. Toma, M. N. Do problemi viznachennja abstraktnoï leksiki. Before the problem of the abstract vocabulary. *Modern and conceptual pictures of the world: col. ofscien. works*. Prod. 34. К., 2001. P. 288-292.
 7. Toma, N. M. Semantiko-stilistični parametric funkcionuvannja abstraktnoï leksiki u tvorah Petra Mogili. sciences: speciality 02.10.01 «Ukrainian Language» К., 2012. 19 p.

Євген Бедь

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

***ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЕМИ В. БЛЕЙКА
«THE BOOK OF THEL»***

«The Book of Thel» – одна з низки поем англійського поета-романтика Вільяма Блейка, які він назвав пророчими книгами (*prophetic books*). Твір не є хронологійно першим за написанням, проте його надруковано у 1791 році, і саме це зумовило вибір об'єкта дослідження.

Будь-який переклад потребує збереження якомога точного відтворення змісту; дещо складніше працювати з віршованими формами, адже потрібно

зважати на метрику твору, враховуючи його експліцитні особливості. Саме тому маємо на меті порівняти зовнішню форму оригіналу та перекладу.

«The Book of Thel» (у перекладі «Книга Тель») складається з катрену, що має назву «Thel's motto» (*девіз Тель*) та 4 частин, які вміщують 125 рядків. Девіз відрізняється своєю незвичайною, порівняно з усім текстом, формою, адже перший і третій рядки мають по 10 складів, а другий і четвертий – по 7: «*Does the Eagle know what is in the pit? / Or wilt thou go ask the Mole: / Can wisdom be put in a silver rod? / Or Love in a Golden bowl?*» [1, с. 191]; другий та четвертий мають перехресну окситонну риму (*Mole – bowl*). Отже, для передавання чотиривірша українською мовою вважаємо доцільним зберегти кількість складів та суголосся: «*Чи знає Орел, що є у ямі? / Чи ти скажеш Кроту: / Можна Мудрість вмістить в срібну палю? / Чи Любов в чашу злоту?*». З аналізованого постає, що репрезентоване завдання виконано повністю, однак для належного версифікаційного розміру рядка №2 фразу «*go and ask*» (*нідеш і запитаєш*) довелося згенералізувати до лексеми «*скажеш*». Крім того, в рядку №4 за допомогою синкопи вилучено звук [о] зі слова «золоту» («*злоту*») та знехтувано правилами милозвучності щодо вживання прийменників «*у/в*». Зауважимо, що використано елізію у дієслові «вмістити», і отримавши «*вмістить*», збережено оригінальний розмір.

Відомо, що інша частина поеми написана гептаметром [2, с. 17], тобто кожен рядок має 7 стоп. Для влучнішого перекладу слід визначити, якою саме стопою послуговувався поет. Наприклад, у першому рядку першої частини: «*The daughters of Mne Seraphim led round their sunny flocks*» [1, с. 192] маємо таку схему: U_U|U_U|U_U|U_U|U_, тобто 3 амфібрахії та 3 хорей (зокрема, останній з них усічений), які дають нам шість стоп і називати цей розмір гептаметром не доречно. Якщо скласти до купи кількість складів, то отримаємо чотирнадцять (яке кратне семи): U_|UU|_U|U_|U_|U_|U_, тобто ямб, пірихій, хорей та чотири ямби, однак навіть у цьому разі недоречно стверджувати про заявлений розмір, адже схематично хоч маємо сім двоскладових стоп, утім вони не однакові. На наше переконання вважаємо доречним, перекладаючи,

дотримуватися такої ж кількості складів. В українському варіанті маємо: «Дочки Мне Серафима пасли їх сяїні стада». Отже, було «водили» (*led round*) замінено на «пасли», а епітет «*sunny*» (сонячні) передано синонімом «сяїні». Завдяки цьому, рядок відтворено оригінальним розміром.

Висновкуємо: серед 125 рядків поеми, 103 складаються з чотирнадцяти складів, 2 мають одинадцять складів, ще 2 – дванадцять, 6 – тринадцять, 8 – п'ятнадцять, 2 – шістнадцять, та 1 – сімнадцять. Усі вони в українському перекладі відтворені у тому ж розмірі, що й першоджерело, тобто зовнішню форму збережено повністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Blake W. The Book of Thel. *William Blake: Complete Works*. Delphi Poets Series. 2012. P. 188–196.
2. Metcalf F. W. New York Public Library facsimile on The Book of Thel edited by Nancy Bogan. Blake. An Illustrated Quarterly. 1973. Volume 7, issue 1. P. 17–19. URL: <https://bq.blakearchive.org/pdfs/7.1.metcalf.pdf>

Марина Вотінцева

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ В АДАПТАЦІЇ МУЛЬТФІЛЬМІВ

Культурний контекст відіграє вирішальну роль в адаптації, оскільки певні посилання, жарти чи культурні нюанси можуть не перекладатися безпосередньо різними мовами та культурами. У «Шреку» культурні відсилання до казок, фольклору та популярної культури є невід'ємною частиною наративу і сприяють його універсальній привабливості. Адаптуючи ці відсилання українською мовою, перекладачі мають враховувати, чи володіє цільова аудиторія відповідними фоновими знаннями, щоб повною мірою оцінити їх.

Наприклад, посилання на конкретних казкових персонажів або ікони поп-культури можна замінити культурно релевантними еквівалентами, щоб забезпечити залучення та розуміння аудиторії. Крім того, адаптація гумору має вирішальне значення, оскільки він часто спирається на культурні та мовні нюанси мови оригіналу. Перекладачі мають вирішувати завдання збереження комедійної суті, водночас забезпечуючи відповідність українському почуттю гумору.

Крім того, процес адаптації має бути пристосованим до вікової групи цільової аудиторії. Мультфільми розраховані на різні вікові категорії, від дітей до дорослих, і адаптація має відображати мовні та культурні особливості кожної демографічної групи. Це передбачає не лише коригування мовної складності, а й включення відповідних віковим особливостям культурних елементів.

Стратегія перекладу під час озвучуванні англomовних анімаційних фільмів українською мовою передбачає досягнення фонетичного, семантичного та драматургічного синхронізму, забезпечення синхронної відповідності персонажам на екрані. *«I live in a swamp. I put up signs. I'm a terrifying ogre! What do I have to do get a little privacy?»*, – перекладач має забезпечити синхронне сприйняття українською аудиторією персонажа Шрека на екрані, зберігши при цьому оригінальний зміст та адаптувавши його до лінгвістичних очікувань глядачів. Перекладач має дотримуватися певних критеріїв для вибору синхронних збігів на етапі попереднього перекладу, враховуючи серійність, тип кадру, тип анімованого персонажа та тип сцени.

***РОЛЬ ЗАСОБІВ АВТОМАТИЗОВАНОГО Й МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ
У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ***

Інтеграція засобів автоматизованого перекладу (Computer-assisted translation) і машинного перекладу (Machine Translation) у підготовку майбутніх перекладачів є невід’ємною частиною сучасного навчального процесу. Щоб озброїти майбутніх перекладачів необхідними технічними навичками, які дадуть змогу надавати високоякісні послуги і відповідати вимогам галузі, потрібно модернізувати університетські освітні програми приділяючи особливу увагу інформаційним технологіям [1; 6].

Розглядаючи особливості автоматизованого, аудіовізуального або машинного перекладу, викладач має поінформувати студентів про актуальні і ефективні програми, які дозволяють керувати термінологічними базами, використовувати пам’ять перекладів, ресурси Інтернету для ефективного пошуку інформації або потенціал штучного інтелекту, працювати з різними форматами файлів, налаштовувати додаткові функції (наприклад, перевірка орфографії). На цей час такими програмами є Trados, MemoQ, SmartCAT, OmegaT, DéjàVu, Transit NXT Professional, платформи Phrase (Memsource), SDL WorldServer, GlobalLink тощо [2; 4; 5].

Робота в комп’ютерній лабораторії, без якої сьогодні важко уявити професійну підготовку фахівця, дозволяє розібратися з технологічними аспектами сучасної перекладацької роботи під керівництвом викладача, набути навички роботи в команді, створюючи пам’ять перекладів. Це важливий етап спільної діяльності, тому що законодавчі питання щодо використання пам’яті перекладів в хмарному середовищі остаточно не врегульовані і можливість створити власну серверну перекладацьку базу даних дає можливість протестувати інші функції зазначених програм.

Додаткові функції, притаманні програмам автоматизованого перекладу, зокрема Trados, дозволяють навчитися оперувати термінологічними базами та налагоджувати інтеграцію з механізмами машинного перекладу, такими, наприклад, як Language Weaver.

Language Weaver вважається ефективним інструментом машинного перекладу. Програма використовує вдосконалену хмарну технологію нейронного машинного перекладу (NMT), забезпечує високоякісний переклад на ряд іноземних мов великих обсягів тексту (до 100 000 слів на хвилину) і, за словами розробників, гарантує безпеку даних [3].

Підсумовуючи, відмітимо, що включення вивчення особливостей використання інструментів CAT і MT в університетські освітні програми підготовки перекладачів є важливим для забезпечення конкурентоспроможності майбутніх фахівців на ринку праці. Отримані в процесі навчання навички перекладу з використанням комп'ютерних технологій гарантують успіх в індустрії перекладів, що розвивається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Kornacki M. Computer-Assisted Translation (CAT) Tools in the Translator Training Process. Berlin, Germany: Peter Lang Verlag. 2018.[Retrieved Oct 27, 2024] URL 10.3726/b14783
2. Professional Translator Technology. URL <https://www.starts.com/software/translation-memory-transit-nxt/?form=MG0AV3>
3. Secure, scalable AI-powered machine translation. URL <https://www.rws.com/language-weaver/?form=MG0AV3>
4. Trados Studio. URL <https://www.trados.com/?form=MG0AV3>
5. The World's Most Scalable AI Powered Translation Management System. URL <https://globallink.transperfect.com/?form=MG0AV3>
6. Venkatesan Hari. Technology preparedness and translator training. *Babel Revue internationale de la traduction / International Journal of Translation*. 2023. URL <https://www.semanticscholar.org/paper/Technology-preparedness-and-translator-training-Venkatesan/9ac4ae292f011808bb48a058643f9beff62dc0e0>

**КОГНІТИВНЕ ПІДРУНТЯ ПЕРЕКЛАДУ
АНГЛОМОВНИХ КОМПРЕСИВІВ**

Кожна мова відбиває певний спосіб сприйняття та організації світу. У мовній картині світу втілено типове ставлення людини до буття загалом та природи, тварин, до себе як елементу світу зокрема, оприявлено норми поведінки людини у світі. Мовна картина світу як сукупність знань про світ відображена в лексиці, фразеології, граматиці.

Якщо наріжним каменем дослідження особливостей перекладу визнати концепцію мовної картини світу, треба визнати і те, що мова домінує над індивідуальною свідомістю і своєю формою «нав'язує» всім загальні правила устрою об'єктивного світу. Отже, не випадково, що в мовних картинах світу народів, які сповідують християнство, релігійне переосмислення світу знаходить своє місце на різних рівнях мови, серед яких не останнє місце займають різні стійкі вирази ідіоматичного характеру. Механізми переосмислення дуже різноманітні: від модельованих та регулярних до приватних та оказіональних. Їх перелік містить ідіоматизацію виразів та семантичне варіювання слів у метафоричному та метонімічному полях. Близькими за сутністю й структурою постають компресиви, які зазвичай утворюються від сталих або частково сталих конструкцій і переносять цю властивість у власну словесну структуру.

Як зазначали Джордж Лакофф та Марк Джонсон, «концепти, які керують нашим мисленням, – не просто породження розуму. Вони впливають на нашу повсякденну діяльність, аж до найтривіальніших деталей. Наші концепти структурують наші відчуття, поведінку, наше ставлення до інших людей. Тому наша концептуальна система відіграє центральну роль у визначенні реалій повсякденного життя» [1], що й зумовлює сталість структури та \ або значення мовних – синтетичних та аналітичних – одиниць.

Подібність та відмінність концептуалізації світу в англійській та українській мовах виявляються в тому,

- 1) яке знання про світ підлягає концептуалізації,
- 2) як це знання сприймається і відбивається у знакові.

Соціально-культурний вплив на стратегію перекладача нерідко відбивається і на повноті відтворення у перекладі змісту та прагматичної спрямованості компресивів оригіналу, змушуючи перекладача, за словами В. М. Комісарова, «скорочувати чи повністю опускати все, що у реципієнтній культурі вважається неприпустимим з ідеологічних, моральних чи естетичних міркувань». На нашу думку, все залежить від того, наскільки близькими є культури та світобачення носіїв англійської та української мов. З огляду на це ми виділяємо декілька типів перекладу таких скорочень.

1. Оптимальним перекладацьким рішенням є пошук ідентичної скороченої одиниці. Утім, слід визнати, що кількість подібних відповідностей в англійській та українській мовах є вкрай обмеженою.

2. За відсутності безпосередніх відповідностей компресив, уживаний у мові оригіналу, можна перекласти за допомогою аналогічної лексичної одиниці, хоча він і буде побудований на іншій словесно-подібній основі. Слід також враховувати, що стилістичне чи емоційне забарвлення не завжди збігаються. І тут взаємозаміна неможлива.

3. Калькування, або послідовний структурний переклад, іноді допустимий, хоча цей метод не завжди є ефективним. Цікаво, що часом перекладачам вдається впровадити у мову перекладу і навіть культуру нову скорочену одиницю. Найчастіше цей шлях застосовується до компресивів, які мають біблійні, античні чи міфологічні джерела.

4. У процесі перекладу текстів, наприклад, культурно-історичної тематики застосовують калькування поряд з поясненням у якомога коротшому вигляді. Такий вид перекладу називається подвійним або паралельним.

5. Якщо у мові перекладу – українській – немає таких скорочених одиниць, у більшому чи меншому обсязі еквівалентних оригінальній скороченій одиниці,

потрібно шукати відповідні за значенням і забарвленням слова та словосполучення, так звані описові повні або однослівні часткові еквіваленти компресивів.

Утім, перекладацькі норми компресивів багато в чому ще не вирішені і значною мірою залежать від жанру та структури тексту, призначеного для перекладу. При цьому проблема адекватності перекладу полягає не в поступовому підборі еквівалента для кожної одиниці перекладу, а у передаванні змісту того чи того відрізка тексту, виходячи з наявних у мові перекладу граматичних, синтаксичних та лексико-семантичних традицій побудови подібних за прагматикою текстів мови перекладу, з урахуванням різних контекстів.

Для перекладачів у разі дотримання прагматичної норми перекладу сприйняття тексту оригіналу важливим є не тільки розуміння цих одиниць, але й бачення пов'язаних з ними ситуацій, яке допомагає інакше (іншими лексичними та синтаксичними засобами) домогтися найбільш адекватного відбиття прагматичної спрямованості мовленнєвого акту, що зобов'язує перекладача до повної чи часткової відмови від дотримання норми перекладу, зміни синтаксичної структури та лексичного складу як контексту, так і автономної одиниці перекладу.

Отже, щоби мати змогу адекватно перекладати ті чи ті англомовні компресиви, перекладачеві потрібно враховувати цілу низку чинників, як-от: 1) функціональні особливості цих одиниць, різноманіття сфер їх вживання; 2) ступінь сталості словосполучень, з якими досліджувані одиниці знаходяться у відношеннях мовленнєвої вмотивованості; 3) риси мовної картини світу або символізм, що можуть містити досліджувані лексеми тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Lakoff G. *Metaphors We Live By*. London : University of Chicago Press, 2003. 276 p.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Система термінів юридичної тематики динамічно розвивається, оскільки сама сфера у постійному тісному контакті з життям суспільства та відбиває зміни у мовній ситуації. Юридична термінологія загалом характеризується великою різноманітністю сфер застосування, якщо порівнювати з іншими терміносистемами. Це пояснює проблеми перекладу юридичних термінів [1].

Суть проблеми полягає в тому, що перекладач працює не просто з термінами, а й з різними правовими системами. Аналогічні юридичні терміни вихідної та цільової мов можуть означати різні поняття, а близькі за значенням поняття можуть відрізнятися різним ступенем значущості. У текстах юридичної тематики звичайна лексика може набувати термінологічного значення.

Переклад юридичних термінів на англійську або з англійської виконується у два етапи: спочатку потрібно визначити значення терміна у контексті; далі перекладач відтворює значення одиниці засобами цільової мови. За відсутності прямих еквівалентів застосовуються такі підходи до перекладу термінів:

1. Калькування – відтворення іншомовного терміна шляхом перекладу його компонентів та їх подальшим з'єднанням, наприклад: *guarantee agreement* – *гарантійна угода*; *current debt* – *поточний борг*.

2. Описовий переклад – передача значення слова шляхом пояснення, наприклад: *white-collar crime* – *злочин, скоєний службовцем*.

3. Транскрибування – відтворення звучання вихідної одиниці, наприклад: *misdemeanor* – *місдимінор*.

4. Транслітерація – передача вихідної лексичної одиниці літерами, наприклад: *gerrymandering* – *джерімандеринг* [2].

Під час перекладу юридичних термінів необхідно приділяти увагу лексичній безеквівалентності, тому що у всіх мовах можна зустріти слова та

висловлювання, характерні виключно для однієї конкретної мови та які не мають повних відповідностей у вигляді лексичних одиниць в іншій мові. Розглянемо деякі приклади: «*Solicitor – повірений, соліситор; веде справи клієнтів, готує справи адвокатів*»; «*bill – біль, законопроект*» [3].

Крім описово-пояснювального перекладу за відсутності слова-еквівалента використовують пошук слова-аналогу, значення якого збігається з оригінальною лексичною одиницею лише частково: «*to introduce a bill – вносити, представляти законопроект*»; «*to carry (put) a law into effect – вводити закон у дію*».

Визначення конкретної стратегії перекладу спирається на аналіз значення терміну в тексті оригіналу, а також порівняння функціонування та значення цього терміну та його оптимальної відповідності цільовій мові. Перекладач обов'язково враховує, що переклад повинен точно передавати зміст вихідного тексту і виконувати ті ж функції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дудка А.А. Класифікації англійських юридичних термінів та прийоми їх перекладу на українську мову. Вісник Львівського національного університету імені Тараса Шевченка. 2009. № 12(175). С.13.
2. Черноватий Л. М., Карабан В. І. Переклад англомовної юридичної літератури: навч. посібник для студ. вищ. заклад. юрид. спец. та спец. «Переклад». 4-те вид., випр. і доп. Вінниця: Нова Книга, 2017. 280 с.
3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. К., 2003. 185 с.

КОНЦЕПТ «BEAUTY» ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ

Сьогодні реклама – це сучасний комунікативний інструмент, що передає інформацію за допомогою різних маркетингових методів від виробника товарів та послуг до покупця. Реклама виступає як посередник, що допомагає у функціях розподілу та споживання. Очевидно, що визначення єдиної сутності категорії «реклама» нині неможливо, оскільки маркетинг охоплює основи психології, статистики та інших наук.

Метою будь-якої реклами є успішний продаж товару, здатний принести неабиякий прибуток. Отже, виділяючи комунікативне підґрунтя основу реклами, можемо з упевненістю говорити про основну функцію у вигляді впливу на покупця за допомогою лінгвістичних засобів.

Рекламна індустрія функціонує в умовах жорсткої конкуренції, обмеженості бюджету кампанії з просування, а також ця індустрія стикається з проблемами неякісного вироблення продуктів для їхніх клієнтів і як наслідок – втрата репутації та довіри в особі покупців. З огляду на вищевикладені факти постає потреба пошуку нових мовних сигналів для привернення уваги передбачуваних покупців [1].

Концепт у своїй основі містить явище реальної дійсності, яке оцінюється. Оцінка об'єкта дійсності людиною створюється під час аналізу концепту. Структура концепту різноманітна, вона вміщує понятійні, образні елементи та систему цінностей. У цей елемент входять усі найпростіші уявлення, закріплені у мові, внутрішні форми слів, які слугують виразу концепту, «стійкі картинки» [2].

Вважається, що жінки є основною аудиторією, на яку працюють рекламні компанії. Вони більш емоційні і схильні до навіювання, головне бажання більшості залишатися красивою. Психологічна залежність від краси у всіх її виявах характерна саме жінкам. Концепт *beauty* є основним у цьому разі.

Розглянемо кілька варіантів вербальної реалізації цього концепту в різнохарактерних рекламних текстах, представлених в англomовних текстах: *Cleanness and shine of the skin a pledge Lauder Crème Global AntiAge Revitalizing*) (антивіковий крем), краса одягу: *beautiful sweater for every day* (H&M, лінія одягу формату «щодня»), *beauty lineonly you* («Revolve», преміум-лінія одягу), природна краса: *of women, use our product* («AveneYtheal», антивіковий крем для жінок);

Концепт *beauty* – це певна картина, образ, що охоплює такі елементи як материнство, свіжість, сяйво, блиск, природну основу. Концепт «*beauty*» створює позитивний образ товару, що сприяє його продажу [2].

Варто зазначити, що цей концепт виявляється в рекламі різних продуктів, різної цінової категорії. Поняття концепт вживають в рекламних текстах продуктів для використання товарів всією сім'єю, для чоловіків або жінок.

Отже концепти – невід'ємна частина реклами, завдяки яким створюються стійкі образні ряди, які запам'ятовуються і згодом впливають на вибір покупця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гудзь Н.О. Інтернет-дискурс – невід'ємна складова сучасної комунікації. *Вісник Житомирського державного університету*. Серія «Філологічні науки». № 4(70). Житомир, 2013. С. 228–232.
2. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. С. 114–124.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕСТІВ ПОЛІТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

У політичній галузі переклад постає доволі складним і відповідальним процесом. Адже перекладач має бути досвідченим не лише в лінгвістичній царині, але і в політичній. Зарицький М.С. зауважує, що переклад завжди успішний, коли фахівець знаходиться у контексті політичної ситуації, знається на тому предметі, про який йдеться у процесі перекладу [2, с. 29]. Перекладачу завжди доводиться враховувати не лише контекст, а й культурні особливості країн мови оригіналу й тієї мову, якою він перекладає. Він має знати історію цих країн, культурологічне підґрунтя, політичну ситуацію, погляди політичних лідерів щодо історичних та сучасних подій і ситуацій, а отже, долати міжмовну асиметрію. Перекладач мусить «вкладати в текст і віднімати від нього більше інформації, ніж в ньому експліцитно виражено» [1, с. 24].

Релевантність перекладу полягає не лише в розумінні лексичних одиниць чи синтаксичних та граматичних конструкцій, але, що найважливіше, в розумінні й вмінні інтерпретувати концепти й концептосфери мови оригіналу й мови, якою переклад здійснюється.

Перекладач має вивчати основні концепти політичного дискурсу, аналізувати особливості їхньої репрезентації і у мові оригіналу, і у мові перекладу. Політичний дискурс наповнений вербальними репрезентантами культурних особливостей (концептів), ці репрезентанти відбивають загальні й індивідуальні особливості функціонування національних культур. Тому переклад лексичних одиниць усних та письмових політичних текстів постає досить складним: перекладач мусить не лише виокремлювати значущі культурологічні компоненти, наприклад, промов політиків, а ще й ретранслювати їх, адаптуючи для реципієнта, зважаючи на його культурну базу. Мовні репрезентанти концептів завжди пов'язані з поняттями прецедента й прецедентного феномена.

Як і переклад вербалізованих репрезентантів концептів, ретранслявання прецедентних феноменів (будь-яких значущих і відомих імен, подій, ситуацій, висловлювань, уривків текстів або цілих текстів, які часто вживаються і тому легко розпізнаються членами певної культурної спільноти) є також одним зі складних перекладацьких завдань. Наприклад, через те, що політичні тексти США вирізняються прецедентною насиченістю та містять величезну кількість сакральних алюзій, перекладач зіштовхується з проблемою вибору заміни, пропуску або, в решті решт, перекладу цих прецедентів.

Особливої ж уваги у процесі перекладу політичних текстів потребує переклад стилістичних засобів, якими ці тексти бувають оздоблені задля створення того чи іншого стилістичного ефекту та ефекту впливу на реципієнта, а саме метафора, епітети, антитеза, гіпербола, евфемізм, епітети, ідіоми, перифраза.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Василюк І. М. Основи теорії і практики перекладу : навч. посібник / І. М. Василюк, І. М. Рудик. – Житомир : ПП Перегуда, 2006. – 189 с.
2. Зарицький М. С. Переклад: створення та редагування : посібник / М. С. Зарицький. – К. 2004. – 120 с.

Микита Макушин

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

TROIS VARIÉTÉS DE L'OBSCURITÉ LINGUISTIQUE

L'obscurité linguistique est une propriété sémantique et donc publique, qui rend les contenus sémantiques des signes difficiles 1) à communiquer à la plupart de leurs destinataires et 2) à être déchiffré par la plupart de leurs destinataires. Puisque les traducteurs sont parmi les destinataires, leur tâche est compliquée par cette propriété des signes. Pour comprendre comment gérer les problèmes particuliers

provenant de cette source, il faut tout d'abord les définir. Dans cette article nous allons considérer trois variétés principales de l'obscurité linguistique : l'imprécision, l'ambiguïté et le non-sens ininterprétable partiel.

L'ambiguïté est souvent définie comme la possession par un signe de plusieurs significations distinctes possibles dans le même contexte [1, p. 79]. Elle peut être délibérée et amener au doublement, triplement ou, plus généralement, à la prolifération des sens actuellement existants. Dans de tels cas, le signe veut dire plusieurs choses même selon la représentation interne du locuteur. Il existe également des cas où l'ambiguïté est accidentelle et réside dans l'existence du seul sens actuel et d'un ou plusieurs sens potentiels non actualisés. La phrase reste ambiguë, car les autres sens possibles ne sont pas écartés, rendant ainsi le sens actuel difficilement communicable aux destinataires et donc obscur.

Selon cette définition communément reçue tous les signes sont ambigus dans une certaine mesure [1, p. 79]. Mais il y a un problème car il est logiquement possible que tous les signes puissent signifier l'inverse de ce qu'ils signifient actuellement. Ces sens inverses et logiquement possibles, coexisteraient donc toujours avec le sens actuel. Il s'ensuit que tous les signes sont ambigus et donc obscurs. Nous pensons que la définition de l'ambiguïté qui impliquerait que tous les signes sont ambigus et obscurs contredit les intuitions qui régissent l'emploi de ces mots dans la langue ordinaire.

Évidemment, lorsque l'on dit que «égaux» dans la phrase ««tous les hommes sont créés égaux» est ambigu», on veut constater quelque chose qui va au-delà de la simple possibilité de plusieurs sens distincts attachés à ce mot dans ce contexte. Pour qu'un signe soit réellement ambigu, il doit posséder non seulement deux sens distincts possibles, mais aussi deux sens distincts probables.

Par exemple, le mot «justice», employé par un politicien, est souvent ambigu précisément parce que ce mot est fréquemment utilisé de manière extrêmement diverse et contradictoire. Ainsi, la probabilité des sens alternatifs est suffisamment élevée pour que le mot «justice», utilisé sans définition par le politicien, soit effectivement ambigu.

Il faut non seulement une probabilité, mais un certain degré de cette probabilité. Cependant, le degré précis ne peut être estimé qu'au moyen de la recherche quantitative sur la manière dont les locuteurs ordinaires emploient les mots dans le champ lexical de l'ambiguïté. Une règle empirique utile est que la probabilité en question doit être telle qu'on ne soit pas certain du sens attaché au signe en question dans un contexte particulier.

L'imprécision est souvent définie comme l'applicabilité indéterminée d'un signe aux certains de ses référents possibles. Presque tous les signes sont, dans une certaine mesure, imprécis [1, p. 86]. Le plus souvent, leur usage n'est pas guidé par des définitions précises de leurs significations et référents, mais repose sur des stéréotypes, des représentations des propriétés les plus saillantes de leurs référents.

Pour cette raison on a du mal à définir la plupart des signes dont on se sert sans avoir tellement de difficultés à les utiliser de façon compétente. Presque tous les signes sont imprécis dans une certaine mesure. On ne dirait pas, cependant, que presque tous les signes sont obscurs. C'est un certain degré d'imprécision qui les rend obscurs, pas l'imprécision en tant que telle. Le mot «logement» est un peu imprécis (est-ce que la caverne compte ? Et un grand trou dans le sol ?), mais il n'est pas, à strictement parler, obscur. Le mot «pouvoir», en revanche, est très imprécis, avec beaucoup plus de cas d'applicabilité douteuse et donc compte comme un mot obscur.

Comme l'a noté Searle, une fois qu'un signe acquiert son sens, son (non) applicabilité ou l'indétermination s'établissent pour des raisons indépendantes de nos jugements [2, p. 206]. La raison en est simple : l'applicabilité et l'indétermination du signe et de son sens requièrent non seulement leurs contenus sémantiques mais aussi leurs référents, lesquels existent le plus souvent en dehors de l'esprit. En tenant compte de cela, nous rejetons l'interprétation de l'imprécision comme une variété de l'obscurité cognitive.

L'ambiguïté et l'imprécision ne sont pas toujours bien distinguées dans la langue ordinaire, mais elles ne doivent pas être confondues. L'ambiguïté d'un signe implique qu'il possède plusieurs sens possibles et suffisamment probables pour qu'il soit difficile de déterminer lequel est actualisé dans un contexte donné et de le

communiquer à la plupart de ses destinataires. Il s'ensuit que l'ambiguïté ne peut exister que lorsque le sens en question n'est pas clair. En revanche, l'imprécision d'un signe, comme «esclavage», peut surgir même lorsqu'on précise qu'il s'agit du travail involontaire dont les fruits sont appropriés par quelqu'un d'autre que le travailleur. Même avec cette définition qui élimine complètement l'ambiguïté, le mot «esclavage» reste imprécis puisqu'il est difficile de dire s'il s'applique au travail en prison, qui satisfait la définition mais n'est pas intuitivement perçu comme une forme d'esclavage.

Ainsi, un signe peut être imprécis sans être ambigu. En revanche, presque tous les signes qui sont ambigus sont aussi imprécis. Il va de soi que si le sens d'un signe n'est pas désambiguïté, son application ne peut pas être précise. Le caractère presque universel de l'imprécision rend la tâche de distinguer ces deux variétés d'obscurité un peu difficile. Cependant, en tant que propriétés sémantiques, elles demeurent distinctes grâce à la possibilité qu'un signe soit non ambigu mais imprécis.

Si l'ambiguïté est une propriété du sens, l'imprécision est une propriété de la référence. L'ambiguïté renvoie à l'indétermination du contenu sémantique d'un signe, tandis que l'imprécision concerne plutôt l'indétermination de ce à quoi renvoie le signe, c'est-à-dire ses référents possibles et incertains.

Lalande suggère de distinguer deux significations de «**non-sens**». L'une relève de ce qui va à l'encontre de l'intuition, de la logique, du sens commun, bref, des connaissances de base partagées par presque tout le monde. L'autre renvoie plutôt à l'interprétabilité totale ou partielle d'un signe. Le non-sens absurde n'est pas essentiellement ininterprétable, car les choses étranges et difficiles à expliquer peuvent être clairement décrites [3, p. 11,12]. «Un homme a ouvert la fenêtre pour laisser ses visiteurs sortir» est absurde, mais cette phrase n'est pas obscure. En revanche Un exemple du non-sens ininterprétable est le suivant : «de a presque Janette». Ici, on ne comprend presque rien. Il est essentiel de souligner l'importance de «presque», car il va de soi que chaque mot de la phrase a un sens ordinaire parfaitement compréhensible, mais la combinaison phrastique en est complètement dépourvue. La majorité des phrases ininterprétables sont les sosies bizarres des idiomes. Comme ces derniers, elles se composent d'éléments dont la signification ne

détermine pas celle de l'ensemble, mais contrairement à ces dernières, elles manquent de sens au-delà de leurs mots individuels.

Comme le non-sens absurde de «un homme a ouvert la fenêtre pour laisser ses visiteurs sortir» n'est ni obscur ni, a fortiori, ininterprétable, l'absurdité en tant que telle n'est pas obscure par définition. Il s'ensuit qu'elle n'appartient pas à la classification des types d'obscurité.

En revanche, le non-sens ininterprétable est essentiellement incommunicable à la majorité de ses destinataires et, par conséquent semble compter (en partie) comme essentiellement obscur. Comme nous l'avons remarqué, son ininterprétabilité peut ne pas être uniquement une propriété de la phrase entière, mais pas nécessairement de chacun des mots qui la composent. Ce sont des cas standards ; le plus souvent, cette variété d'obscurité n'existe qu'au niveau phrastique. Il existe cependant des phrases où tous les composants, et pas seulement leur ensemble, sont ininterprétables : «ajklndfw sdmnfsfnf sdfnmkjlndnfrjse». Ici, on observe que non seulement l'ensemble sémantique est incommunicable, mais également toutes ses parties (à l'exception, peut-être, des éléments grammaticaux les plus abstraits, car le sens lexical nous échappe). Ainsi, l'ininterprétabilité peut également infecter le niveau lexical, et notre définition doit en tenir compte. Définissons donc le non-sens ininterprétable comme étant une propriété des signes (mots, phrases, textes) dont le sens ne peut pas être communiqué partiellement ou entièrement. De tels signes complexes seraient insensés de façon interprétable dans la mesure où ils contiennent des signes simples qui le sont.

Contrairement aux intuitions qui sous-tendent l'emploi de ces termes, *l'absence totale de sens* ne peut pas être une variété de *l'obscurité*. Sinon, l'absence de sens serait un sous-ensemble du sens, ce qui est absurde. Le non-sens interprétable en tant que tel n'est pas forcément obscur. Cependant, pour les buts de l'analyse de l'obscurité, cette conclusion a peu d'importance, car le plus souvent, le non-sens n'est pas total et existe à des niveaux supérieurs aux lexèmes, de sorte que les mots sont sensés tandis que la phrase ou le texte ne le sont pas. Donc le non-sens partiel est toujours obscur tandis que, le non-sens total n'est jamais obscur.

Ainsi, l'obscurité a trois variétés : l'imprécision élevée, l'ambiguïté et le non-sens ininterprétable partiel. L'imprécision est une propriété de la référence qui rend difficile l'application d'un signe à certains de ses référents possibles. L'ambiguïté rend la transmission du sens d'un signe difficile à cause de la coexistence de plusieurs sens distincts possibles et suffisamment probables. L'ambiguïté est logiquement distincte de l'imprécision. Le non-sens absurde n'est pas forcément obscur. Le non-sens ininterprétable total n'est pas obscur non plus, car s'il n'y a pas de sens, il n'y a rien à obscurcir; l'obscurité étant sémantique et l'ininterprétabilité totale non-sémantique. Seul le non-sens ininterprétable partiel soit une variété de l'obscurité.

LISTE DES SOURCES:

1. Copi I. M., Cohen., C., McMahon, K. Introduction to Logic. New York, 2016. P. 640.
2. Searle J. R. Intentionality: An Essay in the Philosophy of Mind. Cambridge, 1983. P. 278.
3. Lalande A. F. J. Vocabulaire technique et critique de la philosophie. 1993. Vol. 1. P. 665.

Ольга Новікова

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Науково-технічний функційний стиль є різноманітням науково-технічних текстів, де наявні численні науково-технічні мовні жанри. Щодо своєї безособовості цей стиль близький офіційно-діловому стилю, оскільки він спрямований на групового, а чи на індивідуального адресата. Основні риси цього стилю – логічність, об'єктивність, узагальненість, доступність, абстрактний

характер [1]. Основна функція науково-технічного стилю – це пояснення в широкому значенні слова, воно охоплює і закріплення процесу пізнання, і виклад його результатів, а також містить способи застосування отриманих результатів.

До основних лексичних особливостей наукового стилю належать: велика кількість термінів, спеціальної технічної лексики, поширеність фразеологічних еквівалентів. Особливо характерна насиченість вузькоспеціальними та загальнонауковими термінами. Це пояснюється тим, що терміни абсолютно однозначні, точні, мають велику інформаційну насиченість, відсутність емоційної експресії та стилістичну нейтральність [1].

До особливостей лексичного складу англійської наукової літератури у галузі інформаційних технологій можна уналежити такі:

1. Абстрактність. Значне вживання слів з абстрактною семантикою пояснюється тим, що узагальнення фактів дійсності вимагає використання слів, які висловлювали б загальні ознаки предметів і явищ. Наприклад, *research, problem, approach, control* та ін.

2. Широке використання книжкових слів. Це пов'язано з тим, що те саме поняття можна висловити різними словами, переважно, латинського (найчастіше використовуються в науковій літературі) або англо-саксонського походження. Наприклад, «to say» замінюється на «to state», «event» –»phenomenon» та інше.

3. Наукова термінологія. Ознаки терміна – об'єктивність, точність, незалежність від контексту. Комп'ютерна термінологія поділяється на три групи:

До першої групи належать специфічні комп'ютерні терміни, які вживаються лише фахівцями. До другої – слова, запозичені з інших галузей, які у сфері комп'ютерних технологій набули нового значення. Третю групу складають загальнолітературні слова, які отримали термінологічного значення внаслідок комп'ютерного спілкування.

Переклад науково-технічних текстів має відповідати таким вимогам: адекватність, еквівалентність, інформативність, точність та логічність викладу. Більше того, крім знання прийомів перекладу перекладачеві потрібно володіння

галуззю знань та термінологією конкретної технічної сфери, до якої належить текст. Це і є основною складністю такого перекладу, адже перекладач має бути висококваліфікованим, який не тільки чудово знає мову, розбирається в лінгвістичних аспектах, але також володіє технічними дисциплінами, що дає змогу йому глибоко вникнути в суть тексту, що перекладається [2].

Під час перекладу наукових текстів у сфері інформаційних технологій можна застосовувати різні перекладацькі прийоми та трансформації. Наприклад, під час перекладу модальних дієслів. У досліджених текстах було виявлено такі варіанти перекладу модальних дієслів:

1. **Еквівалент:** Unnecessary files on your hard disk take up disk space and **can** slow down your computer. – Непотрібні файли займають місце на жорсткому диску та **можуть** уповільнити роботу комп'ютера. You **may** free up disk space and easily delete files like temporary files or your previous version of Windows within the Storage system setting. – Ви можете очистити дисковий простір і просто видалити файли, наприклад тимчасові файли або попередню версію Windows, у розділі «Пам'ять».

2. **Заміна частин мови:** In most cases, the upgrade will use some device storage space; you **may** need to remove unneeded files from your device to complete the upgrade. – У більшості випадків оновлення займе деякий простір на пристрої; **можливо**, вам знадобиться видалити непотрібні файли з пристрою, щоб завершити оновлення.

3. **Запозичення іноземного скорочення:** Tablets and 2-in-1s with **GPIO** indicators or those that have a laptop and slate indicator will be able to be configured to enter «tablet mode» automatically. – Планшети та моноблоки з індикаторами **GPIO** або з індикаторами ноутбука та планшета можна налаштувати на автоматичне перемикання в режим планшета.

4. **Наближений переклад:** To find out more about the changes, visit the **FAQ** page. – Щоб дізнатися більше про ці зміни, відвідайте сторінку запитань та відповідей [3].

Отже, переклади у сфері інформаційних технологій мають певні особливості: крім розмаїття спеціалізованої термінології, дуже характерним є

прив'язка до англійської мови (основними розробниками в галузі ІТ технологій є переважно Сполучені Штати Америки); швидке старіння термінології (іноді за 2–3 роки); використання різної термінології конкуруючими корпораціями під час розробки програмного забезпечення. Все вищезазначене свідчить про те, що до ІТ-перекладачів висуваються підвищені вимоги. До того ж, такий перекладач повинен мати інтерес до інновацій і бути готовим постійно обмінюватися досвідом і підвищувати свою кваліфікацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. К. : Юніверс, 2003. 280 с.
2. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на укр. мову. Tempus, 1997. 260 с.
3. Комп'ютерна термінологія та основні способи її перекладу. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2280> (Дата звернення: 12.10.2021).

Олена Осадча

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЛЬ АДЕКВАТНОГО ПЕРЕКЛАДУ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИХ РЕАЛІЙ У ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

У сучасних умовах глобалізації та академічної мобільності змінилася мотивація вивчення іноземної мови: люди бажають повноцінно спілкуватися на різних рівнях, у різних сферах та на різні теми. Неможливо оволодіти іноземною мовою без знання культурних особливостей, адже мова не може існувати окремо від культури.

Проблема перекладу лінгвокраїнознавчих реалій була у центрі досліджень багатьох українських та закордонних фахівців. Р.П. Зорівчак розглядала сутність реалій як компонентів національно-культурного контексту на матеріалі англійських перекладів української прози. Її дослідження містить перший

у лексикографії українсько-англійський словник реалій, Вона визначає реалії як моно- і полілексемні одиниці, основне значення яких вміщає традиційно закріплений за ними комплекс етнокультурної інформації [1, с. 155]. Мовознавець І. С. Бик аналізує питання адекватності та точності перекладу реалій, закономірності пропусків та включень [2]. А. Є. Болдирева досліджує переклад реалій у міжкультурному аспекті та вважає, що адекватний переклад виступає у якості захисту національних мов і культур, вберігаючи їх від надмірного іншомовного впливу [3, с. 50]. І. І. Капустян, М. Г. Михайлова, Т. О. Ясинська, В. І. Грищенко дають аналіз прикладів суспільно-політичних реалій на основі публіцистичного дискурсу англomовної газети «Daily Express» та описують найчастіші способи перекладу реалій, такі як калькування, транскодування, експлікація та спосіб заміни реалій мови оригіналу реаліями мови перекладу [4, с. 91]. В. В. Степанов та колектив авторів пропонують авторську інтегровану методику відтворення англійських прислів'їв іншими мовами на базі корпусних технологій. Вони розглядають прислів'я як тексти малого жанру, тому досліджують їх не окремо, а цілісними групами – корпусами, що вивчає корпусна лінгвістика [5, с. 133–148].

Ознайомлення з реаліями, фоновою лексикою як одним із шляхів подолання непорозуміння між представниками різних культур розглядається як одна з основних задач вивчення іноземної мови. Лінгвокраїнознавчі реалії несуть культурно-історичну та національно-етнічну інформацію. За сферою розповсюдженості їх прийнято підрозділяти на 1) загальнолюдські відомості; 2) регіональні відомості; 3) відомості, якими володіють тільки члени певної етнічної та мовної спільноти; 4) відомості, якими володіють тільки члени локально та соціально закритої групи (в мовному плані це відповідає територіальним та соціальним діалектам); 5) знання, якими володіють тільки члени колективу.

Реалії можуть відтворюватися наступним чином. По-перше, за допомогою описового перекладу, тобто, реалія, що не має аналога у мові перекладу, замінюється її коротким описом безпосередньо у тексті. Другим засобом передавання реалії є транскрипція або транслітерація. Цей прийом використовують

при перекладі власних імен, географічних назв, назв свят. Калькування – це послівний або по морфемний переклад, коли слово поділяють на частини та працюють з ними окремо. Слід зазначити, що одну частину можна перекласти методом опису, а іншу транслітерувати. У процесі перекладу назв фільмів або книг застосовується спосіб, який називається новоутворення. Аналогічний (приблизний) переклад при відтворенні реалій використовує слово, яке лише частково співпадає за значенням, але в достатній мірі, щоб передати суть поняття. Синонімічний переклад – це вибір синоніма, якщо у мові існує декілька рівноправних історично сформованих синоніма.

Основні труднощі перекладу реалій пов'язані з тим, що у мові еквівалент перекладу відсутній, тому що у носія цієї мови немає відповідного референту, а також з тим, що необхідно передати національний колорит реалії. Показовим у цьому сенсі є пошук аналогів до англійських прислів'їв. Наприклад, прислів'я «*Talk of the devil and he is sure to appear*» перекладається українською «Про вовка промовка». Або прислів'я «*There is many a slip between the cup and the lip*» перекладається як «не кажи гоп, поки не перескочиш». Процес перекладу реалій ускладнюється, якщо перекладач не володіє глибокими фоновими знаннями про країну, мовою якої написаний текст. Отже, якісний переклад вимагає того, щоб перекладач був освіченим фахівцем, спроможним креативно використовувати мовні ресурси.

Розвиток лінгвокраїнознавчої компетенції є важливою складовою формування фахівця, здатного спілкуватися іноземною мовою у сучасному світі глобалізації та академічної мобільності. Це важливий елемент діалогу культур, який сприяє глибокому розумінню іноземної мови. Прийоми та способи перекладу реалій були описані досить широко у вітчизняних та закордонних дослідженнях, але вирішальна роль у цьому процесі належить глибоким знанням фонові лексики перекладача та його креативності. Отже, перспективність подальших досліджень вбачаємо у створенні бази, яка містить приклади перекладів лінгвокраїнознавчих реалій у художній та публіцистичній літературі та визначенні принципів їх перекладу залежно від тематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). 1989. Львів. 216 с.
2. Бик І.С. Теорія і практика перекладу. 2013. Львів: ЛНУ. 122 с.
3. Болдирева А.Є. Реалії в оригіналі та перекладі. *Записки з романо-германської філології*. Вип. 1 (44). 2020. С.45–53.
4. Капустян І.І., Михайлова М.Г., Ясинська Т.О., Гриценко В.І. Особливості перекладу суспільно-політичних реалій в англомовних публіцистичних текстах: структурно-семантичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. № 48. С. 89–92.
5. Степанов В.В., Баранова С.В., Близнак А.С. Адекватний переклад англійських прислів'їв. 2018. Суми: Сумський державний університет. 156 с.

Наталія Писаренко

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ДЕЩО ПРО ПЕРЕКЛАД ЛАТИНСЬКИХ ТЕКСТІВ

Сьогодні, коли зменшуються години на вивчення класичної мови (це відбувається не тільки в Україні, про таке говорить і американський професор Frederic M. Wheelock, акцентуючи, що у США раніше вивчали латинську мову 2–3 роки, а зараз бажаючі вивчають її факультативно [1, р. 9, 11]), досягнути однієї із основних задач, яку передбачає вивчення латинської мови – переклад текстів, не просто. Із суто граматичного погляду латина простіша за деякі сучасні мови, проте останні мають значну перевагу – ними спілкуються від народження, тому вони і здаються зрозумілішими.

На якість перекладу латинських текстів, безумовно, впливає рівень граматичних знань студентів і вміння їх застосовувати. Щоб розпізнати типи зв'язку в словосполученнях, скласти їх у певній послідовності у речення,

потрібно не плутатись у відмінюванні – це кропітка робота, особливо на перших етапах навчання. Мовні «деталі» можуть грати суттєву роль, тому обов'язково звертаємо увагу студентів на певну відповідність граматичних категорій іменника, прикметника в українській і латинській мовах, через що українським студентам простіше розуміти значення відмінкових закінчень ніж студентам, які говорять мовою, де такі граматичні категорії відсутні. Проблемаю неправильного/ невдалого перекладу є і те, що мало уваги приділяється сталим граматичним конструкціям, що призводить до неабиякої плутанини та створює латинській мові репутацію складної мови. Наприклад, «при заміні активної конструкції на пасивну прямий додаток стає підметом, а підмет – непрямим додатком в Ablativus з прийменниками a (ab), якщо означає діючу особу (ablativus auctoris); коли ж він виражений іменником, що означає неживий предмет, то ставиться в Ablativus без прийменника (ablativus instrumenti); дієслово присудок з активної форми переходить у пасивну й узгоджується з новим підметом (*Jus a praetore dicitur*. – Суд ведеться претором. // *Reus ab judice condemnatur*. – Звинувачений засуджується суддею)» [2, с. 14].

До типових проблем перекладу латинських текстів слід віднести:

1. Неточність у виборі лексики, що породжує семантичну неточність, а інколи повне незрозуміння тексту. До цього часто призводить неправильне застосування граматичних правил, незрозуміння структури речення: місцеположення присудка, підміна підмета додатком тощо. Якщо студент-перекладач не усвідомлює функції цих елементів, то його переклад тексту може не збігтися з авторським задумом.

2. Не використання лексики та фразеології тієї галузі, до якої належить текст. Перекладаючи текст юридичного напрямку, необхідно знати, наприклад, що *Fas* – це право, джерелом якого римляни вважали волю богів, *ius* – право, джерелом якого римляни вважали волю людей; слово *testis* у юридичній галузі означає *свідок*, а у медичній – *яєчко*. У такій ситуації переклад може виявитися правильним з точки зору граматики, але абсолютно незрозумілим через вживання невідповідних термінів. Загалом лексику добирають, зважаючи на

поняттєвий діапазон, властивий типові зв'язку в словосполученні, проте деякі студенти явно переоцінюють значення інтуїції, аналогії з іншими мовами в цьому процесі, часом наважуються на власну інтерпретацію перекладу, що є хибним. Мета перекладача – зрозуміти саме авторську думку і передати її найточніше, тим більше з латини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Wheelock's Latin Reader: Frederic M. Wheelock. Special Markets Department, Harper Collins Publishers. New York, 2005. P. 517.
2. Писаренко Н. Латинська мова. Навчальний посібник. Дніпро, 2016. с. 92.

Тетяна Прищеп

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Перекладознавство як наукова дисципліна продовжує відігравати ключову роль у глобалізованому світі, де міжкультурна комунікація стає невід'ємною частиною міжнародних відносин, бізнесу, культури та освіти. Незважаючи на значний розвиток технологій, які сприяють автоматизації перекладу, людський фактор залишається незамінним для забезпечення точності, контекстуальності та культурної адекватності перекладу.

Сучасні проблеми перекладознавства охоплюють широкий спектр питань, таких як складність передачі культурних концептів, багатозначність мовних одиниць, етичні аспекти перекладу, а також вплив технологічних інновацій на професію перекладача. Особливо актуальними стають питання адаптації перекладу до різних сфер, зокрема юридичної, медичної та художньої літератури, де вимагається високий рівень фаховості та уважності до деталей.

Однією з ключових проблем перекладознавства є складність передачі культурних особливостей мов-джерела та мови-перекладу. Кожна мова відображає унікальні культурні реалії, і перекладачі часто стикаються з труднощами у передачі концептів, які не мають аналогів у мові, на яку здійснюється переклад. Це може стосуватися не лише специфічних слів, але й загального контексту, відтінків значень і тонкощів комунікації, притаманних тій чи іншій культурі. Наприклад, переклад фразеологізмів, прислів'їв або інших культурних елементів вимагає від перекладача не лише знань мови, але й глибокого розуміння культури обох сторін, щоб передати зміст адекватно [1, р. 73].

Іншою важливою проблемою є багатозначність мовних одиниць, особливо в текстах, що стосуються спеціалізованих галузей, таких як юриспруденція, медицина, технології тощо. Перекладачі часто стикаються з необхідністю вибору правильного еквіваленту у мові-перекладі, що потребує ґрунтовних знань предметної сфери. Невірна інтерпретація термінів може призвести до спотворення змісту, що особливо критично у сферах, де точність є життєво важливою, наприклад у медичному або юридичному перекладі.

Технологічний прогрес також спричиняє нові виклики у перекладознавстві. Автоматизовані системи перекладу та штучний інтелект надають швидкі рішення для перекладу великих обсягів тексту, але при цьому втрачається людська інтуїція, яка необхідна для розуміння контексту та відтінків значень. Наприклад, машинні перекладачі часто не можуть правильно інтерпретувати гумор, іронію або сарказм, що призводить до неточних або навіть комічних результатів. У зв'язку з цим, з'являється потреба у розробці нових моделей перекладу, які б поєднували можливості технологій та людську експертизу, що дозволить зробити процес перекладу більш ефективним, зберігаючи при цьому високу якість [2, р. 51].

Крім того, питання етики перекладу стає все більш важливим у сучасному світі. Перекладачі не лише передають зміст, але й можуть впливати на його інтерпретацію, що особливо критично в контексті перекладу політичних текстів,

новин або публічних заяв. Зростає потреба у відповідальному підході до перекладу, який враховує можливі соціальні та політичні наслідки.

Ще однією важливою проблемою є збереження стилю та художньої цінності оригінального тексту при перекладі художньої літератури. Літературний переклад вимагає від перекладача не лише мовних навичок, але й творчих здібностей, адже необхідно передати авторський стиль, атмосферу та емоційне забарвлення тексту. При цьому важливо зберегти баланс між точністю перекладу та його художньою виразністю, що є великим викликом для перекладачів.

З огляду на всі ці проблеми, перекладознавство продовжує активно розвиватися, шукаючи нові підходи та методи, які допоможуть вирішувати складні завдання сучасного перекладу. Одним із перспективних напрямів є міждисциплінарні дослідження, що поєднують лінгвістику, культурологію, технології та інші науки для створення нових рішень у галузі перекладу. У майбутньому перекладознавство, ймовірно, все більше інтегруватиметься з технологіями, зокрема штучним інтелектом, що дозволить оптимізувати процес перекладу, зберігаючи при цьому його якість та культурну адекватність [3, p. 156].

Сучасне перекладознавство стикається з численними викликами, пов'язаними як із культурними аспектами, так і з технологічними змінами. Незважаючи на розвиток автоматизованих систем перекладу, роль людини-перекладача залишається вирішальною для забезпечення точності, контексту та етичності перекладу. У майбутньому важливим завданням буде подальший розвиток методів, які дозволять поєднати технології та людську експертизу для подолання сучасних проблем перекладознавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Munday, J. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. Routledge. 2016.
2. Baker, M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge. 2018.
3. Pym, A. *Exploring Translation Theories*. Routledge. 2010.

ЗМІНИ В ПРОФЕСІЙНОМУ ПРОФІЛІ ПЕРЕКЛАДАЧА: НОВІ РОЛІ Й НОВІ КАР'ЄРНІ МОЖЛИВОСТІ

Під впливом технологічного прогресу, цифровізації і глобалізації за останні роки галузь перекладацьких послуг зазнала суттєвих змін. Сам процес перекладу трансформувався в більш широке поняття, і зараз ми вже маємо справу з локалізацією контенту, тобто адаптацією культурних аспектів, інтерфейсів програм, вебсайтів, ігор, маркетингових і мультимедійних матеріалів тощо.

Якщо раніше ця індустрія не була зрілою настільки, щоб люди прагнули потрапити до неї, а школярі навряд чи мріяли стати менеджерами проєктів з локалізації, то сьогодні молодих фахівців з лінгвістичних послуг готують за численними спеціальностями в навчальних закладах і за допомогою певних курсів і програм [1].

В умовах високої конкуренції на ринку праці, підвищення стандартів якості перекладу й збільшення вимог до виконавців недостатньо мати лише високу мовну компетентність і бути просто «перекладачем текстів». Професійний профіль змінився кардинально. Аби бути затребуваним і успішним, спеціаліст з локалізації має адаптуватися до швидких змін у технологіях і ринку, здобувати додаткові навички й перетворитися на так званого «multi-skilled linguist», спроможного виконувати нові ролі, про які ми поговоримо далі [2].

Зазвичай у робочому процесі письмового перекладу залучені перекладач, редактор, коректор, спеціаліст з якості (LQA) і так званий «final eye», тобто той, хто виконує фінальне вичитування готового тексту в порівнянні з оригіналом. Усні перекладачі бувають, як ми знаємо, послідовні, синхронні, а також дуже популярні зараз віддаленні.

Але сучасні реалії ставлять нові виклики перед гравцями галузі, і компанії з локалізації активно впроваджують передові технології, автоматизують

процеси, виходять на нові ринки й напрями, пропонують додаткові сервіси й намагаються надавати комплексне обслуговування. Водночас мовні спеціалісти активно залучаються на кожному етапі ланцюга поставок.

Новий складний технологічний ландшафт допомагає підвищити ефективність наявних робочих процесів, передбачає розширення можливостей для спеціалістів з локалізації і дає змогу розвивати нові навички як горизонтально в мовній площині, так і в суміжних сферах. Аби відповідати сучасним вимогам ринку, дуже важливо диверсифікувати свій особистий портфель послуг і мати додаткові компетенції.

Сьогодні на розвиток перекладацької галузі загалом впливають такі чинники:

- генеративний штучний інтелект (ШІ) і великі мовні моделі;
- механізми машинного перекладу (МТ) і нові рішення для усного машинного перекладу (МІ);
- мультимедійні й аудіовізуальні технології, дубляж із використанням ШІ;
- автоматизація і оркестрація традиційних інструментів, які є в екосистемі мовних технологій [3].

З урахуванням зазначених вище тенденцій, розглянемо нові ролі, які може виконувати сучасний перекладач, а також вектори розвитку компетенцій для успішної професійної реалізації.

Постредагування машинного перекладу (Machine Translation Post-Editing, МТРЕ) – процес редагування тексту, згенерованого за допомогою машинного перекладу (МТ), – стає дуже важливим і затребуваним, тому що дає змогу економити час, зменшувати витрати й виконувати великі проекти. Постредактор має розуміти необхідний ступінь виправлення, вміти швидко й ефективно знаходити проблемні місця, а також забезпечувати високу якість тексту і його відповідність до стилістичних, термінологічних та інших вимог [4].

Послуги з тестування і оцінювання якості перекладу охоплюють всебічний аудит кінцевого продукту перекладу. Серед іншого можна виокремити лінгвістичне тестування, тобто перевірку граматичної, стилістичної, термінологічної

і контекстної відповідності, тестування локалізованих інтерфейсів і функцій програм, вебсайтів, ігор тощо, тестування технічного складника, перевірку на відповідність культурним і регіональним вимогам ринків.

Копирайтинг і транскреція – дуже популярні ролі у сфері створення і адаптації контенту з творчим складником і дуже високими вимогами до мовної компетенції, які дають змогу одночасно реалізувати письменницький потенціал і перейти на якісно новий професійний рівень.

Створення і переклад субтитрів для продуктів медіаіндустрії, подкастів, онлайн-курсів тощо зараз дуже затребувана навичка, навіть незважаючи на розвинені ШІ-інструменти, які дуже полегшують роботу людини. Стислість і зрозумілість, відповідність стилю, передача контексту, розуміння технічних параметрів і вміння працювати зі спеціалізованими програмами – основні виклики для мовного спеціаліста із субтитрування.

Комп'ютерне верстання і графічний дизайн вже майже інтегровано в процес локалізації в рамках стратегії комплексного підходу до обслуговування замовників. Спеціалісти, які мають такі навички, дуже активно залучаються на етапі макетування, форматування, адаптації графічних елементів, наприклад маркетингових матеріалів, мультимедійних проєктів, а також у видавничій справі.

Дубляж і озвучення – найрозповсюдженіші послуги у сфері локалізації продуктів медіаіндустрії. Технології синтезу голосу за допомогою ШІ зараз дуже просунулися вперед і дають змогу імітувати оригінальні інтонації та манери, але підходять не для всіх типів контенту, тому ці ролі можна також розглядати як кар'єрну можливість.

Секторна спеціалізація передбачає наявність додаткових знань або освіти в одній або декількох професійних сферах. Лідерами попиту на переклад у 2024 році стали такі галузі: IT і програмне забезпечення, медично-біологічні науки, фінанси і юриспруденція, виробництво, освіта й онлайн-навчання, а також маркетинг [3].

Мультимовна компетенція, тобто набір знань, навичок і умінь, які дають змогу ефективно працювати з кількома мовами, тепер навіть не просто

додаткова перевага, а майже необхідність. Вона якісно розширює особисте професійне портфоліо спеціаліста й дає доступ до більшої кількості ролей і проєктів з багатомовними стратегіями, наприклад у сфері SEO-оптимізації.

Отже, як ми бачимо, розвиток мовних технологій змінює роль перекладача з технічного виконавця на багатфункціонального експерта. Він стає важливою ланкою в процесі автоматизації, технологічного управління і стратегічного підходу до створення контенту, а також отримує доступ до нових можливостей професійного й кар'єрного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Beninato R., Johnson T. The General Theory of the Translation Company. Multilingual Media, 2017. 224 p.
2. Sakwe G. M. The Standard Profile of the 21st Century Translator and its Impact on Translator Training. *International Journal of English Language & Translation Studies*. 2015. Vol.3, Issue 3. P. 86-104. Retrieved from <http://www.eltsjournal.org>
3. The 2024 NIMDZI 100. Ranking of the TOP 100 Largest Language Service Providers [Electronic resource]. Access mode: <https://www.nimdzi.com/nimdzi-100-top-lsp/08-technology/>
4. Torrejón E., Rico C. Skills and Profile of the New Role of the Translator as MT Post-editor. *Tradumàtica: tecnologies de la traducció*. 2013. P. 166–178. DOI:10.5565/rev/tradumatica.18.

СЕКЦІЯ 4
АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Andrii Shcherbak

Oles Honchar Dnipro National University

***INFORMATION TECHNOLOGY FOR PROCESSING
AND PRIMARY ANALYSIS OF DATA FROM BROADBAND DIELECTRIC
SPECTROSCOPY OF HETEROGENEOUS MATERIALS***

Utilizing computer engineering approaches in dielectric spectroscopy data processing addresses the complexities in analyzing heterogeneous materials. This study presents an information technology framework that employs machine learning and advanced signal processing techniques to accurately interpret spectral data, particularly for materials like polymer composites and biological samples where conventional methods fall short.

Dielectric spectroscopy is crucial for characterizing materials due to its capacity for frequency-dependent analysis. However, for heterogeneous materials, complex structural and interfacial properties introduce data challenges that require robust computational solutions [1]. Our framework applies noise reduction, normalization, and unsupervised clustering methods to address these issues. Using self-organizing maps (SOM) and principal component analysis (PCA), the framework identifies unique phase patterns and interfaces within the spectral data.

Preliminary results demonstrate substantial improvements in data accuracy and interpretability. Machine learning models effectively distinguish nuanced spectral patterns that traditional methods often miss [2]. The integration of computational intelligence methods also facilitates dimensionality reduction, allowing for clearer visualization of key data features.

This approach provides a powerful solution for complex dielectric data processing, improving both analysis precision and material insight. Future development will focus on integrating this framework with real-time systems to support in-site analysis in material science and diagnostics.

REFERENCES:

1. Griffiths P. R. & de Haseth, J. A. Fourier Transform Infrared Spectrometry. John Wiley & Sons, Inc., New Jersey, 2007. P. 112-114.
2. Hunter W.H. Woodward. Broadband Dielectric Spectroscopy: A Modern Analytical Technique. ACS Symposium Series; American Chemical Society: Washington, DC, 2021. P. 44-45.

Vadym Yakubchuk

Oles Honchar Dnipro National University

NEURO-SYMBOLIC ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR DECISION MAKING

The last few years have marked the beginning of the era of artificial intelligence. The leading tools used by millions of people around the world are chatbots based on large language models. These models show themselves perfectly in the operation of words and even whole sentences. This is their main advantage and weakness in solving logical problems. LLM can be confused and misled, if in the request (prompt) user adds not only the input data of the task, but also several words that are insignificant for a human, but which will not have the last meaning for the chatbot. In this case, we can get an unexpected result. This is precisely where neuro-symbolic AI can help us.

Neuro-symbolic artificial intelligence (NeSy) – the combination of deep learning and symbolic reasoning. Thanks to this symbiosis, this type of artificial

intelligence combines the two most fundamental aspects of intelligent cognitive behavior: the ability to learn from experience and the ability to reason based on what has been learned. The same principle works with human intelligence, which is capable of solving tasks of unattainable (yet) complexity for artificial intelligence. The main advantage of NeSy models over language models is the ability to operate with different symbols as meaningful units that have relationships between each other not as linguistic, but as separate logical constructions. This makes it possible to «reason», to logically justify each step in the process of solving the problem. In contrast to traditional examples of artificial intelligence, which look like «black boxes» to us, neuro-symbolic AI is transparent, using symbolic representations that are easily understood by humans. This is especially useful in fields such as medicine, finance or in operating «sensitive» infrastructure, where understanding the decision-making process is critical.

The basis of symbolic artificial intelligence is structured data and logical rules. This makes it easy to interpret their reasoning. As a result of training on a large amount of data, symbolic models can form maps of meaning. These graphical representations allow us to see relationships and dependencies between different observed units that would be difficult to find manually when processing big data. It allows us to predict possible future events, which can be useful in the field of finance or weather forecasting. Also, one of the representations of symbolic models can be systems using decision trees or rule-based systems. These solutions make it possible to improve the solution to various complex business problems, taking into account not only the input indicators, but also the assessment of potential risks or, conversely – the benefits of different decisions.

Nevertheless, neuro-symbolic artificial intelligence is a relatively young field, but it can already be used in many applied fields. And in the future, with the growth of computing power and the expansion of scientific knowledge, symbolic models have the potential to form the basis of the creation of general artificial intelligence, which, without a doubt, will change our world.

REFERENCES:

1. Hamilton K., Nayak A, Božić B. Longo L. Neuro-Symbolic Artificial Intelligence and the Semantic Web. *Semantic Web*. 2024. Vol. 15. No. 4, pp. 1265-1306.
 2. Jakub Bareš. Neuro-Symbolic AI: Why Is It the Future of Artificial Intelligence. 2024. URL: <https://startupkitchen.community/neuro-symbolic-ai-why-is-it-the-future-of-artificial-intelligence/>
-

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Айдарова-Петрушкевич С. В., аспірант кафедри адміністративного і кримінального права, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Аксютіна Т. В., викладач кафедри англійської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Алісеєнко О. М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Анісова О. І., аспірант кафедри Європейського та міжнародного права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Афанас'єва Л. В., викладач кафедри «Іноземні мови», Український державний університет науки і технологій.

Бедь Є. В., аспірант, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Бесараб О. М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Блинова Н. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Університет імені Альфреда Нобеля.

Боборикін Д. В., аспірант, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Бовкунова О. В., викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Бондарчук Н. В., доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет.

Буділова О. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Виноградова А. О., викладач, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка.

Вовкодав О. Ю., старший викладач, кафедра англійської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Ворова Т. П., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Вотінцева М. Л., доцент кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Гавриш А. М., аспірант, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Гамольський І. І., аспірант кафедри фізики електроніки та комп'ютерних систем, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Гончарова Ю. С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Горелова П. В., аспірант кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Гурко О. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Давидова Т. А., старший викладач кафедри перекладу та іноземних мов, Український державний університет науки і технологій.

Дьячок Н. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального мовознавства та слов'янознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Ірчишина М. В., старший викладач кафедри українознавства та іноземних мов, Дніпровський державний університет внутрішніх справ.

Каліберда Н. В., викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Кирпича Т. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу та іноземних мов, Український державний університет науки і технологій.

Клюєв А. А., аспірант кафедри зарубіжної літератури, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Козирь Є. А., аспірант кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Короткова С. В., PhD, доцент кафедри перекладу НТУ «Дніпровська політехніка».

Кутувий А. Б., асистент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Макушин М. О., кафедра романо-германської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Мудренко Г. А., викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Назаренко О. В., доцент, Дніпровський державний аграрно-економічний університет.

Нікітіна І. П., старший викладач кафедри мовної підготовки, Дніпровський державний університет внутрішніх справ.

Новичук О. В., викладач, Український державний університет науки і технологій.

Новікова О. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Олешкевич І. П., викладач, Український державний університет науки і технологій.

Осадча О. В., старший викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Писаренко Н. Д., кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Попова І. С., доктор філологічних наук, професор, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Посудієвська О. Р., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Прищепя Т. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Пузирей Н. В., викладач кафедри романо-германської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Рябовол С. Л., викладач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Смирнова М. Л., викладач кафедри іноземних мов, Український державний університет науки і технологій.

Стирнік Н. С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Суїма І. П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Телегіна О. Л., аспірант кафедри загальної та соціальної психології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Хамурда А. П., факультет психології та спеціальної освіти, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Цимбалов В. С., аспірант кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Шальова С. О., керівник-партнер, SI-Linguists.

Щербак А. Є., аспірант кафедри електронних обчислювальних машин, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Якубчук В. О., аспірант кафедри електронних обчислювальних машин, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

ЗМІСТ

Ірина Попова

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО УЧАСНИКАМ 5

СЕКЦІЯ 1

КОНЦЕПЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Oksana Bovkunova

MODERN STUDENTS AND DIGITAL LEARNING ENVIRONMENT 5

Oleksandra Budilova

MUSIC AS A MEANS OF INTRODUCTION AND IMPROVEMENT
OF GRAMMAR AND VOCABULARY 9

Nadiia Puzyrei

THE CORRELATION BETWEEN THE RELATIVE TENSES IN THE
SYSTEM OF THE PAST OF THE MODERN FRENCH LANGUAGE
ACCORDING TO THE THEORY OF H. REICHENBACH 11

Maya Smyrnova, Larysa Afanasieva

DIE BEDEUTUNG DES ERERENNENS EINER FREMDSPRACHE 13

Tetyana Vorova, Oksana Nowitschuk

BESONDERHEIT DES BILDUNGSPROZESSES IN DER
FREMDSPRACHE IN DER HOCHSCHULE 15

Tetyana Vorova, Iryna Oleshkevich

EFFECTIVENESS OF THE FOREIGN LANGUAGE TEACHING FOR
STUDENTS OF THE FACULTIES OF ECONOMY AND CHEMISTRY 18

Анастасія Виноградова

ВИДО-ЧАСОВА СИСТЕМА АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА В
ЛІНГВОДИДАКТИЧНОМУ АСПЕКТІ НА СТАРШОМУ ЕТАПІ
НАВЧАННЯ 21

Наталія Каліберда, Неля Блинова

РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ВІДЕОМАТЕРІАЛАМИ 24

Тетяна Прищепя

КОНЦЕПЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 28

Віктор Цимбалов

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ФАХУ 31

СЕКЦІЯ 2
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

<i>Yevheniia Aidarova-Petrushkevych</i>	CONTEMPORARY OPPORTUNITIES OF LEARNING ENGLISH FOR PUBLIC SERVANTS	33
<i>Tetiana Aksiutina</i>	FROM PASSIVE TO ACTIVE: EXPLORING THE POTENTIAL AND PITFALLS OF FLIPPED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE ACQUISITION	37
<i>Olha Aliseienko</i>	MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING AND LEARNING FOREIGN LANGUAGES	39
<i>Denys Boborykin</i>	AI IN LANGUAGE TEACHING AND LEARNING – AN INSURMOUNTABLE CHALLENGE?	42
<i>Oksana Bovkunova, Olena Nazarenko</i>	FACTORS, TRENDS AND WAYS OF TRANSFORMING EDUCATION	47
<i>Oleksandra Budilova</i>	GAMIFYING THE FOREIGN LANGUAGE LEARNING PROCESS FOR ADULTS	50
<i>Illia Hamolskyi</i>	USING MODERN AI TO CREATE A PERSONALIZED DICTIONARY FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES	53
<i>Artem Havrysh</i>	FOREIGN LANGUAGE SIGNIFICANCE IN TRANSFORMATIVE MANAGEMENT OF INNOVATION-ORIENTED ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION	55
<i>Artem Kliuiev</i>	DIFFERENT TYPES OF ASSESSMENT IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES ONLINE: CHALLENGES, STRATEGIES AND CAUTIONS	57
<i>Iryna Nikitina</i>	USING ChatGPT TO SUPPORT INTERACTIVE LEARNING	62
<i>Nataliia Styrnik</i>	MODERNISING FOREIGN LANGUAGE CURRICULA IN UKRAINIAN UNIVERSITIES: DNU'S INTERNATIONAL PARTNERSHIP THROUGH THE ERASMUS+ DigiFLEd PROJECT	64

<i>Олена Бесараб</i>	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ І ПРОБЛЕМИ	70
<i>Олена Гурко</i>	ОНЛАЙН НАВЧАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	73
<i>Тамара Кирпита, Тетяна Давидова</i>	ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ SMART NOTEBOOK В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	75
<i>Тамара Кирпита, Ольга Посудієвська</i>	КОРПОРАТИВНЕ НАВЧАННЯ: БАЗОВІ ПРИНЦИПИ Й ПЕРСПЕКТИВИ	77
<i>Ганна Мудренко</i>	USE OF TASK-BASED LEARNING TECHNOLOGY IN TEACHING SPEAKING	79
<i>Ольга Посудієвська</i>	ПІДХІД CLIL В УКРАЇНСЬКІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ: ЕКСПЕРИМЕНТ З ТРАДИЦІЄЮ	82
<i>Тетяна Прищепя, Анастасія Хамурда</i>	РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	86
<i>Світлана Рябовол</i>	THE BENEFITS OF MOODLE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING AT HIGHER EDUCATION INSTITUTION	88

СЕКЦІЯ 3
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Olha Anisova</i>	SPECIFICS OF FOREIGN LANGUAGE USE IN THE ARBITRATION PROCESS	91
<i>Oksana Bovkunova, Nataliya Bondarchuk</i>	APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS	94
<i>Polina Horielova</i>	TRANSLATION OF CULTURALLY MARKED VOCABULARY IN HRYHIR TIUTIUNNYK'S PROSE	98

<i>Anton Kutovyi</i>	THE PROBLEM OF ADEQUACY AND EQUIVALENCE OF THE SCRIPTURES' TRANSLATIONS: HISTORICAL ASPECT	101
<i>Irina Suima</i>	THE ENGLISH AEROSPACE TERMINOLOGY AS A COMPLEX SYSTEM	104
<i>Oleksandra Tieliehina</i>	PERSONAL ASPECT AS AN ELEMENT OF INFLUENCE ON THE TRANSLATION RESULT	107
<i>Oksana Vovkodav</i>	THE IMPACT OF ABSTRACT CATEGORIES ON THE LEXICAL DIVERSITY OF LANGUAGE	110
<i>Євген Бедь</i>	ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЕМИ В. БЛЕЙКА «THE BOOK OF THEL»	115
<i>Марина Вотінцева</i>	КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ В АДАПТАЦІЇ МУЛЬТФІЛЬМІВ	117
<i>Юлія Гончарова</i>	РОЛЬ ЗАСОБІВ АВТОМАТИЗОВАНОГО Й МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	119
<i>Наталія Дьячок</i>	КОГНІТИВНЕ ПІДґРУНТЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ КОМПРЕСИВІВ	121
<i>Марина Ірчишина</i>	СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	124
<i>Єлизавета Козирь</i>	КОНЦЕПТ «BEAUTY» ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	126
<i>Світлана Короткова</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕСТІВ ПОЛІТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	128
<i>Микита Макушин</i>	TROIS VARIÉTÉS DE L'OBSCURITÉ LINGUISTIQUE	129
<i>Ольга Новікова</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	134
<i>Олена Осадча</i>	РОЛЬ АДЕКВАТНОГО ПЕРЕКЛАДУ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИХ РЕАЛІЙ У ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР	137

<i>Наталія Писаренко</i>	
ДЕЩО ПРО ПЕРЕКЛАД ЛАТИНСЬКИХ ТЕКСТІВ	140
<i>Тетяна Прищепя</i>	
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	142
<i>Світлана Шальова</i>	
ЗМІНИ В ПРОФЕСІЙНОМУ ПРОФІЛІ ПЕРЕКЛАДАЧА: НОВІ РОЛІ Й НОВІ КАР'ЄРНІ МОЖЛИВОСТІ	145

СЕКЦІЯ 4
АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО У ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

<i>Andrii Shcherbak</i>	
INFORMATION TECHNOLOGY FOR PROCESSING AND PRIMARY ANALYSIS OF DATA FROM BROADBAND DIELECTRIC SPECTROSCOPY OF HETEROGENEOUS MATERIALS	149
<i>Vadym Yakubchuk</i>	
NEURO-SYMBOLIC ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR DECISION MAKING	150
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	153

Наукове видання

Мови видання: українська, англійська, німецька, французька

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
В ІННОВАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

м. Дніпро, 21–22 листопада 2024 року

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів публікацій

*За зміст і точність викладеного матеріалу
відповідальність покладено на авторів*

Відповідальний редактор *Бесараб О. М.*
Технічний редактор *Біла К. О.*

Здано до друку 14.11.24. Підп. до друку 20.11.24.
Папір – офсетний. Формат 60x84¹/₁₆. Спосіб друку – плоский.
Ум. др. арк. 7,6. Тираж 50 пр. Зам. № 1124-01/1.

Видавець СПД Біла К. О.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3618 від 06.11.09

Надруковано на поліграфічній базі видавця Білої К. О.
Україна, 49000, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 111, оф. 1
тел. +38 (067) 972-90-71 www.confcontact.com e-mail: conf@confcontact.com

ISBN 978-617-645-521-9

9 786176 455219